

ՃԻՆԸՆ ՏՉՐԻՈՆ

ՆՈՑ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ნია გორდელი

ბრალის თეორია

ქუთაისი
2020 წ.

კორექტორები: **თამარ კვიციანი**
ნინო კვიციანი

დაბეჭადონებული და
კომპიუტერული უზრუნველყოფა: **მარი ლეჟინაძე**

გარეკანის დიზაინი: **თათა სავუჩი**

ISBN 978-9941-471-48-3

საკჩეპო

წინასიტყვაობა – ავტორისაგან 9

ზოგადი მიმოხილვა

1. ბრალის განსაზღვრება 12
2. ბრალი, როგორც საბაზისო ვნება და მისი დაძლევა 14
3. ბრალი, როგორც დადანაშაულების ტენდენცია 17
4. ბრალის სამართლიანობა 18
5. ბრალის ონტოგენეზური შინაარსები 19
6. გაცნობიერებული და გაუცნობიერებელი ბრალი 22
7. ბრალის ფორმებად დახარისხება 24
8. ბრალის კლასიფიკაცია მისი ძირითადი შინაარსის, გამოვლენისა და გაცნობიერების მიხედვით 25
9. ბრალის მიზეზი, ბრალის მოთხოვნილების საგანი და ვექტორი 26
10. ბრალის მასაზრდოებელი ენერგეტიკა – ჰიბრიდიზაცია, ტრანსფორმაცია, სუბლიმაცია 28
11. ბრალის კულტივირება 32
12. ბრალის თავდაპირველი წარმოშობის სტიმული 33
13. რას წარმოადგენს ბრალი ცხოველებში ადამიანებთან შედარებით 34
14. **ბრალის ანალიზი** 36
  - ა) ბრალის ზოგადი ანალიზი 36
  - ბ) ბრალის ანალიზი კონსტრუქციულ და დესტრუქციულ ძალთა ქრილში 39
  - გ) ფსიქიკური ბირთვის დეფორმაციებით გამოწვეული ბრალის ანალიზი 40

დ) სხვათა და თვითგანადგურების დესტრუქციული ინსტინქტებით გამოწვეული ბრალი და მისი ანალიზი ზოგადი კანონზომიერების ქრილში	41
ე) პათოლოგიური ბრალის ანალიზი	42
ვ) პათოლოგიური თვითბრალის ანალიზი	44
15. იდეა და იდეოლოგია როგორც ბრალი	45
16. ბრალი და მოსაზღვრე ვნებები	47
17. ინტენსიურად ზრდადი ბრალი	50
18. ადამიანურ ვნებათა ბრალი ფროიდთან	52

ბრალის სახეები და ფორმები:

(სისტემატიზირებული)

ბიბლიური პერსონაჟების ბრალი

ა) იობის ბრალი	54
ბ) ეკლესიასტეს ბრალი	57
გ) ბრალი უძღვები შვილისა	60
დ) კაენის ბრალი	62
ე) იონას ბრალი	63

კულტივირებული ბრალი

ა) რელიგიურ, ეთნიკურ, რასობრივ ნიადაგზე აღმოცენებული მტრობა და ბრალი	66
ბ) ძალაუფლების კულტივირება რელიგიაში – ინკვიზიციის ბრალი	68
გ) ადამიანის მსხვერპლშენირვის ტრადიცია და ბრალი	69
დ) სისხლის აღების ტრადიცია და ბრალი	72
ე) „შენ, არათუ, ჩემზე უკეთესი – ჩემზე უარესიც ხარ“ – ბრალი ..	73

ვ) ტერორიზმის ბრალი	76
ზ) კამიკაძეთა ბრალი	77

ოჯახური დაპირისპირებულობა და ბრალი

ა) ბრალი ოჯახის წევრებს შორის	79
ბ) ანტაგონისტური წყვილების ბრალი ოჯახში	80
გ) ბრალი გარდაცვლილი მშობლებისა და ახლობლების მიმართ	81
დ) ბრალი არ მოვლენილი შვილის მიმართ	81

**სხვადასხვა მოტივსა და შინაარსზე აჯავული ბრალის ფორმები
(არასისტემატიზირებული)**

ძალაუფლების ბრალი	82
ბრალი ასკეზისისა	85
ბრალით შეზღუდულობა – რელიგიური ფანატიზმი	87
ბრალი, როგორც ადამიანის დაცემული ბუნების გამოვლინება, რასაც მოჰყვა ადამიანის გამოძევება სამოთხიდან	88
ბრალი მითოლოგიაში	90
თაობათა შორის დაპირისპირებულობა და ბრალი	92
სხვათა უბედურების თავსდატეხვის ყინი და ბრალი, ამისგან კმაყოფილების მიღება და საკუთარი სარგებლის პოვნის მოლოდინი, მხოლოდ, სხვისი ხელებით (ფენომენი)	96
ბრალი კეთილგონიერთა და კეთილისმყოფელთა მიმართ „რატომ უფრო მეტი არა“ – ბრალი	98
შურის ბრალი	99
ცილისწამების ბრალი	101

სულიერ და მატერიალურ მოთხოვნილებათა დაუკმაყოფილებლობის ბრალი შემოქმედებაში	102
ადამიანური სამყაროს გონება-მოაზროვნეები და მათი ბრალი	104
ნაციონალური განსაკუთრებულობის და რასობრივი დისკრიმინაციის ბრალი	106
ბრალი – სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა განხორციელების კრიზისისას (შეზღუდვისას)	108
საზოგადოებრივ მანკიერებასთან შეურიგებელთა ბრალი ..	109
სისასტიკით შეპყრობილნი და მათი ბრალი (კაცთმოძულეობის ბრალი)	110
პათოლოგიურად შეჯვარებული ენერგიების ბრალი	112
თვითბრალი	114
პათოლოგიური თვითბრალი	116
დამნაშავეთა „ყოლის და საჭიროების“ ბრალი	117
მსოფლიოს ახლებურად მოწყობის ბრალი	119
„განტევების ვაცის“ ფენომენი და ბრალი	122
სოციალური უპირატესობის განცდის ბრალი	124
ადამიანის ნამება, მასზე ცდების ჩატარება, ტრეფიკინგი და სხვა აკრძალული ზემოქმედება, როგორც ბრალი	125
ბრალი მტრად ყოფნისა და მტრად მიჩნევისა	129
ალიბი საკუთარი ბრალისა	130
კუმულირებული ნეგატიური ენერგია და მისგან წარმოებული ბრალი	131
ბრალის დაძლევის ტენდენცია თანამედროვე ადამიანში	132
ბრალის გაანალიზების პერსპექტივები	135

ავტორისაგან

„ბრალის თეორიაში“ წარმოდგენილი ბრალი სრულიად განსხვავებულია იურისპრუდენციაში გათვალისწინებული და განსაზღვრული სისხლისსამართლებრივი ბრალისაგან. ზოგადად, ბრალმატარებლობა ადამიანში, მისი აღძვრის ტენდენცია, გამოვლენის მრავალი ფორმა და შინაარსები შეადგენს წინამდებარე ნაწარმოების ინტერესს. ავტორმა მოსაზრებები ამ მანკიერებაზე ერთ მთლიან იდეად – ბრალის თეორიად ჩამოაყალიბა, რათა ადამიანს წარმოდგენა ჰქონდეს, როგორც საკუთარ, ასევე – მის ირგვლივ მყოფი საზოგადოების წევრების მიერ ერთმანეთის მიმართ წარმოშობილ უამრავ ბრალზე. ადამიანმა უნდა შესძლოს გააზრება, რამდენად სამართლიანია და რამდენად სწორად აღიძვრის ბრალი, რომ შემდეგში წინააღმდეგობა გაუწიოს, დაარეგულიროს, აღმოფხვრას ბრალის ვნებითი განწყობილებები; გათავისუფლდეს ზედმეტი ბრალისაგან, რომელიც სინამდვილეში სტანჯავს მას და ხელს უშლის, იყოს მისაღები ახლობლების და საზოგადოების წევრების მიერ. ბრალის განხილვის ძირითადი მიზანი არის მისი გააზრება და არა გაქრობა ან მისგან განკურნება. ადამიანი უნდა ახდენდეს იმის გაშიფვრას, – რა ამოძრავებს მას ამა თუ იმ ურთიერთობაში, რა არის მისი მოქმედების მოტივი – ცნობიერ თუ ქვეცნობიერ დონეზე. მოტივში ყოველთვის მოიპოვება გაუცნობიერებელი ელემენტები, მათ შორის ბრალი, რომლის ამოქაჩვა და გაანალიზება უაღრესად ადამიანური ფაქტორია. ადამიანს შეუძლია ნებისყოფის გამოიმუშავებით დათრგუნოს ვნებები, მათ შორის – ბრალი; ეს გაცილებით მეტ სიამოვნებას მიანიჭებს მას, ვიდრე ბრალით დადანაშაულება ანდა რევანში.

გარკვეულწილად, ამ ნაწარმოების შექმნა განაპირობეს დღევანდელი საზოგადოების ცხოვრების წესმა და მოზღვავებულმა მანკიერებებმა. ბრალის თეორია – ბრალის გააზრებით და აღწერით, ავტორის მხრიდან, თავადაც ბრალია, მაგრამ, არამცდაარამც, დამცირება, დაკნინება ან სიძულვილი; პირიქით, ბრალის, როგორც მანკიერების მხილებით, იგი ცდილობს, უპირველესად, თავისი თავი და სხვა ადამიანები გაათავისუფლოს ზედმეტი ბრალისგან, დააბრუნოს განონასწორებულ მდგომარეობაში, რაც სავსებით შესაძლებლად და აუცილებლად მიაჩნია.

ავტორმა ბრალი გაიაზრა, როგორც საჭირბოროტო, ძნელად გასაცნობიერებელი, თუმცა დასაძლევ ვნებათაგანი. ის მიიჩნევს, რომ ადამიანი და ბრალი განუყოფელია ერთმანეთისაგან; რომ პიროვნული ბირთვი, თავისი „ბრალებით“, წარმოუდგენელია – დაირღვეს. ბრალის „იზოლაცია“ ან „გამოყოფა“ პირობითადაც რომ მოხდეს, ეს გამოინვევს ფსიქიკურ დარღვევებს. ბრალი, გაცნობიერებულიც და გაუცნობიერებელიც, არის პიროვნების მაფორმირებელი – მისი მთლიანობის განმაპირობებელი. იგი თანმხლებია ადამიანის მოღვაწეობის და საზოგადოებასთან დამოკიდებულება-ურთიერთობის ნაზავია. ბრალი სამართლიანობა-უსამართლობის ქიდილშია ნაშობი; აღიძვრის ცხოვრების ყველა ნიუანსში – შენიღბულ-შეუნიღბავ ფორმებში; პიროვნების მამოძრავებელი, მაიდენტიფიცირებელი, მადგინებელ-განმავითარებელ-მაცოცხლებელი, ურთიერთობათა განმსაზღვრელ-დამარეგულირებელი იმპულსია, რომელსაც ყოველთვის აქვს ვექტორი. ის რალაცის ან ვილაცის მიმართ არის გამიზნული; გამუდმებულად ცირკულირებს ადამიანის აზროვნებით ფორმებში: შემოქმედებაში, მხატვრობაში, პოეზიაში, მუსიკაში, – ნებისმიერი აზრის გაელვებაში. ყოველგვარ ვნებათა სათავე ბრალის აღძვრაა. თუ ცხოველი სასიცოცხლოდ აუცილებელ აქტივობებს ცხოველურად ანხორციელებს,

ადამიანი დახვეწილი, ფორსირებული, შენიღბულ-შეჯავშნული, ზოგჯერ წარმოუდგენელი – ამაზრზენი ფანტაზიებით ნაკვები ბრალით გამოდის არენაზე...

სადავო არ არის, რომ მტრის ხატის თანხლება და ბრალი მის მიმართ, ადამიანს აგულიანებს, ბრძოლისუნარიანობას უყალიბებს, სტიმულატორის როლს თამაშობს...

ბრალი, თავისი ხასიათით, შეიძლება მერყეობდეს: თითქოს უწყინარ, ზომიერ, უსამართლო, ავთვისებიან და ა. შ. პათოლოგიურ ბრალამდე.

ბრალის ძებნა თავის თავში, მაგრამ სხვებში უფრო მეტად, ადამიანების თანდაყოლილი თვისებაა. ისინი იმდენად მიდრეკილნი არიან გადაბრალებისაკენ, ამ აზნაცების კითხვისასაც კი, დაინყებენ სხვა ადამიანებში ბრალის ძიებას უფრო, ვიდრე თავის თავში...

როგორც სტალაგმიტები და სტალაქტიტები იზრდება ძალიან ნელა, ასევე ადამიანის ღვთისნიერი გონება იზრდება და მნიშვნება ძალიან ნელა. მთავარია, ადამიანს ჰქონდეს მიდრეკილება და კეთილგანზრახულობა, ის უსათუოდ დაძლევს ყოველგვარ ვნებას, მათ შორის ზედმეტი ბრალის ვნებასაც, რაზედაც ამ წიგნში არის მსჯელობა.

ამგვარად, ავტორი მიზნად ისახავს ბრალის, როგორც მანკიერების გამოაშკარავებას; მის წარმოჩენას, არა მარტო, როგორც თანდაყოლილ, არამედ, როგორც ადამიანის ფანტაზიებში ნაკვებ, განსხეულებულ, განსახიერებულ, განხორციელებულ და აგრავირებულ ბრალად; ბრალის შინაარსების, მისი ფორმების აღწერას და ანალიზს; მის გააზრებას უმაღლეს ადამიანურ კატეგორიაში და მისიაში; სათანადო გააზრება-გაცნობიერების შედეგად ბრალის დარეგულირებას.

წიგნი განკუთვნილია ფართო მკითხველისათვის – სხვადასხვა შეხედულებებისა და მენტალობის მქონე ადამიანებისათვის.

ზოგადი მიმოხილვა

ბრალის განსაზღვრება

რა არის ბრალი – ადამიანის ყოფაცხოვრებაში და ურთიერთობებში დაგროვილი ნეგატიური ენერგიების სხვა ადამიანებზე გადატანა და სასიამოვნო განმუხტვა; გადაბრალებისას საკუთარი უდანაშაულობის შეგრძნება და განცდა, თუ პირადი წარუმატებლობის, შეცდომის ან კრახის სხვაზე გადაბრალება და ამით დაკმაყოფილება?

ბრალი ადამიანური ვნებაა – ბიოლოგიური და საზოგადოებრივი კონსტრუქციებით დეტერმინირებული, რომელიც განაპირობებს ჩვენს მიმართებას ოჯახის წევრებთან, საზოგადოებასთან, გარემოსთან, სამყაროსთან; ბრალი ადამიანის მიერ სხვა ადამიანების, საზოგადოებრივი ჯგუფების, მოვლენების ან საგნების მიმართ ცნობიერად თუ ქვეცნობიერად, გაშინაარსებით თუ გაუშინაარსებლად, ფორმირებული ან არაფორმირებული, სამართლიანი ან უსამართლო პრეტენზიის ქონა და ამ მიზეზით სხვადასხვა ფორმით და საშუალებით მათზე ზემოქმედების სურვილია; გაცნობიერებულად თუ გაუცნობიერებულად ბრალის აღძვრა, გადაბრალება – პირდაპირ თუ ირიბად, უსაფუძვლო ან საფუძვლიანი მოთხოვნა, შერისხვა-შურისგება, მტრობა, უსამართლო მიმართებები – ზოგჯერ საკუთარი თავის მიმართაც – აი ეს არის ბრალი. შეიძლება ვთქვათ, რომ ბრალი ენერგიის გადატანა-გატანაა, თავდაცვის არქეტიპული საშუალებაა, თავდასხმის ფორმაა, თვითგვემა თვითბრალით შეპყრობილთათვის. ბრალი ის ენერგიაა, რომელსაც დათოკვა, დარეგულირება-გაუვნებელყოფა სჭირდება მოზღვავეებისას.

იგი განსაკუთრებული მნიშვნელობის (სახის) ენერჯიაა, რომელიც გაანალიზებას საჭიროებს და გაცნობიერებას კარგად ექვემდებარება ჯანსაღი ფსიქიკის ადამიანებში, – სამართავ-სარეგულაციო ცნობიერების გაღვიძება-გაღვივების, განვითარება-მომწიფების ყველა ფაზაში. ბრალს განვიხილავთ, როგორც ადამიანურ ვნებას – სნეულებას, რომლისგანაც გათავისუფლება და თავის დაღწევა ადამიანს უძნელდება. იგი სხვა ვნებებთან ერთად, თანდაყოლილი, ადამიანური ფენომენისათვის დამახასიათებელი ერთ-ერთი ძირითადი მანკია.

ბრალი, რეალიზებული და არარეალიზებულიც, ორივე ბრალია. ის ცირკულირებს მატერიალურ და სულიერ მოთხოვნილებებში, აღიძვრის შურთან, აგრესიასთან და სხვა ვნებებთან ერთად. ის ადამიანში გამუდმებულად არის და ცირკულირებს. გაცნობიერების შემთხვევაშიც კი, მედგარ წინააღმდეგობას საჭიროებს, რათა უსამართლობასა და განუკითხაობაში არ გადაიზარდოს. და მაინც! ბრალის სამართლიანმა თუ უსამართლო აღძვრამ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა კაცობრიობის კულტურისა და საზოგადოებრივი ურთიერთობების ჩამოყალიბებაში – ყოფიერების ძირითადი შინაარსების ფორმირებაში.

ბრალი, როგორც საბაზისო ვნება და მისი დაქლევა

ძალუძს კი, ადამიანს ბრალის გარეშე არსებობა? – იქნებ ეს მძლავრი სასიცოცხლო ტენდენციის ნაწილია და საბაზისო ვნებათაგანია, რომლითაც იგი გარესამყაროს უპირისპირდება და ერწყმის? ნაწილობრივ, შესაძლოა, ეს ასეც იყოს, მაგრამ თუ არსებობს ბრალითშეპყრობილის სიამოვნება ამ ვნებისაგან, ასევე არსებობს უდიდესი სიამოვნება ბრალის დატევებისა, დათრგუნვისა საკუთარ არსებაში, რომელსაც ვერანაირი ბინიერი სიამოვნება ვერ შეედრება და ვერ შეცვლის. ზეადამიანური – ვნებათაგან დაცლილი დამოკიდებულება მოყვასისა და თვისტომთა მიმართ, ხომ ღვთაებრიობის დიდი გამოვლინებაა და ამისათვის, დიახაც, ღირს დაითრგუნოს ბრალისმიერი ვნებები.

ამ მსჯელობებში აუცილებლად დაისმის კითხვა: თუ ვნება არაა, თუ შური არაა, თუ ბრალი და აგრესია არაა, ბოლოსდაბოლოს, რა ენერგიით დასძლიოს ადამიანმა ღალატი, ძალადობა და გამეფებული გაუტანლობა? ისინი ხომ დამცველი, წინააღმდეგობის გამწევი და ბრძოლის უნარის მქონე ენერგიებია. სხვაგვარად ადამიანი უსისტემო, უიარალო, დაუცველი აღმოჩნდებოდა მგლურ, დაუნდობელ გარემოში. ბრალი ხომ თავის დაცვის, საზოგადოებრივი პასუხისმგებლობისაგან თავის დახსნის, აგრესიის გადატანის და განხორციელების საშუალებად ფილოგენეზურად აღმოცენდა და ჩამოყალიბდა. მართალია, აგრესია და ბრალი ველურ გარემოში ადამიანის ფიზიკური გადარჩენის საშუალება იყო, მაგრამ თავისი მრავალსახოვანი ფორმით, დღევანდებლობაშიც არ დაუკარგავს აქტუალობა. ადამიანურ საზოგადოებას, თავის განვითარებისდაკვალად, ჯერ ერთი ნაბიჯი არ გადაუდგამს ამ ვნების, როგორც მანკიერების დასაძლევად და გასაწივრებლად. მეცნიერების და ტექნი-

კის განვითარებამ, მხოლოდდამხოლოდ, გაზარდა დაპირისპირება, დაძაბა ადამიანური ურთიერთობები.

ადამიანის დამოკიდებულებას გარე სამყაროსთან განსაზღვრავს მისი ბიოლოგიური არსი (გენი), რომელიც ახდენს მისი განწყობილებების აწყობა-გადაწყობას დრო-ჟამ-გარემოების შესაბამისად. ბიოლოგიური არსის განხორციელებისათვის ბრძოლაში რა საშუალება არსებობს იმისა, რომ იმოქმედოს ამ არსის, ანუ თავისი ბუნების წინააღმდეგ? ადამიანის აზროვნებაში, წარმოსახვაში და მოქმედებაში მძლავრობს ცხოველური ბუნება, მაგრამ მის აზროვნებაში, აგრეთვე, იჭრება გენეტიკაში ჩადებული ღვთაებრივი ბუნებაც. ეს გარდაუვალი და დადასტურებული მოცემულობაა, რომელიც კანონზომიერ-ჩანაცვლებადაა მის ცხოველურ ბუნებასთან, სხვადასხვა დროისა და მდგომარეობის მიხედვით და რომელიც ადამიანისათვის შეუცნობადი კანონზომიერებითაა მართული. ცხადია, ადამიანში არის უნარი, ეძიოს და მიაგნოს თავზევითა ძალას, რომლითაც იგი ცხოველურ ინსტინქტებს და ადამიანურ ვნებებს დაძლევეს. კეთილგონიერ და კეთილგანწყობილ ადამიანში დაპირისპირებულობა-წინააღმდეგობა საკუთარ ვნებებთან ძლიერია, აზროვნება-განზოგადება უმაღლეს საფეხურზეა. დაძლევეს რა დაპირისპირებულთა ბრძოლის კანონზომიერებებს, იგი უზენაეს ღვთაებრიობას უახლოვდება. ვნებებთან წინააღმდეგობის არმქონე ადამიანი ვერ ახერხებს მაღალი დონის განზოგადებებს და ვნებებში იხრჩობა. მას „თავს ზევითა“ ძალაზე წარმოდგენა არა აქვს. ზოგჯერ, ასეთი ადამიანიც კი, ღვთის დამწვებით, გაიაზრებს ბრალის ვნებიანობას და მის მიმართ წინააღმდეგობას აძლიერებს; ადამიანის უმაღლესი აზროვნების კატეგორიიდან გამოვლენილ ეპიზოდებს თავის ცხოვრებაში.

აქვე დაგვანტერესებს საკითხი, იცვლება თუ არა ბრალი და მისი ფორმები ბიოლოგიური არსის ცვლილებასთან ერთად.

ხელოვნური კატაკლიზმებით ადამიანის გენის სწრაფი ცვლილება, დღესდღეობით, გვაყენებს დიდი დილემის წინაშე: არის ეს! – დასაბამი ადამიანის გადაგვარებისა და დაღუპვისა, თუ მისი გამრავლება-რეპროდუქციის ფორმა იცვლება? – რაც შეიძლება, საბოლოოდ, ახალი ადამიანის შექმნით დამთავრდეს, რომელშიც აგრესია და ბრალი ნაკლები იქნება. თუ ასეა, – ეს თანამედროვე ადამიანის „მიღწევად“ უნდა მივიჩნიოთ. იგი თან მოჰყვება მის ეგრეთ წოდებულ „განვითარებას“, მისი მოღვაწეობით ბუნების შეცვლის და გადაგვარების მცდელობას და გასაკვირი არაფერია, თუ ვიტყვით, რომ ჩვენ მივიღებთ საშუალოსქესიან ადამიანს დათრგუნული აგრესიით და ბრალით... მივიღებთ ნაკლებ ძალადობას ბუნებასთან და რომ ეს თავად ბუნებამ მოგვინყო – დაარეგულირა მასთან დაპირისპირებულობისა და ჭიდილის გამო (ეს საკითხი განხილული მაქვს ასახვის თეორიაში).

ბრალი, როგორც დადანაშაულების ტენდენცია

ამ ნაწარმოებში ჩვენ განვიხილავთ, არა მარტო, წაყენებულ და განხორციელებულ ბრალს, არამედ ბრალს, როგორც, ზოგადად, ბრალმატარებლობას და დადანაშაულების ტენდენციას. არსებობისათვის ბრძოლაში ბრალი შეიძლება მივიჩნიოთ ენერგიის მთავარ იმპულსად, რომელიც ამოძრავებს ადამიანს წინააღმდეგობრივ სამყაროში; ის მთავარი იარაღია, რომლითაც ადამიანი სძლევს შიგა და გარე წინააღმდეგობებს, – მოძრაობს დროსა და სივრცეში. მეორეს მხრივ, ადამიანი, თავისი ბუნებით, ყველას და ყველაფრის წინააღმდეგ არის მიმართული – „...ბოროტისკენაა მიდრეკილი ადამიანის გულისთქმა მისი სიყრმიდანვე...“ (დაბ. 8:21). სწორედ, ამ მიდრეკილებაზეა მსჯელობა აქ. ეს არ არის მარტო ბრძოლა არსებობისათვის. ადამიანის არსობრივ-განწყობილებითი მდგომარეობა ბრალის აღძვრის ტენდენციითაა გამსჭვალულ-გაჟღენთილი (რაც არ შეინიშნება ცხოველებში). ეს არის ადამიანის განწყობილების, ზოგადად, ბრალით წარმოდგენადობა. ამას ადასტურებს ისტორიული ფაქტები, რომ თვით ყველაზე დაკმაყოფილებული ადამიანები, თავიანთ წარმოსახვებში, როგორ გენერირებენ ამაზრზენ ბრალს სხვა ადამიანების მიმართ. ეს ფაქტები აუცილებლად მიგვიყვანს დაკმაყოფილება-დაუკმაყოფილებლობის სისრულის, სირთულის და, საერთოდ, მისი მასაზრდოებელი ენერგიების შევსების, ხარჯვის, გამოყოფა-გამოყვანის ფორმებისა და სახეების განხილვასთან, რაზედაც შემდგომში გვექნება მსჯელობა.

ბრალის სამართლიანობა

არის თუ არა ბრალი სამართლიანი? წარმოშობის, სიფართის, განხორციელების საშუალებების და გზების არჩევის, საბოლოო შედეგის მიღწევის ჩათვლით, თვით ყველაზე უწყინარი ბრალი, მაინც ბრალის აღძვრას, – ნეგატივის, აგრესიის მატარებელია. უკუბრალი (სამაგიეროს მიზღვა-რევანში), თუნდაც სამართლიანობის ნიადაგზე აღძრული, შეიცავს დამანგრეველ ენერგიებს; ზომა – სამართლიანობა-წონასწორობა ძნელი დასაცავია, რადგან ადამიანის ფანტაზიები ბრალში ფორმასახეცვალებადობს, იტოტება, იფურჩქნება, ფართოვდება, გზადაგზა მრავალ აგრესიასა და ნეგატივს იკრებს, – საზღვარი არ არსებობს მის შესაკავებლად და ცუდი შედეგებით მთავრდება...

როგორც ვთქვით, ბრალი დღესაც წარმოადგენს ადამიანთა დადანაშაულების, ჩაგვრის, მისი მიზანმიმართული გამოყენების, ფიზიკური განადგურების მთავარ მიზეზს და მოტივს. ბრალით გამსჭვალულობა ვნებაა. არავინ იცის, რა მოცულობის, მიმართულების, ტენდენციის მატარებელი გახდება ის დაურეგულირებლობის შემთხვევაში...

ბრალის ონტოგენეზური შინაარსები

ბრალს აქვს შინაარსები ადამიანის ასაკის, სქესის, ფიზიოლოგიური გადანყოფის, გენეტიკური განწყობილებების, ქრომოსომული აბერაციების, ორგანიზმის სხვადასხვა მდგომარეობის, სასიცოცხლო პირობების, სოციალური აზროვნების, საზოგადოებრივი ურთიერთობების და ა. შ. მიხედვით. ბრალის შინაარსები მის ფორმას განსაზღვრავენ. ბრალს მოთხოვნილებები, მათი დაკმაყოფილების სურვილები და ამ გზაზე წარმოშობილი დაბრკოლებები აყალიბებენ. ბრალი, ონტოგენეზური განვითარების სხვადასხვა საფეხურზე, სრულიად განსხვავებული ფორმებით წარმოდგება და ხორციელდება. შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ბრალის შინაარსებს ონტოგენეზური შინაარსები ავსებს.

ადამიანის ნაშიერი ტირილით და ბრალით ევლინება სამყაროს. ბავშვის ტირილი ხომ მარტო ტირილი არ არის; იგი, მთელი რიგი მოთხოვნილებების გამო, მრავალფეროვანი შინაარსების შემცველი – „ჩანასახოვანი ბრალი“, რომელიც მის ზრდასთან ერთად მრავალფეროვნდება და ნაწევრდება. ახალდაბადებული ბავშვის ტირილი (ამ შემთხვევაში ბრალი) დაკმაყოფილების საშუალებაა; მას სხვა საშუალება მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად არ გააჩნია. თუმცა, დაკმაყოფილების ფორმა და საშუალება დღითიდღე იცვლება... ბავშვმა გარშემომყოფთაგან ყველაზე კარგად „იცის“, როდის და რატომ უნდა იტიროს. ზოგი შეგვედავება, რა ბრალი, რის ბრალი, ბავშვი ტირის – საჭმელს, წყალს, გამოცვლას და მოვლას საჭიროებსო. საქმე ის არის, რომ ტირილი უმწეო არსებისა აუცილებელი მომსახურებით – შედეგით მთავრდება. ეს ასე რომ არ ყოფილიყო, მაშინ არც ბავშვი იტირებდა. ეს ამდაგვარად „აისახა“ ადამიანში: უმწეობამ განსაზღვრა ბრალის შინაარსის ამდაგვარად ფორმირება, ხოლო უმწეობა ადამიანის ნაშიერისა ზოგადკანონზომიერებითა და მასზე მსჯელობა სხვა

თემის ნაწილია. ცხოველების ნაშიერები ადამიანთან შედარებით უფრო „განვითარებული“ იბადებიან და არც ამდაგვარი ბრალი მოიპოვება მათში... ბავშვის ზრდასთან ერთად ჩნდება მოთხოვნების დაკმაყოფილების ალტერნატიული გზები, – შემოდის ახალი მოთხოვნების ფორმა-შინაარსები. მოზრდილი ბავშვი, რომელიც წყურვილის გამო ტირის და მაგიდაზე წყლით სავსე ჭიქას დაინახავს, დამოუკიდებლად ეცდება ჭიქის აღებას და წყურვილის დაკმაყოფილებას. ამ შემთხვევაში ტირილი და „ბრალი“ შეწყდება. ამით ის თვითასახვასაც ახდენს – რომ მან დამოუკიდებლად შეძლო წყურვილის დაკმაყოფილება. ბავშვის ბიოენერგეტიკული რითმის გადანყოფასთან ერთად, ვითარდება და იზრდება მისი მოთხოვნების შინაარსები. ადამიანის ცხოვრების ერთი ფაზიდან მეორეში გადასვლისას, რაც, რა თქმა უნდა, ერთბაშად არ ხდება, მისი ფიზიკური, ენერგეტიკული და სულიერი ცვლილებისდაკვალად იცვლება ბრალმიმართებითი ფორმები, რაც გამოიხატება როგორც საკუთარი, ასევე საზოგადოებრივი ცხოვრების და მოვლენებისადმი ბრალდამოკიდებულებაში. თუ ჰორმონული ქარიშხლის შემოჭრის შედეგად, მოზარდში პუბერტული პერიოდი გამოიჩენს ფსიქო-ემოციური არასტაბილურობით, ცხოვრებისეული საზრისის დაუოკებელი ძიებით, იდენტიფიკაციის კრიზისით, მაქსიმალიზმით, კატეგორიულობით, ზოგჯერ სისასტიკით, ასევე, სხვა მახასიათებლებით და შესაბამისი ბრალით მშობლების, სკოლის, საზოგადოებრივი ცხოვრების წესის, სოციალურად განსაზღვრულ ღირებულებათა და სხვათა გამო, ზრდასრულობის ასაკში უკვე დარეგულირებული ენერგიები, დასრულებული განზოგადებები და შეხედულებები აძლევს მას საშუალებას, ღირსეულად შეერთოს საზოგადო ცხოვრებას და მონაწილეობა მიიღოს მის აღმშენებლობაში – „შესაბამისი ბრალით“...

ადამიანის აქტიური ცხოვრების „რეალიზაციის“ პერიოდში,

რაც შეიძლება 20 წლიდან 50 წლამდე გაგრძელდეს, ადამიანის ცხოვრებისეული „სახე და ხატი“ ყალიბდება. ადამიანი ამ პერიოდში თავისი მოღვაწეობის სფეროში, ასევე, ოჯახსა და საზოგადოებაში, სრულად რეალიზდება. უნდა ვთქვათ, რომ მისი ბრალდამოკიდებულებითი ფორმები განსაზღვრავენ მისი, როგორც ცალკე აღებული ადამიანის, ფენომენის სახე-ხატს. სიცოცხლის მეორე ნახევარში – 50 წლის შემდეგ, ბიოლოგიური ინვოლუციის დაწყებიდან, ადამიანის ბიოენერგეტიკა სრულიად იცვლება; ადამიანის ფიზიკური სხეულის მასაზრდოებელი ენერჯის შემცირების ფონზე, მასში შემოდის სრულიად სხვა სახის, ვიტყვოდი: „ღვთაებრივი ენერჯიები“, თუკი, რა თქმა უნდა, ადამიანი თავად დაუშვებს ამ ენერჯიებს თავის თავში. ეს ნებაყოფლობით შემოსული ენერჯიები სრულიად არეგულირებენ ენერგეტიკულ კრიზისს, რაც, თითქოსდა, ფიზიკური სხეულის ნაკლებობას მოჰყვა. ინვოლუციის პერიოდში ფიზიკური სხეულის, ადამიანის სახე-ხატისა და სულიერი მდგომარეობის წონასწორობაში ყოფნა უაღრესად მნიშვნელოვანია. სწორედ, ადამიანის სახე-ხატი ფიზიკურ სხეულსა და სულიერ მდგომარეობას შორის წონასწორობას აღადგენს მასში შემოსული ღვთაებრივი ენერჯიების წყალობით და, როგორც ვთქვით, ეს თავად მისი დაშვებით – ნებაყოფლობით ხორციელდება. წონასწორობა ყოველთვის დაცული არ არის და ინვოლუციის პერიოდი, ენერგეტიკული ბალანსის დარღვევის გამო, ზოგიერთი ადამიანისათვის შეიძლება მძიმე და დამლუპველიც კი აღმოჩნდეს, როგორც ფიზიკურად, ასევე, სულიერად. ინვოლუციის პერიოდს ახლავს მრავალი ბრალი და წინააღმდეგობა, როგორც საკუთარი თავის, ასევე საზოგადოების, ოჯახის წევრებისა და სხვათა მიმართ (ეს თემა განხილულია ბრალის ფორმებში).

გაცნობიერებული და გაუცნობიერებელი ბრალი

სწეულებას მოეწვება მისი წარმომშობი მიზეზების ზედმინვენით დადგენით და აქედან გამომდინარე, მკურნალობის სწორად წარმართვით. გაცნობიერება ბრალისა, წინგადადგმული ნაბიჯია მისი ბოროტად განხორციელებისათვის ხელშესაშლელად. გაუცნობიერებლობის შემთხვევაში კი, ბრალი სანყისი და სათავეა აგრესიის, კაცთმოძულებისა და შეუწყნარებლობისა. სურს, ადამიანს იყოს გამუდმებული ბრალის მატარებელი, თუ, შეუძლია გააანალიზოს და აკონტროლოს ის, ეს მის პიროვნებაზე, გაცნობიერების ხარისხზე და უნარზეა დამოკიდებული. თუ ადამიანი გაიაზრებს ჩადენილ ცოდვებს, მათ შორის ბრალს: დაპირისპირებას ოჯახის წევრებთან, მეგობრებთან, საზოგადოების წევრებთან, მაშინ ის უსათუოდ აღმოაჩენს თავის უსამართლო ბრალს და დამოკიდებულებას მათ მიმართ და იწყებს ბძოლას საკუთარი ვნებების წინააღმდეგ, – იმსჭვალება თვითბრალით. ეს ადასტურებს იმას, რომ ადამიანში ღვთაებრივი მარცვალი ყოველთვისაა ჩადებული, საჭიროა მისი გაღვიძება-გაღვივება, ბრძოლა-დაპირისპირება საკუთარ უმართავ ვნებებთან – მათ შორის ბრალთან. გაცნობიერებული ბრალი შეიძლება იყოს დაურეგულირებელი და დარეგულირებული. დაურეგულირებელია, როდესაც ადამიანმა იცის თავისი ბრალის შესახებ, მაგრამ თავის ვნებას ვერ თოკავს, პირიქით, მას საბრძოლო იარაღად იყენებს. იგი ამ ვნებას ვერ ერევა ან ვერ ელევა. მისი ბრალით თავს ესხმის ახლო მდგომით, ასევე საზოგადოების წევრებს. დარეგულირებულია ბრალი, როცა ადამიანი აკონტროლებს და ზომიერების ჩარჩოებში აქცევს მას.

ბრალი ხშირად სრულიად გაუცნობიერებელია და არანაკლები სიძლიერის იმპულსებს – ბრალს და აგრესიას წარმოშობს,

ვიდრე გაცხადებულ მდგომარეობაში მყოფი. ასეთ შემთხვევაში მის დარეგულირებაზე საუბარი ზედმეტია; ადამიანმა არ იცის, თუ უნდა ებრძოდეს ან რას ებრძოდეს. მოკლედ რომ ვთქვათ, მის ბრალს არა აქვს განაჩენი, – ვერ ერკვევა, რატომ წარმოშობს ბრალს ახლობლების, მეგობრების, მეზობლების, ნათესავების და ა. შ. მიმართ, სრულიად უმიზეზოდ, ან სწორად არის ის მიმართული თუ არა; არ იცის მოტივები, რისთვის სძულს, შურს, ან სამტროდ ეკიდება ადამიანებს, – სამაგიეროდ კომფორტში გრძნობს თავს გაუცნობიერებელ ბრალთან ერთად... ასეთი ადამიანების ინფორმირება ბრალითი ვნების შესახებ სავსებით დასაშვებად მიმაჩნია. იქნებ, ამათგან მცირედმა მაინც, გაიაზროს საკუთარი ბრალიანობა და წინ აღუდგნენ ბრალის სახით მოზღვავებულ ვნებებს.

ბრალის ფორმებად დახარისხება

არის თუ არა საჭირო ბრალის ფორმებად დახარისხება? იმისათვის, რომ წარმოდგენა გვექონდეს, რა სახეს იღებს ბრალი ადამიანურ ფანტაზიებში, აუცილებელია, განვიხილოთ მისი სხვადასხვა ფორმები, რომლებიც ადამიანის ფილოგენეზური განვითარების მიხედვით იცვლებოდნენ და ყალიბდებოდნენ. როგორც ცოცხალი სამყაროა განშტოებული და განსახიერებული ჯიშისა და გვაროვნობის მიხედვით, ბრალიც დანაწევრებული და განსხეულებულია სხვადასხვა ზნეობისა და ხასიათის ადამიანებში სხვადასხვა გამოვლინებად, რის გამოც ადამიანები, ბრალის სხვადასხვა ფორმით გაჟღენთილ-გამსჭვალულები, წარდგებიან სხვა ადამიანების, ბუნებისა და საზოგადოების წინაშე; ასევე, უფლის დაშვებით, მათ სხვადასხვანაირად ძალუძთ დაბლოკონ, დათრგუნონ ბრალისმიერი ვნებები, როგორც ახლობლების, ასევე ზოგადად ადამიანების, ბუნების, კაცობრიობის წინაშე. იმისათვის, რომ წარმოდგენა გვექონდეს, რა სახეს იღებს ბრალი ადამიანურ ფანტაზიებში, აუცილებელია განვიხილოთ მისი სხვადასხვა ფორმები, რომლებიც კაცობრიობის ისტორიულ სახეში საზოგადოებების და ჯგუფების ჩამოყალიბების და განვითარებისდაკვალად იცვლებოდნენ.

ბრალის კლასიფიკაცია მისი ძირითადი შინაარსის, გაცნობიერებისა და გამოვლინების მიხედვით

1. **ბრალის მატარებლობა** – ტენდენცია – (დადანაშაულების ტენდენცია – მიზეზით თუ უმიზეზოდ).

2. **გაცნობიერებული და გაუცნობიერებელი ბრალი.**

3. **წყენებული ბრალი** – ბრალის წაყენება მოთხოვნის ან დადანაშაულების სახით

ა) **ყოფაცხოვრებითი.** ეს ბრალი შეიძლება იყოს სამართლიანი და უსამართლო. სამართლიანია, როცა ითხოვ კუთვნილს: ნივთს, მიწას, დაკარგულ თავისუფლებას, ადამიანურ უფლებებს და ა.შ. უსამართლოა, როცა მოითხოვ სხვის ნივთს, ქონებას, მიწას, მამულს, უსამართლო მომსახურებას და ა. შ.

ბ) **ვალდებულებითი ბრალი** – კანონით გამყარებული (ეს ბრალი შეიძლება იყოს კანონით გამყარებული, მაგრამ ამორალური). ასეთი ბრალის უამრავი მაგალითი მოიპოვება ცხოვრებისეულ ეპიზოდებში – ბრალი შვილებისა მშობლების მიმართ; მშობლებისა შვილების მიმართ; ახლობლებისა და ნათესავებისა ერთმანეთის მიმართ; ბრალი მოქალაქეებისა ერთმანეთის, სახელმწიფოს, მმართველობით-ადმინისტრაციული ორგანოების, ხელმძღვანელობის, თავდაცვითი, ჯანდაცვის, სოციალური უზრუნველყოფის, უფლებების დამცველი საზოგადოებების და სხვათა მიმართ, ასევე, პირიქით, სახელმწიფოს ან მისი სტრუქტურების და ორგანოების ბრალი თავად მოქალაქეების მიმართ.

4. **ბრალის გამოვლინება აგრესიის, შურის და სხვა ვნებათა სახით**

5. **ინტენსიურად ზრდადი ბრალი**

6. **კულტივირებული ბრალი.** (საინტერესოა, ეს ბრალი ახერხებს ენერგიების მოკრებას, მობილიზებას და კულტივირებას ბრალისას, ზოგჯერ უნიადაგო, ყოვლად აბსურდული მიზეზებითაც).

7. **თვითბრალი**

8. **პათოლოგიური თვითბრალი**

ბრალის მიზეზი, ბრალის მოთხოვნის საგანი და ვექტორი

ბრალის აღძვრა, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ადამიანის ბრალდებითი ტენდენციაა. მას აქვს მიზეზი, ბრალის საგანი და ვექტორი. ბრალის მიზეზი შეიძლება იყოს გაბრაზება, წყენა-უკმაყოფილება, შური, სიამაყე, სიხარბე და ა. შ. ბრალის საგანი, უფრო ხშირად არის გასაყოფი საგნები – სულიერი თუ მატერიალური, ხოლო ბრალის ობიექტი, ვისზედაც ან რაზედაც ბრალი გადადის – სულიერი თუ უსულო საგნები, ფაქტები და მოვლენები. ბრალი კონკრეტული შინაარსის შემცველია – ვილაცის ან რალაცისკენ არის მიმართული. თითქოს ყველაზე უწყინარ ბრალსაც კი წინააღმდეგობების, დაბრკოლებების გადალახვის პროცესში, უკეთესი მერმისისათვის ძებნაში, საგანზე ბრალითი ფიქსაცია ახასიათებს. არის შემთხვევები, როდესაც ბრალის წარმოქმნის საფუძველი არსებობს – საერთო სადავო საგანი, როგორც ობიექტი, და როდესაც ასეთი საგანი არ არსებობს, – ხდება მისი ხელოვნურად გამოგონება-კულტივირება. ამ უკანასკნელს ადგილი აქვს მაშინ, როდესაც ადამიანებს, საზოგადოებებს, დაჯგუფებებს, სახელმწიფოებს ამოძრავებთ ძალადობრივი განზრახვები: სხვადასხვა მეთოდებით და საშუალებებით სხვისი ნივთის, ტერიტორიების, სულიერ და მატერიალურ ღირებულებათა დასაკუთრების; ასევე, თავისუფლების შეზღუდვის, არასამართლიანი შერისხვის, უფლებების ჩამორთმევის სრულიად უმიზეზო და უსაფუძვლო მცდელობები. ბრალის გამო, ძალადობას, დღესდღეობით, განხორციელების მრავალნაირი საშუალება გააჩნია და რაც დრო გადის, ეს საშუალებები თანდათან იხვენება.

თეორიები, შეხედულებები, საერთოდ, ადამიანის აზ-

როვნებით-მენტალური (სულიერი) პროდუქტები ბრალეული განწყობილებებით ყალიბდება, შესაბამისად, მიზნის ჩამოყალიბებაში და მოტივაციის შექმნაში მონაწილეობს ბრალი. არაცნობიერი, ქვეცნობიერი, და ცნობიერი განწყობილებები – აზროვნების ეს გემოვნებითი წარმომადგენლები, მიზნებს აყალიბებენ, თუმცა, ეს პროცესი ამ ინსტანციების წინააღმდეგობებსა და ჭიდილში მიმდინარეობს. ამ გამუდმებულ ჭიდილშიც უამრავი ბრალი წარმოიქმნება და ქრება. რა, რატომ, რისთვის, როგორ? – ეს კითხვები უამრავი ბრალით არის გაყენებული – რაღაცის ან ვიღაცისკენაა მიმართული. ბრალი – აღძვრის ხასიათის, ბრალის საგნის რაგვარობის, ინტენსივობის, გადატანის ხარისხის, ობიექტის არჩევით, და ბოლოს, დარეგულირება-განეიტრალების დონისა და შესაძლებლობის მიხედვითაც განსხვავებულია.

ბრალის მასაზრდოებელი ენერგეტიკა – ჰიპრილიზაცია, ტრანსფორმაცია, სუბლიმაცია

ყველა სახის მოქმედებისათვის – ფიზიკური აქტივობისათვის, აზროვნებისათვის, ინფორმაციის გაცემისა და მიღებისათვის საჭიროა ენერგიები, რომლებსაც ადამიანის თავის ტვინი, კუნთები, სხვადასხვა ორგანოები სხვადასხვა წყაროებისაგან იღებენ... ბრალის მასაზრდოებელი ენერგეტიკა ადამიანის ბიოლოგიური არსიდან პულსირებს, რომელიც ფოკუსირდება იდეაში – ბრალში – განსხვავებული აქცენტებით, რომლებიც, თავის მხრივ წარმოშობენ მიმართულებით დამოკიდებულ ბრალს... ბრალის სიმძიმე და ფორმა-მასშტაბები, ამ ენერგიების წყალობით, საკმაოდ ვარირებს. თუ შევადარებთ მსოფლიოს დაპყრობის და განადგურების ბრალით შეპყრობილთა ენერგიებს ჩვეულებრივ ყოფა-ცხოვრებაში „მოცირკულირე“ ბრალით შეპყრობილთა ენერგიებთან, დავრწმუნდებით, რომ მათი მასაზრდოებელი ენერგიები განსხვავებულია. მართლაცდა, რით უნდა აიხსნას ადამიანში ისეთი აგრესიული ენერგიების მოზღვავება, რომლებმაც შეიძლება ყველა და ყველაფერი მოსპოს, – განადგუროს ადამიანები, წერტილი დაუსვას კაცობრიობის არსებობას?..

აქ მოყვანილი მსჯელობა და განხილვა ხელოვნურად არის დანაწევრებული. სინამდვილეში, ადამიანის ხასიათის გამოვლინება, ბრალი და მისი ენერგიები, მათი მოძრაობის წესი და განაწილება, ადამიანის ყოველგვარი ქმედება დროშიც და სივრცეშიც არის ერთი მთლიანი კანონზომიერების შემადგენელი ნაწილი... მთავარი არსის გაუთვალისწინებლად მოვლენის ადამიანურ ენაზე გადმოტანა ყოველთვის ცთომილებაა, თუმცა, მსჯელობისას შესაძლოა, ისახებოდეს მთავარისაკენ მისასვლელი ხაზის ჩრდილები, რომელთაც სინამდვილეში ჩვენ დაყვევებით... ადამიანში, როგორც ბიოლოგიურ და კოსმიურ მოვლენაში, ცირკულირებს ენერგიები, რომლებიც პერიოდულად

აღმოცენდებიან, აქტიურდებიან და ქრებიან. ისინი თავ-თავი-
ანთ კვალს ტოვებენ ადამიანის თვალით, გულით, გონებით მი-
უწვდომელ საერთო ენერგეტიკულ ველში.

ადამიანი, ფიზიკური და სულიერი არსებობისათვის, როგორც
ზემოთ აღვნიშნეთ, საჭიროებს ენერგიებს. მასში ცირკულირებს
შემაავალი და გამომავალი ენერგიები. შემაავალში შეიძლება მო-
ვიაზროთ როგორც საკვები, ასევე, კოსმიური ენერგიები (რომ-
ლებსაც, არავინ იცის, ადამიანი როგორ ამუშავებს ან რა გზები
აქვს მათ მისაღებად), სხვადასხვა ინფორმაციები და მასთან და-
კავშირებული მოთხოვნილებითი წარმოსახვები – იდეები; გა-
მომავალში – სრულყოფილად თუ არასრულყოფილად დაშლი-
ლი ცხოველმოქმედების პროდუქტები, მათთან დაკავშირებული
მოთხოვნილებები, წარმოსახვები – გაშლილ-განტოტებული
ფორმებით; ასევე, კვალად დარჩენილი მათი ნაშთები, მეხ-
სიერებაში შენახული ინფორმაციები... ეს შემაავალ-გამომავა-
ლი ენერგიები და მათი ნაშთები რალაც მომენტში იკრიბებიან,
ერთმანეთზე ზედდებიან, ძლიერდებიან, სუსტდებიან ან განიც-
დიან განეიტრალებას, ზოგჯერ ხდება მათი ჰიბრიდიზაცია და
გვევლინებიან სულ სხვა ფორმით, ან იხარჯებიან არასტანდ-
არტულად და ა. შ. ამ ენერგიების წყალობით, უბრალო წარმო-
სახვაც კი, შეიძლება წარმოსახვათა მონსტრად შეიკრიბოს და
იქცეს და ასეთი სახით გამოვიდეს არენაზე. ადამიანის ბიოლო-
გიური არსიდან, მისი კონსტიტუციური წყობიდან გამომდინარე,
ასიმილაციისა და დისიმილაციის პროცესები განსხვავებულად
მიმდინარეობს და შესაბამისი ენერგიები სხვადასხვანაირად
ნაწილდება და იხარჯება. კვებითი, სექსუალური ლტოლვის და
სხვა მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება-დაუკმაყოფილებლო-
ბის ხარისხიდან გამომდინარე, ეს ენერგიები და მათი ნაშთები
სხვადასხვა ხასიათის წარმოსახვებსა და ფანტაზიებს წარმო-
შობენ და შესაბამის გრძნობებს აყალიბებენ. სათნოება, სი-
ბრალული, სიყვარული, სიძულვილი, სისასტიკე, დაუნდობლო-

ბა – ყოველივე ეს, ისახება ამ ენერგიებით ნაწარმოებ იდეათა ფოკუსებში...

გენური იმპულსებიდან, დაკმაყოფილება-დაუკმაყოფილებლობის ხარისხიდან, მათგან წარმოშობილი, ერთმანეთზე გადაჯაჭვული – ჰიბრიდული ენერგიებიდან და ამ ენერგიებით ნაწარმოები წარმოსახვებიდან და ფანტაზიებიდან გამომდინარე, შეიძლება ვიმსჯელოთ სიკეთის, ბოროტების, სიძულვილის, სიყვარულის და სხვა გრძნობების გამოვლინების ნაირგვარობაზე და მათ ხარისხზე, რომელთა ერთმანეთის გადაკვეთაში მოიხარება ბრალიც.

არასწორად დახარჯული ენერგიების კუმულირება, მათი ზედდება და ჰიბრიდიზაცია განაპირობებს ადამიანის დემორალიზებას. სხვანაირად ვერ აიხსნება მისი მონსტრული ფანტაზიები და წარმოსახვები, რომლებიც მხოლოდ განადგურების თვისებით არიან ნიშანდებულნი. აქ შეიძლება ვიმსჯელოთ ჩაკეტილ ენერგიებზე და მათგან ნაწარმოებ ბრალზე, რომელიც აღმოცენდება სიცოცხლისათვის შეუთავსებელ (გამოუვალ სიტუაციებში) გარემოში. ამ დროს ამუშავებას იწყებს განადგურების დესტრუქციული ინსტინქტი, რომელიც დათრგუნულ მდგომარეობაში მყოფ ადამიანებში, ძირითადად, თვითგანადგურების ბრალს წარმოშობს. საინტერესოა, ასევე, მსჯელობა ადამიანის, როგორც ფენომენის მაყალიბებელი ენერგიების დროის განზომილებაში ტრანსფორმაცია-გრადაციების შესახებ; ველურიდან, ღვთის ხატად შექმნილ ადამიანად ტრანსფორმაციისათვის საჭირო დროზე. ამისათვის საჭირო ენერგიების მიმოქცევაზე წარმოდგენის უქონლობა გვაბნევს მსჯელობისას... დროის გარეშე, მარტივია მსჯელობა. დროის განზომილების არეფლექსიურობა კვალს გვიკარგავს. აქვე შეიძლება წამოვყენოთ საკითხი პარალელური მოვლენების შესახებ – ერთი მხრივ, დროით განზომილებაში, მეორე მხრივ, განზომილებაში, რომელიც დროს არ საჭიროებს. ამაზე მსჯელობა შორს წაგვი-

ყვანს... ცხადია, ერთი სახის ენერგია მეორე სახის ენერგიად ტრანსფორმირდება და ამის წყალობით ადამიანის ცნობიერებითი სახე-წარმოდგენადობა სრულიად სხვა განზომილებას – ღვთაებრივი ენერგიების დროით და სივრცით განზომილებას ერწყმის და საფეხურებრივ გრადაციებში გრძელდება...

შესაძლოა თუ არა ენერგიების ნებელობითი მართვა – ჩაკეტილი ენერგიების გახსნა, დესტრუქციული ენერგიების, ადამიანური ვნებების, ბრალის განეიტრალება-გაუვნებლობა და სხვა სახის ენერგიად გადაქცევა ანუ სუბლიმაცია? Sublimo – (ლათ. – ვამაღლებ) – მყარი ნივთიერების უშუალოდ აირისებრ მდგომარეობაში გადასვლაა; გადატანითი მნიშვნელობით, ადამიანის მაღალ სულიერ მდგომარეობაში გადასვლა. აქ აღწერილ სუბლიმაციაში იგულისხმება ჰიბრიდული თუ არაჰიბრიდული, ადამიანში პათოლოგიურად მოცირკულირე, სხვადასხვა ენერგიების სახეცვლილება – „გაკეთილშობილება“ და, არამცდაარამც, „მხოლოდ“ სექსუალური ლტოლვის ენერგიების ჩანაცვლება შემოქმედებითი ან ფიზიკური აქტივობებით, როგორც ამას ფროიდი მიიჩნევდა (ადამიანში ღვთის მიერ დაშვებული ენერგიების განუხილველად, მხოლოდ სექსუალური ლტოლვის ენერგიებით მოტივებისა და შინაარსების ჩამოყალიბებას ეჭვ ქვეშ ვაყენებ!). ეს, ე. წ. სუბლიმირებული – „გაკეთილშობილებული“ ენერგიები აყალიბებენ ჰუმანურ და აღმშენებლობით იდეებს, ქმნიან კულტურას, ხელოვნებას, ცივილიზაციას.

პათოლოგიურად შეჯვარებული ენერგიების ღვთაებრივი ენერგიებით ჩანაცვლება სავსებით შესაძლებელია და ადამიანის ნებელობით დარეგულირებას ექვემდებარება; საჭიროა ღვთაებრივი ენერგიების მოკრება და დაშვება ადამიანში, მიღება-გამტარებლობა და წარმართვა უარყოფითი ენერგიების გასაუვნებლად.

ბრალის კულტივირება

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ბრალს აქვს მიზეზი, საგანი და ვექტორი. არის, აგრეთვე, შემთხვევები, როდესაც არ არსებობს ბრალის მიზეზი და საგანი და ადამიანი ხელოვნურად ახდენს მის გამოგონებას. ხშირად, კულტურულ, ტრადიციულ, რასობრივ, რელიგიურ თუ სხვა ნიადაგზე, ადგილი აქვს ბრალის კულტივირებას. ეს ადამიანის წარმოსახვა-გარდასახვის იმ უნარს უნდა მივანეროთ, რაც დასაბამიდან ხვდა მას ნილად. ამ უნარმა, მითოლოგიური აფეთქების ხანაში, მრავალი პერსონაჟი შექმნა და მოვლენათა შორის სრულიად უცნაური დამოკიდებულებები ასახა (ეს თემა განხილულია კერძო ნაწილში). ბრალის კულტივირებაში მჟღავნდება მისი ჭეშმარიტი სახე და ადამიანის გადაბრალების ხელოვნება, – ზოგჯერ, ყოვლად უმიზეზოდ და უნიადაგოდ ბრალის აღძვრა-გამომუშავებისა და კულტივირებისა. ამის მაგალითებად შეგვიძლია მოვიყვანოთ კულტურულ-ტრადიციულ, რელიგიურ, ეთნიკურ, რასობრივ და სხვა ნიადაგზე კულტივირებული ბრალი: მსხვერპლშენიერვის რიტუალის დამკვიდრება, ინკვიზიცია, სისხლის აღების ტრადიცია, ან კიდევ, ბრალის ისეთი კულტივირება, რომელმაც წარმოშვა კამიკაძეები და შექმნა ტერორიზმის ფენომენი.

ბრალის თავდაპირველი წარმოშობის სტიმული

პირველწარმოშობითი ცოდვითი დაცემა „სიკეთისა და ბოროტების“ – ცნობადი ხის ნაყოფის გასინჯვაში იყო ჩადებული. აქ იყო ბრალის წარმოშობის სტიმული, რომელიც ბრალად დაშვებას – ბრალის წარმოშობას თავის თავში შეიცავდა. გასინჯვა-არგასინჯვის, დაშვება-დაუშვებლობის, გაცნობიერება-გაუცნობიერებლობის საზღვარზე ბრალის პირველწარმოშობითი სტიმული იდო. ის, რაც აღწერილია ბიბლიაში – ხმა, ჩაგონება (ქალი თუ გველი...), ადამის მიყვანა აკრძალულის ჩადენამდე, ეს იყო დაშვებაც – სტიმულიც, – ენერგია, რომელმაც ადამიანი ერთი განზომილებიდან სხვა განზომილებაში – სხვა სივრცეში გადაიყვანა. დაყენება საკითხისა, ვისია ბრალი – გველის? – ქალისა თუ ადამისა, ეს უკვე არის ბრალი სამოთხიდან გამოძევებული ადამიანისა. ეს ბრალი მას სამოთხეში არ ჰქონდა... (წარმოშვას, მოიძიოს ბრალი სამოთხის დაკარგვისა, ეს სამოთხედაკარგული ადამიანის ცნობიერებაა). ცხადია, ვნების დაშვება ადამში ბოლომდე გაცნობიერებული არ იყო... გაურკვეველობიდან გამოფხიზლებული ადამი უკვე ცოდვილია... სწორედ, გაუცნობიერებლობა-გაცნობიერების საზღვარზე, მის ჭიდილში წარმოიშვა ცოდვაც და ბრალიც...

რას წარმოადგენს ბრალი ცხოველებში ადამიანებთან შედარებით

არის თუ არა ცხოველებში ბრალი? სახეობრივი გადარჩენის ინსტინქტი ცხოველებში კარგად არის განვითარებული. ერთი სახეობის შიგნით ცხოველები ერთმანეთს არ ანადგურებენ (გარდა იშვიათი შემთხვევებისა). მათი დაპირისპირებულობა და ბრალი (თუ შეიძლება ამას ასე ვუწოდოთ) ძირითადი – კვებითი და გამრავლების ინსტინქტების ფიზიოლოგიურ დონეებს ვერ სცილდება. მათი ე.წ. ბრალი მიმართული სხვა სახეობის წინააღმდეგ – ეს არის ერთი სახეობის მიერ სხვა სახეობის სიცოცხლის მოსპობა, საკვებად გამოყენების მიზნით. ეს არის ძირითადი ბრალი, რაც ცხოველებში შეინიშნება.

თავდაცვითმა ინსტინქტებმა, რომლებსაც აგრესია ახლდა თან, უზრუნველყო ადამიანის სახეობის გადარჩენა, წინააღმდეგ შემთხვევაში მას ბუნებრივი სტიქიონები ან ცხოველები გაანადგურებდნენ. ცხოველებისაგან განსხვავებით, თვითგადარჩენის, თვითშენახვის – ძირითადი სასიცოცხლო ტენდენციების გარდა, ადამიანს უამრავი მოთხოვნილება და, შესაბამისად, ბრალიც გააჩნია. ეს ფსიქიკური წარმონაქმნების გაზრდა-გაფართოება-განვითარებით, აზრობრივ-წარმოსახვითი გამრავალფეროვნებით უნდა აიხსნას, რაც ცხოველებში არ ხდება („ზოგადი განვითარების ტენდენცია“ – ცალკე თემა). ამ წარმოსახვებმა კაცობრიობისათვის მრავალი სასიკეთო იდეა შობეს, თუმცა წარმოშვეს „მონსტრული ფანტაზიებიც“, რომელთა რეალიზებას სამარცხვინო – ამაზრზენი ფაქტები მოჰყვა, რომლის მსგავსი არცერთი ცხოველის ქცევაში არ შეინიშნება... მართალია, აგრესია-ბრალი სასიცოცხლო ინსტინქტის თანმხლებია, მაგრამ იგი, როგორც ყოველგვარი ქცევა ადამიან-

ში, ცხოველისგან განსხვავებით, ნებელობას ექვემდებარება და მისი მართვა ადამიანის მიერ სავსებით შესაძლებელია. სასიკეთოდ თავისა – „მაქსიმალური კომფორტისათვის“ ბრალის წარმოება – ადამიანებისადმი ზედმეტი მოთხოვნილებების წაყენება, არამართებული შეზღუდვა, შევიწროება, დადანაშაულება, ადამიანური ფენომენის – მისი ღვთაებრივი სახე-ხატის საწინააღმდეგოა. ბრალის ზომიერებაში ყოფნა – ბრალის გააზრება იმ სახით, რა სახითაც იგი სინამდვილეშია, ადამიანს უმუშავებს უნარს, სწორად შეაფასოს მოვლენები, სიტუაციები, საკუთარი ქმედება და ურთიერთობები; აძლევს საშუალებას დარჩეს ადამიანურ ჩარჩოებში და არ დაემსგავსოს ცხოველს.

ბრალის ანალიზი

ა) ბრალის ზოგადი ანალიზი

საინტერესოა, ადამიანს რატომ არ სურს ბრალის გაანალიზება, მით უფრო, დაუპირისპირდეს ბრალის ვნებას. ჩვენს საზოგადოებას არ ეტყობა, რომ მას ეს სურს... პირიქით, თითქოს მას აწყობს ეს ვნებიანობა. თითქოს ბრალი შეიცავს მამოძრავებელ იმპულსს, რომელიც მას აძლევს ენერგიას, რათა მობილიზებული იყოს შემხვედრ წინააღმდეგობებთან ბრძოლაში ან ურთიერთობებში, რომლებიც ყოველთვის შეიცავენ საფრთხეს...

ადამიანს ქვეგანწყობაში აქვს ტენდენცია, მოძებნოს მიზეზი და ყოველგვარი წარუმატებლობა გადააბრალოს სხვას. არის თუ არა ეს განტვირთვა ან პიროვნული პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების მცდელობა, თუ უფრო სხვა რამ? – ზოგადად, ცხოვრებაში ნეგატიური ენერგიების ზემოქმედებისაგან სასიამოვნო, თუნდაც ღვარძლიანი, ნიშნისმოგებითი გათავისუფლება, რომლისგანაც ადამიანი შვებას გრძნობს? სავარაუდოა, ეს განტვირთვები – ნეგატივის გატანა-გადატანა, ზედმეტი პასუხისმგებლობისგან თავის არიდება, ფილოგენეზურად, ფსიქიკის დაცვის საპასუხოდ აღმოცენდა... ზოგჯერ, ეს გადაბრალება აბსურდამდეც კი მიდის, მაგრამ ადამიანს „რალაცნაირად“ ეს აწყობს, – სიამოვნებს, კომფორტშია ამით. არის თვითბრალის ფორმები, განსაკუთრებით მორალურ საზოგადოებებში, რელიგიაში, თუმცა, ბრალის ზედმეტად მიმართვა საკუთარი პერსონისადმი – პიროვნული ბირთვის დარღვევაა და ნორმად არ ჩაითვლება. ზედმეტი თვითბრალი პიროვნების არასრულფასოვნების მაჩვენებელია და ფსიქიკური დარღვევის ფორმად შეიძლება მივიჩნიოთ.

საუბედუროდ, ბურუსში გახვეული ადამიანი ბრალს დებს ყოველივეს, რაც მის ირგვლივ ტრიალებს, და ასე, ბრალით შეიარაღებული გამოდის სოციალურ ნინაშე; ასეთ შემთხვევაში, ადამიანებთან კავშირ-ურთიერთობის ნიუანსებშიც კი, ბრალი ღვივის

და სჭევვის, ხოლო, როდესაც ადამიანი ჩახვდება თავის ბრალს, ინყებს გაანალიზება-გააზრებას და განიცდის მას, ინყებს დაცემული მდგომარეობიდან ღვთაებრივ განზომილებაში გადასვლას, რაც შეუძლებელია ბრალის შესაბამისი გაცნობიერების გარეშე. უნდა ვთქვათ, რომ საზოგადოებრივი ცხოვრების მთელი ისტორია ბრალის წარმოების ისტორიაა. ბრალი ვნებათაგანია, რომელიც სათანადო გაუანალიზებლობის შემთხვევაში ცოდვებს წარმოშობს. თავად აგრესიული განწყობილებიდან ფორმირებული ბრალი, უნდა განვიხილოთ, როგორც აგრესიის ნამახალისებელი. ისტორიული ყოფის ადრეულ ეტაპზე ადამიანი რეალიზებული იყო დესტრუქციულ, დეჰუმანიზებულ გამოვლინებებში. წინა პლანზე გამოდიოდა ბრძოლის, თავდაცვისა და თვითგადარჩენის ინსტინქტები. ახერხებს თუ არა ადამიანი, კრიტიკულ სიტუაციებში შეინარჩუნოს ჰუმანურობა? აღწერილია შემთხვევები, როცა გამოუვალ მდგომარეობაში ადამიანი ეგუება თავისი სიცოცხლის განადგურებას, მაგრამ! შენარჩუნებული აქვს ჰუმანურობა – ადამიანური სახე-მორალი, რაც უფრო იშვიათია. სხვა შემთხვევაში სასიცოცხლო (გადარჩენის) ტენდენცია ფარავს ყოველგვარ იდეალს და ჰუმანურობას – ადამიანი იღებს ცხოველის „ფორმას“, განიცდის რეგრესიას – იშლება ფსიქიკა, მეხსიერება, შთამომავლობის შენარჩუნების ინსტინქტი, შთაგონებადობა და ა.შ.

ბრალით – გადაბრალებით ადამიანს გააქვს უარყოფითი ენერგია თავის გარეთ და გარკვეულწილად, თავისუფლდება მისგან; ამით იქმნის კომფორტს, განიცდის შვებას, ერთგვარ სიამოვნებას. ბრალის გატანა-გადატანა მას ფილოგენეზურად გამოუმუშავდა. ბრალისა და დადანაშაულების მდგომარეობაში თავის ჩაყენება ადამიანს უქმნის უდიდეს დისკომფორტს, უსიამოვნებას, თრგუნავს, უზღუდავს თავისუფლებას, ხდის ფსიქოპათიებისადმი მიდრეკილს. ბრალის გატანა უნდა ჩავთვალოთ, როგორც ადამიანის მცდელობა უარყოფითი ენერგიებისაგან თავის გათავისუფლებისა – დაცლისა, რომელიც და-

მამძიმებლად მოქმედებს მასზე. სინამდვილეში, ადამიანი არის „დაურეგულირებელი“ ენერგიების მსხვერპლი. ღვთაებრივი ბუნების შექმნის შემდეგ იგი იძენს საკუთარი ბრალის გაანალიზებისა და ენერგიების დარეგულირების უნარს – უნარს ბრალის ენერგიები ჩაანაცვლოს ღვთაებრივი ენერგიებით. იცავს რა, სამართლიანობის პრინციპებს, ხვდება კიდევაც „ჭეშმარიტი კომფორტის“ – ღვთაებრივი ენერგიების ზონაში. ადამიანის თავდაცვითი განწყობილება, მზადმყოფი აგრესია და ბრალი, მის მიმართ დაშვებული შესაძლო აგრესიისა და ბრალის შემთხვევაში, ჩადებულია ინსტინქტებში. როცა ადამიანი სიზმარში ნახულობს მის მიმართ განხორციელებულ აგრესიას, უვითარდება შესაბამისი რეაქცია – ანადგურებს მონინაალმდეგებს. თუმცა, სიზმრიდან გამოსვლის შემდეგ მორწმუნე ადამიანი ნანობს ჩადენილ სისასტიკეს. აქ არაფერი გასაკვირი არ არის. აგრესია ადამიანის სახეობის შემანარჩუნებელი ინსტინქტია. ადამიანს აგრესია და ბრალი აიძულებს, იმოქმედოს მიზანშეწონილად და მიზანმიმართულად სტრესული და საფრთხის შემცველი სიტუაციების დროს. თავდაცვითი – ბრძოლის ჟინით და წყურვილით გაჟღენთილი აგრესიები და ბრალი, რომლებიც შედარებით მშვიდობიანობის დროს არ ჩანს, ნუ ვიტყვით, რომ გამქრალია; იგი ბობოქრობს ადამიანში, გამოსჭვივის ყოველდღიური ცხოვრების ნერილმანებში – ოჯახში, ქუჩაში, სხვადასხვა საზოგადოებებში, პოლიტიკაში და ა. შ. ღმერთმა არ ქნას!.. თორემ ვულკანივით ამოხეთქავს საბედისწერო სიტუაციებში, – დაუჯერებელ, აღვირახსნილ, შემადრწუნებელ, გაუგონარ სისასტიკედ მოველინება, არა მარტო მონინაალმდეგეს, საკუთარი საზოგადოების წევრებსაც. ამის კარგი მაგალითია 90-იან წლებში „მხედრიონის“ და მისი მსგავსი დაჯგუფებების მიერ განხორციელებული დანაშაულებრივი მოქმედებები და აგრესიები საკუთარი მოსახლეობის მიმართ; ასევე, სააკაშვილის რეჟიმის მიერ გამოვლენილი,

ბევრ შემთხვევაში, ყოვლად უსაფუძვლო აგრესია და ბრალი, რომელმაც შეავსო სამარცხვინო ისტორია ქართველი ხალხის ცხოვრებაში და შეიძლება განვიხილოთ უზნეო ხელისუფალთა ტიპიურ აგრესიად და ბრალად...

ბ) ბრალის ანალიზი კონსტრუქციულ და დესტრუქციულ ძალთა ქრილში

ჭეშმარიტების მძებნელ ადამიანს თავისი დროის წესწყობილებაში ძნელად შეიძლებოდა, როგორც ფიზიკური, ასევე სულიერი განხორციელებისათვის, მისთვის დამაკმაყოფილებელი რამ ეპოვნა. მოთხოვნილებითი დაუკმაყოფილებლობის და წინააღმდეგობის გამო, მოაზროვნე ადამიანები გამოთქვამდნენ უკმაყოფილებას; თავიანთ აზროვნებით ფორმებში აფიქსირებდნენ შეურიგებლობას და აყალიბებდნენ ბრალს მიუღებელი სინამდვილის მიმართ. იყვნენ რა, უდიდეს ადამიანურ ღირებულებათა მატარებლები, ამ წინააღმდეგობას და გადაკეთების სურვილს უკეთესი მერმისისათვის, აქცევდნენ გამოხატვის ადამიანურ ფორმებსა და ჩარჩოებში; წინააღმდეგი იყვნენ ადამიანის ჩაგვრის, შეურაცხყოფის, ყოველგვარი შევიწროების, უფლებების დარღვევის. შორს იყვნენ ნგრევისა და განადგურების შემცველი იდეებისა და აზროვნებისაგან. მათი ბრალის ფორმები აზროვნების განვითარების, მომწიფების, უკეთესისკენ – სრულყოფისკენ სწრაფვის იდეებით იყო გაჟღენთილი. სრულიად საპირისპიროდ მოქმედებდნენ ნგრევისა და განადგურების, კაცთმოძულეობის ჟინით და იდეებით შეპყრობილნი. დაშლის, დანაწევრების, განადგურების ბრალი მიმართული იყო მხოლოდდამხოლოდ დესტრუქციული ქმედებებისაკენ. ისინი არ ინდობდნენ სხვათა და არც საკუთარ კულტურას; მათ შეეძლოთ ერთი ხელის მოსმით გაეცამტვერებინათ აღმშენებლობითი რუდუნებით შექმნილი კულტურა და შედეგები; განადგურებინათ მილიონთა მასები და ამით დამტკბარიყვნენ. ამ

ძალის წარმომადგენელთა მსახვრალი ხელი მრავლად ატყვია კაცობრიობის წარსულს.

დღევანდელ წეს-წყობილებაში არაფერი შეცვლილა; საზოგადოებრივი სექტორის ეს ორი წარმომადგენელი – გონება-მოაზროვნეები და დესტრუქციული ბრალის წარმომადგენლები ერთმანეთის პარარელურად აგრძელებენ მოღვაწეობას. ამ ქრილში ისახება დღევანდელი მსოფლიოს აზროვნებითი ქსოვილის ფაქტურა და არავინ იცის, ადამიანის არსებობისათვის აუცილებელი და მაპირობებელი აზროვნებითი მოდულები წარმართება თუ არა დამანგრეველ-გამანადგურებელ ძალთა მაინდუცირებელი მიმართულებების საწინააღმდეგოდ...

გ) ფსიქიკური ბირთვის დეფორმაციებით გამოწვეული ბრალის ანალიზი

ფსიქიკურ დეფორმაციებში იგულისხმება გენეტიკურად ჯანსაღი ფსიქიკის შელახვა სოციოგენეზური ფაქტორებით, როგორცაა ფიზიკური და ფსიქიკური ტრამეები, მძიმე დაავადებებით გამოწვეული ნერვული აშლილობები, ბუნებრივი და ხელოვნური კატაკლიზმებით გამოწვეული სტრესი, ოჯახური ტრაგედიები, თავისუფლების შეზღუდვა-დაკარგვა, ძირითადი სასიცოცხლო პირობების დარღვევა, ხანგრძლივი შიმშილი, გარემოს ძლიერი დაბინძურება, აღზრდის დეფექტები და სხვა.

ორგანიზმის თვისებაა, აისახოს სიცოცხლის ოპტიმალურ ზღვარში – იგი მოძრაობს, ნორმალურად ვითარდება და ფუნქციონირებს შესაძლო კომფორტის ზონაში და გაურბის უსიამოვნებას. ადამიანის ფსიქიკაში, გარემოსთან ურთიერთობის შედეგად, დაგროვილია უარყოფითი და დადებითი გამოცდილება, რაც აისახება ფსიქიკის შესაბამის ინსტანციებში და საჭიროების დროს თავ-თავის ადგილზე მუშაობს. დადებითი გამოცდილება განვითარების სტიმულია, უარყოფითი გამოცდილება განვითარების შეფერხების – დესტრუქციის შემცველია. ფსიქიკა-

ზე განსაკუთრებული ზენოლის შემთხვევაში ამუშავებას იწყებს მასში შემონახული დესტრუქციული ინსტინქტები. სხვადასხვა ფაქტორებით გამოწვეულმა ფსიქიურმა დეფორმაციებმა თავისი არასრულფასოვნებით და, ზოგადად, ავთვისებიან განწყობილებათა გამო, შესაძლოა ძალადობრივ, ტერორისტულ, ტირანიულ და რევანშისტულ ბრალში იჩინოს თავი. არ არის გამორიცხული, ფსიქიკური ბირთვის დაზიანებამ ადამიანი თვითმკვლევლობისადმი მიდრეკილ ფსიქოპათად – მაზოხისტად ან შიზოიდად აქციოს. საინტერესოა, რომ თვითგანადგურების დესტრუქციული ინსტინქტი ადამიანში შემონახულია და ამუშავებას იწყებს, სწორედ, არასათანადო – კრიზისული, სიცოცხლისათვის შეუფერებელი პირობების დადგომისას. პიროვნებას ამ დროს ნეგატიური ენერგიები საკუთარ არსებაში შეაქვს და კუმულირებას ახდენს. თვითბრალი, თვითდადანაშაულება, თვითგანადგურება – დესტრუქციული ინსტინქტების დამსახურებაა. (ამ წიგნის მიზანს არ შეადგენს ფსიქიკურ დარღვევათა და დაავადებების აღწერა. ამ საკითხს აუცილებლად უნდა შევხებოდით იმდენად, რამდენადაც ბრალწარმოებას აძლიერებს ფსიქიკური დეფორმაციები).

**დ) სხვათა და თვითგანადგურების დესტრუქციული
ინსტინქტებით გამოწვეული ბრალი და მათი ანალიზი
ზოგადკანონზომიერების ქრილში**

კამიკაძეთა, ტერორისტების და სხვათა – განადგურებისა და თვითგანადგურების ჟინით შეპყრობილთა ბრალი, მხოლოდ თვითგანადგურების დესტრუქციული ინსტინქტების ამუშავებას არ მიეწერება. მასში რაღაც ზოგადკანონზომიერებითი, თუნდაც, აპოკალიპსური ელემენტების არსებობაც უნდა იგულისხმებოდეს... თუ გლობალურად შევხედავთ მოვლენებს – როგორც ფენომენებს, ისინი რაღაც განზოგადებულ, ფართომასშტაბიან შეხედულებებთან მიგვიყვანს, რომელიც დედამიწაზე მომხდარ კატაკლიზმებს, ომებს, ტრაგედიებს, თუნდაც

ერთეულ შემთხვევებს და მათ შორის ტერორისტულ აქტებს, მხოლოდ სხვათა და თვითგანადგურების დესტრუქციული ინსტინქტების არსებობით ვერ აგვახსნევენ... ამას დღევანდელი „მსოფლიო ადამიანი“ ინტუიციით ხვდება, თუმცა როგორც ხდება ხოლმე (შესაძლოა, სწორედ, ზოგადი კანონზომიერებით), – თავის შთაბეჭდილებას ახშობს, თითქოს მიზანშეწონილი არ არის, ეს წარმოდგენები გამოამზეუროს.... ამის გამო, მოვლენების სწორი სახელდება-მეფასება არ ხდება და ასე გაგრძელდება დიდხანს. ეს „თვალდახუჭულობაც“ ალბათ ჩადებულია ინსტინქტებში ხანგრძლივი დროით სატარებლად. პროცესებს თანამედროვე მსოფლიოში „მარტივი მომხმარებლობა“ მართავს. ყოველგვარი აზრი და შეხედულება ფაბრიკაციაა, უფრო მსხვილ და ძლიერ საწარმოში დამზადებული და მასებზე თავს მოხვეული... სავსებით დასაშვებია, რაღაც სხვა მოვლენის საპასუხოდ, კამიკაძეთა და ტერორისტების „მონაცემები“, ასევე, მათ მიერ გამოწვეული შედეგები ინტეგრირდება და დიფერენცირდება ზოგადკანონზომიერების ჩარჩოებში და ეს ქმნის მსოფლიო მოვლენების სურათს. შეიძლება დღევანდლობისათვის ეს მსჯელობა გამოუსადეგარია, თუმცა პატარა, ნიუანსური წარმოდგენაც კი აზროვნებაში (თავისი რაციონალურობით) უმიზეზოდ არ ჩნდება და ის თავის დროზე აუცილებლად გაცხადდება და მნიშვნელობას მიიღებს...

ე) პათოლოგიური ბრალის ანალიზი

ამ წიგნში აღწერილი ბრალის ზოგიერთი ფორმა შეიძლება მივანეროთ ფსიქოპათიით გამოწვეულ ბრალს. აქვე, შეუძლებელია არ აღინიშნოს, რომ თანამედროვე ცივილიზაციას და მის მართლმსაჯულებას აქვს დიდი დილემა, – მიაკუთვნოს ფსიქოპათიის ზოგიერთი ფორმა ფსიქიურ დაავადებათა ჯგუფს და დატოვოს სხვადასხვა დანაშაულებებისადმი მიდრეკილი

ფსიქოპათების საკმაოდ დიდი მასა მართლმსაჯულების გარეშე, თუ გაასამართლოს და დასაჯოს ისინი სხვადასხვა დანაშაულებების ჩადენისას.

პათოლოგიური ბრალი გამუდმებულად ეძებს გამოსასვლელს – რეალიზაციის გზებსა და საშუალებებს. ადამიანში მოციროკულირე, დაუკმაყოფილებელი, ხშირად შეჯვარებული (ჰიბრიდული) ენერგიები იმყოფება საზოგადოებრივი კანონების, მენტალობისა და მორალური ზემოქმედების პრესის ქვეშ. გარკვეულ დრომდე, ეს ენერგიები პიროვნებისაგან გაუცნობიერებლად კუმულირდება, აღწევს მაქსიმალურ სიძლიერეს და ამის შემდეგ ამოტივტივდება (ამოცურდება) ცნობიერებაში და გაცხადებულ სახეს იღებს – გაცხადებულ მოთხოვნად ფიქსირდება. არ ვიცი, შინაგანი ბრძოლით და წინააღმდეგობით, თუ წინააღმდეგობის გარეშე, პიროვნება მისი „მონა“ ხდება. სრულიად თავისუფლად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ, ამ შემთხვევაში, პიროვნების განწყობა თანხვედრაშია მასთან, რაც ორგანიზმს აწყობს... პათოლოგიურ ბრალს აქვს თავისი ორგანული მიზეზი, რაც შესაბამის ფიზიოლოგიურ ძვრებში გამოვლინდება. სავარაუდოდ, უკვე შეჯვარებულმა ჰიბრიდულ ენერგიათა იმპულსმა (ძირითადად, სექსუალურმა და კვებითმა), ზედდებული ენერგიით ააგზნო შესაბამისი უბნები თავის ტვინში და იქცა „აკვიატებად“. როდესაც ეს აკვიატება (აქ მოქმედებს „შემავალი“ და „გამომავალი“ ენერგიები ერთდროულად და ქმნიან ძლიერ დაძაბულ ველს, რომლის განტვირთვისაც ორგანიზმი დაუოკებლად ითხოვს) ოდესმე რალაცნაირად „რეალიზდება“, – აკვიატებული მოთხოვნა წარმატებით სრულდება, ის თავის ტვინში ფიქსირდება როგორც „წარმატებულად განხორციელებული გამოცდილება“ – თანმხლები სიამოვნების განცდებით. ამის შემდეგ ამ ენერგიების შეკავება შეუძლებელი ხდება... „დაკმაყოფილების“ ეს ენერგიები ნებელობით სფეროს

გადაჯეგავენ, გადაქელავენ და ძირითად „სასიცოცხლო“ ენერგიად – იმპულსად გვევლინება ასეთ ფსიქოპათიურ პიროვნებებში, რომლის წინაშე ყოველგვარი კანონი, აკრძალვა, მორალი და ზნეობა უძლურია... ამ პათოლოგიურმა ბრალმა, ამ ბოლო დროს, საქართველოში, საუბედუროდ, ამერიკელი სმიტების ოჯახი, მცირეწლოვანი ბავშვები, და სხვები იმსხვერპლა... ეს ფაქტები ამ საჭირობოროტო საკითხის ზედმინვენით შესწავლას და განსაკუთრებულ მიდგომას მოითხოვს. საჭიროა, ფართო მსჯელობა გაიმართოს სპეციალისტთა მონაწილეობით, რათა მოხდეს ღრმა ანალიზი და განზოგადება. არაპროფესიონალური, ზედაპირული, უსულგულო დამოკიდებულება ამ საკითხებში საზოგადოებას, სამწუხაროდ, არ წაადგა...

ვ) პათოლოგიური თვითბრალის ანალიზი

სრულიად სხვა სახის ენერგიებთან და მათი მოძრაობის სულ სხვა ფორმასთან გვაქვს საქმე პათოლოგიური თვითბრალის შემთხვევაში. აქ შეიძლება ვისაუბროთ, გენეტიკური განწყობილებებიდან გამომდინარე, სასიცოცხლო იმპულსების დაბალ ენერგეტიკულ დონეებზე, ძირითადი სასიცოცხლო იმპულსების შეზღუდულობაზე; შესაბამისად, ბრალის გატანა-გადატანის და გამოთავისუფლების დაბალ დონესა და უუნარობაზე. ეს, დაბალ ენერგეტიკულ რეგისტრში მყოფი ენერგიები ცირკულირებენ ორგანიზმის შიგნით. ორგანიზმს ძალა არ ყოფნის ნეგატიური მუხტებიდან გათავისუფლდეს, რაც სავარაუდოდ დეპრესიას, აპათიას, შიზოიდურ მდგომარეობასა და ჩახვეულობას განაპირობებს. არის შემთხვევები, ნეგატიური ენერგიები შესაბამის გარემოსა და სტრესულ სიტუაციებში (რაც შეიძლება ჯანმრთელ ოგანიზმშიც აღიძრას – გააჩნია სტრესს და ფსიქიკურ ზეწოლას) აღძრავენ თვითგანადგურების ინსტინქტს, რაც მაზოხიზმსა და სუიციდურ განწყობილებებში გამოვლინდება...

იდეა და იდეოლოგია როგორც ბრალი

ადამიანის წარმოსახვის, ფანტაზიების დამფესვიანებელ-მაკულტივირებელი ეს უმაღლესი იერარქი – იდეა (იდეოლოგია) დამასწებოვნებლად მოქმედებს ადამიანთა მასაზე, რომელიც ხშირად იდეით აღჭურვილი, ერთ მთლიან ბირთვად შეკრული, ბრალით წარუდგება რომელიმე სხვა საზოგადოებას. კაცობრიობას მრავლად ახსოვს დესტრუქციული იდეებით შეპყრობილი ლიდერები და მათგან მართული მასები, რომლებმაც გაანადგურეს მილიონობით ადამიანი, მოსპეს კულტურები. იდეოლოგია, თავისი საშიში ტენდენციებით აფრთხობდა და აშინებდა ეკლესიის და სახელმწიფოს საჭეთმპყრობელებს. ისინი განსაკუთრებული სისასტიკით დევნიდნენ ერესს. სამეფო დინასტიები დესპოტური ძალით ახორციელებდნენ ძალაუფლების შენარჩუნებას, სახელმწიფოს მართვას. ხელისუფალი არ ინდობდა უახლოეს ნათესავენს, შვილებს, მშობლებს, და-ძმებს. ისინი მოღალატეებად აცხადებდნენ არამართო მათ, ვინც სახელმწიფოს მართვაში ეწინააღმდეგებოდა ან პრეტენზიას აცხადებდა მემკვიდრეობაზე, არამედ, ვისაც განსხვავებული აზრი ან იდეა გამოაჩნდებოდა. ამიტომ, ანადგურებდნენ ადამიანებს თავიანთ იდეებთან ერთად... დღესაც, სხვადასხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, პოლიტიკა, ბიზნესი, საუბედუროდ, ხელოვნების დარგიც სავსეა ბრალის მაკულტივირებელი და მისი მაიდეოლოგიზებელი მოხალისეებით.

წარმოუდგენელია, იდეოლოგია ავხსნათ და დავახასიათოთ ბრალის მონაწილეობის გარეშე. იდეოლოგია ოდითგანვე ადამიანთა მასების იარაღად ქცევის საშუალება იყო. უკეთესი მერმისის მოლოდინში იდეოლოგიის თავდაჯერებული ლიდერები მასათა წარმოსახვებს იმ შეხედულებებითა და ილუზიებით ავსებდნენ, რაც მათ აწყობდათ და ხელიდან არ უშვებდნენ შანსს, ხელსაყრელ მომენტებში, იგი თავიანთი მიზნების გან-

სახორციელებლად გამოეყენებინათ. იდეოლოგია წარმატებით მუშაობდა, მუშაობს და იმუშავებს მომავალში. საკითხავია, კაცობრიობას რატომ არ დაუგროვდა გამოცდილება მის საწინააღმდეგოდ და ახალ-ახალი ლიდერების ხელში რატომ მუშაობს იგი წარმატებულად. როგორც გენში ამინომჟავათა კომპლემენტურობა (ურთიერთშემავსებლობა), ასევე იდეოლოგია კარგად ერგება და ეჭიდება მასათა განწყობილებას. ის ისე აახლოებს და ადულაბებს მასათა განწყობილებას, რომ მათ წარმოდგენებს შეუქცევადს ხდის (გარკვეულ დრომდე, რა თქმა უნდა...). იდეოლოგია თავის მიმდევრებს მაქსიმალურად კვებას ილუზიით, გარდა ამისა, მასში მონაწილეობს დარაზმვის, შთაგონების, იდენტიფიკაციის – ეგოს მნიშვნელობის, მიზანდასახულობის და ბრალის ფენომენები. ეს შეჭიდული ფენომენები ადამიანების მასას იდეოლოგიის იარაღად აქცევს, რომელიც მზად არის თავის გზაზე გაანადგუროს ყოველივე, რაც წინ გადაელობება.

შეიძლება ითქვას, რომ ბრალი იდეოლოგიური მანქანის მუშაობაში საბაზისო და საწყისი ვნებათაგანია. აქ, ბრალმიმართება თავისი გამოსახულებით და განსახიერებით ორგანიზებულ, მიზანმიმართულ სახეს იღებს. იდეოლოგიურ მანქანას, ბრალის მონაწილეობის გამო, მასების აღტაცება-აღტკინება შეუძლია ყოვლად უსაფუძვლო, ამორალური, განვითარების არ მქონე, დესტრუქციულ – დამანგრეველი, კაცთმოძულე და უტოპიური იდეებით.

იდეოლოგია ბრალმიმართებასთან, ასევე, როგორც ფენომენი – თავისი მრავალფენიანი ელემენტებით და მასთან შეკავშირებული მასათა ფსიქოლოგიით, მოითხოვს მრავალი კუთხით განხილვას და შესწავლას.

ბრალი და მოსაზღვრე ვნებები

ბრალი წარმოიშობა, არსებობს და მონაწილეობს სხვა ვნებათა ფორმირებაში. „დაინახა უფალმა ღმერთმა, რომ იმატა უკეთურებამ ამ ქვეყნად, რომ უკეთური იყო მუდამუჟამს მათი ყოველი გულისთქმა“ (დაბ. 6: 5). „უკეთური გულისთქმა“ – ბრალი ცისა და ქვეყნიერების წინაშე, უფლისა და ადამიანის წინააღმდეგ მბრუნავი და ბოხოქარი, განაპირობებს ყოველგვარ ცოდვას და ბოროტებას. მტვრისაგან შექმნილი ადამიანი ადვილად ვერ შეერთო უფალს – მის განზომილებას და ბოროტ ზრახვათა მდინარებაში გაითქვიფა; ზეციური სწრაფვა მას უდავოდ ჰქონდა და თავის არსში, მაგრამ მინიერი ვნებები ისე ბოხოქრობდა, რომ თან მიიყოლა ღვთაებრივი არსის „ნამსხვრევებიც“.

ტერმინი „ცოდვა-ბრალი“ ადამიანის არქეტიპული აზროვნებიდან მომდინარეობს, – ზოგადად ბოროტების აღსანიშნავად. ბუნებრივად დაისმის კითხვა, – შვიდ მომაკვდინებელ ცოდვათაგან რომელთან უფრო ახლოა ბრალი? ვნებები, რომლებიც ხშირად განაპირობებენ ბრალს, არის შური, ამპარტავნება და მრისხანება. ამ ვნებათაგან ნებისმიერი შეიძლება გახდეს ბრალის აღძვრის მიზეზი და, პირიქით, გაუაზრებელ-დაუთრგუნველი ბრალი, თავისთავად, გახდეს ამ ვნებათა გამომწვევი.

„შური მწუხარებაი არს ნათესავისა სიკეთესა ზედა“ – ამბობს ბასილი დიდი. ღვარძლი და შური უკეთურებაში მიმოაქცევს ადამიანის ფიქრს და ფანტაზიას, სამტროდ აგულიანებს მას და მრავალ ბრალს წარმოშობს. ამ ბრალმა აქცია კაენი ძმის მკვლელად, კაცობრიობის ისტორია სავსეა ამ ცოდვით ჩადენილი დანაშაულებებით. მასზე შექმნილია მრავალი კინოფილმი და მხატვრული ლიტერატურის ნიმუშები. ამის მრავალი მაგალითია ჩვენს სინამდვილეშიც.

ამპარტავნება – მედიდურობა-სიამაყე, სხვათა დამცირების და საკუთარი თავის განდიდების ბრალია. იგი უამრავ ბრალისმიერ შინაარსს შეიცავს... „სიყვარული არს სული წმინდაი, ხოლო ეშმაკი – ამპარტავნება, ძვირისსიტყუა, შურ, ხდომა“ (ფსევდომაკარის თხზულებათა ქართული ვერსია გ. ნინუა 1982). ამპარტავნება სიამაყის, კაცთმოდულეობის, მრისხანების ფესვზეა აღმოცენებული. აქ თავს იშვებს სხვადასხვა ფორმის ბრალი – წარუმატებლობის სხვაზე გადაბრალების, მრისხანების, უსამართლო განსჯის და დასჯის, სისასტიკის ბრალი და სხვა, რაც განაპირობებს კიდევაც ამ ბრალის სიმყარეს და დაუძლეველობას. ამპარტავნება ხშირად შენიღბულია ყალბი თავმდაბლობით, თუმცა კრიტიკულ მომენტებში კარგად იშიფრება ეს მოჩვენებითობა, რითაც შეიძლება მისი გამოცნობა... უბედურებათა დიდი წილი, რაც ადამიანებს ემთხვევათ, სწორედ, ამ ბრალის მონაწილეობით და დაუთოკავობით ხდება.

მრისხანებას წმინდანები სხვადასხვანაირად განმარტავენ. ღირსი იოანე სინელი მას ასე განმარტავს: „მრისხანება დაფარული სიძულვილის ხსოვნაა, ე.ი. ბოროტმეხსიერებაა“. „რამე უკუე იყოს უძვრეს და უსაწყალოებელეს კაცისა მის, რომელი მარადის გულ-მწყრალ არიან, რამეთუ ვითარცა ეშმაკეულთა, არა აქუს განსუენება ამას განსასვენებელსა“ (მამათა სწავლანი 10-11სს-თა). იოანე სინელის განმარტებული „ბოროტმეხსიერება“, სწორედ, ბრალმატარებლობაა, რომელსაც მივუძღვენით ეს ნიგნი. მართალია, მრისხანება შვიდ მომაკვდინებელ ცოდვათაგან ერთ-ერთია, მაგრამ მრისხანებაზე ხელაღებით მსჯელობა მაინც ძნელია. ამ ვნებას ადამიანის შინაგანი და გარეგანი კონფლიქტები განაპირობებენ. მას შეიძლება ჰქონდეს, როგორც სრულიად უმიზეზო – უნიადაგო აფეთქების სახე, ასევე, საფუძ-

ვლიანი მიზან-მიმართულება. მრისხანების სახეს განაპირობებს ადამიანის კონსტიტუციური წყობა – მისი ფსიქოტიპი. ზოგჯერ ის ნერვულ-ფსიქიკური აშლილობის ფონზე მიმდინარეობს და ნებელობას არ ექვემდებარება. ასეთ შემთხვევაში არაპროგნოზირებადია და ძნელად დასარეგულირებელი. დღევანდელი დაუბალანსებელი, აგრესიული მსოფლიოს განწყობილებებიდან გამომდინარე, მრისხანების ბრალის განხილვა კაცობრიობისათვის მრავალგზის მიყენებული ზარალისა და ბოროტების, მომავალში მისგან წარმოშობილი კიდევ მრავალი საფრთხის და, ზოგადად, მისი დარეგულირების ჭრილშია განსახილველი.

ინტენსიურად ზრდადი ბრალი

ძირითად სასიცოცხლო ტენდენციებზე, როგორც ბაზისზე, აღმოცენებულმა ფსიქიკური წარმონაქმნების სიუხვემ ბრალის გამრავალფეროვნება გამოიწვია, რამაც ადამიანის აგრესია, ცხოველთან შედარებით კი არ შეამცირა, არამედ გაზარდა. ადამიანმა ე.წ. „განვითარების“ გზაზე მრავალი სისხლიანი კვალი დატოვა. დღესდღეობით, ადამიანთა ვნება-ბრალი მიკრობული სპორების მსგავსად შეინიღბა, შეიმოსა, კაფსულირება განიცადა, ე.წ. „აბსურდულ ჯავშნად“ გადაიქცა და არავინ იცის ვნებააშლილი რა ფორმით, რა ბრალით წარმოსდგება და დაატყდება კაცობრიობას ანუ საკუთარ თავს...

უფლის კანონზომიერებების უარყოფელი, ადამიანური არსის სამყოფელიდან გასული ადამიანის ამპარტავნობამ, ამბიციამ, გარყვნილობამ, აგრესიამ, ზოგადმა დაუკმაყოფილებლობამ – ვნებითმა ფანტაზიებმა და ბრალმა შეიძლება საშიში სახე მიიღოს. როდესაც დაკმაყოფილების „პათოლოგიურ“ საშუალებებს საზოგადოების დიდი ნაწილი მიმართავს, მაშინ ამუშავებას იწყებს ამ საზოგადოების თვითგანადგურების მექანიზმები. განწირული მასა გაუცნობიერებლად აკეთებს ისეთ „მოძრაობას“ და სვლებს, რომლებიც იწვევენ ამ საზოგადოების კრახს. ძლიერი იმპერიების წარმოშობა, გარკვეული ხნით არსებობა და შემდეგ გაქრობა, გვაფიქრებინებს არა მარტო გარე ფაქტორებით მათ რღვევაზე, არამედ მათში თავისთავად მოცემული წინააღმდეგობების შედეგად მათ კანონზომიერ დაშლაზე. იგივე შეიძლება ვთქვათ კაცთმოძულე იდეოლოგიების პერიოდულად წარმოშობასა და გაქრობაზე... ჰიტლერის მიერ მსოფლიოს დასაპყრობად, თითქოსდა, უაღრესად ორგანიზებული გერ-

მანელი ნაცია, სწორედ ისეთ მოძრაობას ახორციელებდა, რომელსაც საბოლოოდ უნდა დაეღუპა გერმანელი ხალხი მახინჯი იდეოლოგიის მატარებელ ლიდერთან ერთად. არის კიდევ სხვა ხერხი ასეთი საზოგადოებების გასანადგურებლად. ეს გახლავთ „უნივერსალური“ განმნმენდი საშუალებები, როგორცაა, ბიბლიური წარღვნა და სოდომ-გომორივით აღგვა პირისაგან მიწისა. ადამიანური სახის წაშლისა და გადაგვარების საშიში ტენდენცია დღევანდელ საზოგადოებებშიც შეინიშნება და თუ სხვა საშუალებებმა არ გაჭრა, კატასტროფა გარდაუვალია, რაც, რა თქმა უნდა, უფლის ნება იქნება...

ადამიანურ ვნებათა ბრალი ფროიდთან

ფროიდი ის კუნძულია, რომელთანაც ყველა, მისით დაინტერესებული, მოგზაური შეივლის, მოინახულებს, გაეცნობა მას და იქედან შეშფოთებული, გაორებული, ბევრჯერ, იმედგაცრუებული ბრუნდება... ფროიდმა სექსუალური ლტოლვის ენერგია, რასაც იგი ლიბიდოს უწოდებდა, ადამიანის მთავარ მავრგანიზებელ, მაკოორდინირებელ ენერგიად გამოაცხადა. ადამიანის მიერ ამ ლტოლვათა დაუძლეველობის გამოცხადებით შიში, შეშფოთება და გაუგებრობა გამოიწვია. ფიზიკური სხეულის ამ „ნაკლის“ – ვნებადაუძლეველობის აღიარებით, პირველ რიგში ადამიანს დასდო ბრალი. ლტოლვითი ენერგია – ფროიდის თქმით, მის აზროვნებას, ცნობიერსა და ქვეცნობიერს იპყრობს; მისი დათრგუნვა და განდევნა ნებელობითი სფეროების მიერ, ადამიანის ფსიქიკის დეფორმაციებს – ფსიქიკურ აშლილობებს იწვევს. ბუნებრივია, დაისმის კითხვა – რა იყო, ფროიდის მხრიდან, საფუძველი თავისი ფსიქოანალიზის შეურყეველ თეორიად გამოცხადებისა და, საერთოდ, რა იყო ნაკლი ამდაგვარი მიდგომებისა. მიუხედავად ფროიდის ანალიზური უნარის დიდი შესაძლებლობებისა, როგორც ყოველთვის, მის თეორიასაც ჰქონდა ნაკლი; ფროიდმა ავადმყოფის ფსიქიკა (თუნდაც ნევროზიანის) ჯანმრთელ ფსიქიკასთან გააიგივა; ფროიდს არ ჰქონდა ღვთაებრივი სულის ნაპერწკალი; ის რომ მასში ანთებულიყო, შეძლებდა გასულიყო ამ ჩაკეტილი აზროვნებიდან, და თუ იქიდან შემოხედავდა ადამიანური ყოფის არსს, მაშინ ნაკლებად აღძრავდა ბრალს მხოლოდ ფიზიკურ სხეულში განხორციელებული ვნებების გამო. ის ერთ მოცემულობაში განიხილავდა ღვთაებრივი აზრის ნაწარმს – ადამიანს, რომელიც მარტო ფიზიკური

განხორციელება არ არის. ფროიდი, როგორც ურნმუნო, უიმედოდ ტოვებს ადამიანს თავის ფიზიკურ ნაკლთან და ვნებებთან ერთად. მისი ეს ჩაკეტილობა და თავისი „აღმოჩენა“ – მხოლოდ ადამიანის ვნებათა გამო, „შიშველ რეალობაში“ – ღვთის შემოსილების გარეშე, უიმედოდ ტოვებს ღვთაებრივ არსებას. რწმენა, რომელსაც ფიზიკური რეალობიდან გაჰყავს ადამიანი, მასში არ არსებობს. ფროიდი ერთ სისტემაში აზროვნებდა; მან არ დაუშვა ღვთაებრივი სული ადამიანში, რომელიც ფიზიკური სხეულიდან გამოდის – დროდადრო ტოვებს და განწმენდილი უბრუნდება მას, რათა სწორედ მასში – ვნებების ქურჭელში ხელახლა წარმოიშვას. მორწმუნე ადამიანი ბრალს არ უყენებს ადამიანს ფიზიკური ნაკლოვანების და ვნებათა გამო, არ განსჯის და არ განიკითხავს მას; მისთვის მისაღებია ეს დაშვებულობა – ადამიანის განხორციელება ფიზიკურ სხეულში და მისი ხელახლა დაბადება. ფროიდმა, თავისი ურწმუნოების გამო, ვერ დაუშვა, რომ შესაძლებელია ადამიანმა თავის დაცემულ სხეულში ღვთაებრივი სული აღადგინოს...

ბრალის სახეები და ფორმები (სისტემატიზირებული)

ბიბლიური პერსონაჟების ბრალი

ა) იობის ბრალი

იობის წიგნი, რა კუთხითაც აქ განიხილება, ზუსტად ასახავს უსამართლოდ აღძრულ ბრალს და მის საწინააღმდეგოდ წარმოშობილ სამართლიან უკუბრალს. იობი – „მტრობის ობიექტს“ ნიშნავს და გასაკვირი არაა, მის მიმართ რომ არსებობს ბრალი (ოღონდ არ უნდა აგვერიოს, რომ იობს მტრობდა და სჯიდა სატანა და არა უფალი). თუ გავიხსენებთ ამ წიგნის შინაარსს, იობს ღმერთი თავის თაყვანისმცემლად აღიარებდა. იობის ცხოვრება და მოღვაწეობა მის ღვთისმოსაობას ადასტურებდა. ერთ დღესაც, სატანამ ბრალი დასდო იობს, რომ ის კეთილსინდისიერად არ ემსახურებოდა უფალს და თუ უფალი მას კეთილდღეობას აღუკვეცავდა, ის ერთგული აღარ იქნებოდა ღვთისა: „აბა, გაინოდე ხელი და შეეხე მთელს მის საბადებელს, თუ პირში არ დაგინყოს გმობა“ (იობ.1:11). იეჰოვამ სატანას ნება დართო, წაერთმია იობისთვის ყველაფერი, მხოლოდ ის არ უნდა მოეკვდინებინა: „უთხრა უფალმა სატანას: აჰა, შენს ხელთ იყოს მთელი მისი საბადებელი! ოღონდ თავად მას ნუ შეეხები. და გავიდა სატანა უფლისგან“ (იობ.1:12). სატანამ იობს უამრავი განსაცდელი მოუვლინა: იობი კარგავს შვილებს, ქონებას და კეთილდღეობას, მაგრამ ის კვლავაც უფალს განადიდებს: „თქვა: შიშველი გამოვედი დედის მუცლიდან და შიშველი დავბრუნდები იქ, უფალმა მომცა, უფალმა წაიღო. კურთხეულ იყოს უფლის სახელი“ (იობ.1:21). სატანამ უფალი დაარწმუნა, რომ თუ მას პირადად მოუვლენდა საშინელ სნეულებას, ის უსათუოდ გახდებოდა უფლის მგმობელი: „...ტყავი ტყავის წილ, მაგრამ სიცოცხლის

წილ ყველაფერს გაიღებს კაცი. აბა გაინოდე ხელი და შეეხე მის ძვალსა და ხორცს, თუ პირში არ დაგინყოს გმობა“ (იოზ.1:45) მაგრამ სატანას განზრახვა არ გამართლდა. უდიდეს სატანჯველში მყოფ იოზს სიტყვითაც კი არ შეუცოდავს უფლისთვის: „უთხრა ცოლმა: ახლაც ეჭიდები შენს სიალალეს? ბარემ დაგმე ღმერთი და მოკვდი! მიუგო: ერთი უგუნური დედაკაცივით ლაპარაკობ! სიკეთეს კარგად ვიტანთ უფლისგან, ავის ატანა კი აღარ გვინდა! არც ახლა სცოდა იოზმა თავისი ბაგეებით“ (იოზ.1:9,10). სატანამ „ვერაგულად“, ასევე გამოსაცდელად, იოზს სამი მეგობარი მიუგზავნა. ისინი იოზის ხილვით თავზარდაცემულები, იოზთან ერთად შვიდი დღე მინაზე ისხდნენ. როცა მათ ხმა ამოიღეს, ამის შემდეგ იწყება კამათი მათსა და იოზს შორის, რომელიც რამოდენიმე ეტაპისაგან შედგება. მეგობრები ფიქრობდნენ, რომ იოზის განსაცდელი იყო მისი ცოდვებიდან გამომდინარე და რომ ცოდვები უნდა მოეძია თავის თავში და თაობებში... იოზი დარწმუნებული იყო თავის სიმართლეში და უფალს მიმართავს: „ოჰ, ნეტავ დამმალავდე, შემინახავდე, ვიდრე შენი რისხვა გადაივლიდეს! დროს დამინიშნავდე და მერე გამიხსენებდე! თუ მოკვდა კაცი, განა კვლავ იცოცხლებს? მთელი ჩემი მაშვრალობის დღეები დაველოდებოდი ჩემი ფერისცვალების დადგომამდე“ (იოზ.14:13,14). იოზმა „ვაიგულშემატკივრები“ დაადანაშაულა უსამართლო მსჯელობაში... ღვთივშთაგონებული ელიჰუ, რომელიც ბოლოს ჩაებმება საუბარში საყვედურს ეუბნება იოზს სიტყვებისათვის – რას მარგებსო უმნიკვლობა, რომ, იოზი ზოგჯერ დაუფიქრებლად ლაპარაკობდა. ბოლოს ანუგეშებს იოზს, რომ უფალი დიდია და სულგრძელობას გამოიჩენს შენს მიმართო: „ვერ ვწვდებით ყოვლადძლიერს, ის აღმატებულია ძალით და სიმართლით; მრავალმონყალეა, არავის ჩაგრავს. ამიტომაც მისი ეშინია ხალხს; ბრძენებს ის არად აგდებს“ (იოზ. 37:23,24). ელიჰუს სიტყვები გამართლდება; ბოლოსდაბოლოს, მართალი

კაცი გაიმარჯვებს, რომელიც ბრალმდებელ სატანას მრავალგზის აჩვენებს, რომ ის შეუვალია ღვთის სიყვარულში. ამ ნაწარმოებში უპირველესად ნაჩვენებია, რომ ადამიანის ტანჯვის მიზეზი არ არის უფალი; ის ყოველთვის უ-ბრალოა. ბოროტება ეშმაკის „შემოქმედება“, რომ ადამიანები „ბრალით“ ხელს არ უნდა იშვერდნენ უფლისაკენ, არამედ უნდა ვევედრებოდეთ მას, გვიხსნას სატანის მტანჯველი ზემოქმედებისაგან. აქ არ უნდა გამოგვრჩეს ერთი მთავარი, – მორალური სახე ადამიანისა. როგორც აღმოსავლური სიბრძნე გვასწავლის, ზნეკეთილ ადამიანს უნდა ახასიათებდეს სამართლიანობა, ბრძოლა ამ სამართლიანობისათვის, სიბრძნე და განონასწორებულობა, რომლითაც, მართლაც, აღჭურვილია იობი; ის თუ არ იკითხავდა თავისი განსაცდელის მიზეზს და არ აღძრავდა ბრალს უფლის მიმართ (ამ შემთხვევაში სატანის მიმართ. მან ხომ არ იცის რომ სატანამ დასაჯა), მაშინ ეჭვი შეგვეპარებოდა მის გულწრფელობაში და ის იქნებოდა პირმოთნე – ფარისეველი უფლის მიმართ. მან, სწორედაც, სამართლიანად მოითხოვა თავისი უბედურების მიზეზის გარკვევა. იგი თამამად სვამს სამართლიან კითხვას, როგორც უფლის წინაშე, ასევე ადამიანების (მეგობრების) წინაშე. იობი არა მარტო მართალ კაცს განასახიერებს, არამედ სამართლიან, პრინციპულ ადამიანს, რომელიც ბოლომდე მიჰყვება სიმართლის ძიებას და არკვევს კიდევაც მას. ამ ორთაბრძოლაში იკვეთება კიდევაც მისი სიბრძნე და განონასწორებულობა. ამგვარად, ის არის უმნიკვლობის, მოთმინების, ამტანობის, სამართლიანობის, უდიდესი რწმენისა და იმედის მატარებელი, სიბრძნით და სამართლიანობით დაჯილდოვებული, რომელიც მისაბაძია ყველა დროის ადამიანებისათვის.

ბ) ეკლესიასტეს ბრალი

სრული, ჯანსაღი, ბრძნული განსჯით – ბრალი ადამიანური პოზიციიდან, უფლისა და ზოგად კანონზომიერებათა სრულად ვერ განცდის გამო.

„ამაოება ამაოებათა, თქვა ეკლესიასტემ, ამაოება ამაოებათა, ყოველივე ამაოა. ადამიანს რას ჰმატებს შრომა, რომელსაც იგი მზის ქვეშ ეწევა? თაობა მიდის, ეს ქვეყანა კი უცვლელია უკუნი-სამდე... განვიცადე ყოველი საქმე, რაც კი მომხდარა მზისქვე-შეთში; და აჰა ვცანი – ამო არის ყველაფერი და ქარის დევ-ნა... ვუთხარი ჩემს თავს: აჰა, მოვიპოვე და განვიმრავლე ცოდნა ყოველთა უპირატესად, ვინც არსებულა ჩემს უწინარეს იერუ-სალიმში, და ეზიარა გონება ჩემი განუზომელ სიბრძნეს და ცოდ-ნას. როცა მივაპყარ გულისყური, შევიცანი სიბრძნე, მეცნიერე-ბა, უმეცრება და სისულელე, მივხვდი – ამასაც არა აქვს აზრი, რადგან როცა დიდია სიბრძნე, დარდიც დიდია; მრავლის შეცნო-ბა ადამიანს ნუხილს უმრავლებს“ (ეკლ.1:2,3,4,14.16,17,18).

ეს სიტყვები და ბრალი შეიძლება აღეძვრა არა მარტო ისეთ განათლებულს და ბრძენს, როგორც ეკლესიასტე იყო თავისი დროისათვის, არამედ, ნაკლები განათლების ან სულაც გაუნათ-ლებელ ადამიანსაც. ეს სიტყვები აღმოხდება ნებისმიერს, ვისაც ნაკლები რწმენა აქვს და სულის მარადიულობაზე წარმოდგენა არ აქვს, ყოველ შემთხვევაში, არ განიცდის მას. „მერმე, როდესაც გადავხედე ყოველივეს, რაც კი შექმნა ჩემმა მარჯვენამ, და ყოველ საქმეს, ჩემს ნამოქმედარს, მივხვდი, ამო რომ ყოფილა ეს ყველაფერი, ქარისნაბერი, და რომ არ არის სარგებელი ამ მზისქვეშეთში“ (ეკლ.1:10,11). ყველაფრის მომპოვებელი ეკლე-სიასტე ამ „სარგებელს“ კვლავაც იპოვიდა, მრავალ სიცოცხლეს

და ახალგაზრდობას ჩაეჭიდებოდა, გააჩენდა ყველაფერს, მაგრამ თავად სიამოვნების შეგრძნება დაეკარგა სიბერის ჟამს, ცხოვრება კი უკან არ ბრუნდება... მას ტკბობა და გემო მხოლოდ აქ ეგულება, ამის იქით კი, ხსნა და გზა არ არსებობს – ამოა ყველაფერი... ეკლესიასტე ადამიანურ ყოფა-ცხოვრებაში უფლის ხელს ვერ ამჩნევს, ადამიანს უფლის სახე-ხატად არ განიხილავს, მარადიულ სასუფეველზე კი ბუნდოვანი წარმოდგენა გააჩნია... დაბეჯითებით ვერ ვიტყვით, რომ ეს არის ბრალი უფლის მიმართ, მაგრამ უსათუოდ არის ბრალი და ყვედრება ადამიანური ცხოვრების მიმართ.

ეკლესიასტემ თეორიულად იცის, რომ „სიკეთე უნდა ქმნას“, მაგრამ კეთილგანზრახულობით მის განმსჭვალულობაში შეიძლება ეჭვი შეგვეპაროს, რადგან მასში „ღვთაებრივი გონება“ არ არის ანთებული; ის სულის მარადიულობას ვერ გრძნობს; კავშირს ადამიანსა და უფალს შორის ვერ განიცდის. მართალია, ერთგან ის ამბობს: „მიიქცეოდეს მტვერი მიწად, როგორც იყო და სული დაუბრუნდებოდეს ღმერთს, რომელმაც შთაბერა“ (ეკლ.10:7), მაგრამ ეს სიტყვებიც, წინააღმდეგობებით შექმნილ მის ნაწარმოებში, ერთგვარი ყვედრების და ბრალის სახითაა მოსროლილი. მას თავისუფლად შეეძლო ეთქვა: სიკეთის გაკეთება არ ღირსო, თავის განსწავლულობას რომ არ ჰქონოდა გავლენა მის შეხედულებაზე... თავად „ამაოდ“ ჩავლილი წამიც რომ მარადიულია, ამის შესახებ მას არც შეუძლია იფიქროს. იგი „სხეულებრივი ტკბობის“ კაფსულიდან იმზირება და თუ ეს არ არის, მაშასადამე, არ არის არაფერი... მის ბრალში არსად სჩანს – სურს თუ არა ღმერთს ადამიანის სიკეთე და ზრუნავს თუ არა ღვთისნიერთა ბედზე. მის „სიბრძნეს“ გრძნობისმიერი ძაფები აკავშირებს ცხოვრებასთან, მაგრამ არა უფალთან. ღმერთის ხატს პირუტყვთან აიგივებს:

„და ვთქვი ჩემს გულში: ასე გამოცდის თურმე ღმერთი ადამის ძეთა, რათა დარწმუნდნენ, რომ თავისთავად პირუტყვები არიან მხოლოდ. რადგან კაცის და პირუტყვის ხვედრი ერთია – ერთის სიკვდილი მეორისას ჰგავს და ყველას ერთი სული უდგას, კაცი პირუტყვზე ვერაფრით ვერ უპირატესობს, რადგან ყველაფერი ამაოა. ყოველივე ერთ ადგილს მივა; ყველაფერი მიწისგანაა და ყველაფერი მიწად იქცევა. რომელი იტყვის, რომ კაცთა სული ზევით მიილტვის, ხოლო პირუტყვის ქვევით ჩადის, ქვესკნელისკენ?“ (ეკლ. 3: 18- 21).

ეკლესიასტეს უკვდავების არ სჯერა... წარმოუდგენელია ღმერთმორწმუნე ადამიანს ჰქონდეს ასეთი პესიმიზმი... შეიძლება თავისუფლად ვთქვათ, რომ მან ცხოვრების სიამოვნების ფილა „ზედმეტად“ ავსებული გამოსცალა და ამან აწყინა...სიბერის ჟამს, მხიარულების ჰორმონებისაგან დაცლილი, საყვედურებით ავსებს წუთისოფელს; ამასთან, თავის სიბრძნეს კაცობრიობის და ღმერთის სიბრძნესთან აიგივებს და აქედან გამოჰყავს თავისი მსჯელობა. მას ნაკლებად აქვს რწმენა და იმედი ღვთისა: „არ უარყავი არაფერი, რაც კი მომთხოვეს ჩემმა თვალებმა, არ დავაოკე გული ჩემი სიხარულისგან, რადგან ხარობდა ჩემი გული ჩემი ნაღვანით, ეს ყოველივე იყო ხვედრი, ჩემი შრომისა“ (ეკლ. 1: 10). რატომ არ უარყო მაშინ? – იმიტომ რომ, ჭარმაგი ახალგაზრდობა, ძალა და ენერჯია თან ახლდა. ახლა დეპრესიულმა ჰორმონებმა უარყვეს ნდომა-სურვილი და ყოველივე ჩაუცხრეს... მარადიულ ღირებულებათა ნდომა და სურვილი კი არსად ჩანს... „მივხვდი, ამაო რომ ყოფილა ეს ყველაფერი“(ეკლ. 1:11). – როდის? სიბერეში სიკვდილთან მიმდგარმა იგრძნო ეს? – მაშ, სად არის უფალთან შერთვის ნადილი – მოლოდინი უფლის განზომილებაში გადასვლისა? ეკლესიასტეს ამ ბრალში არ ჩანს არც იმედი, არც იდეალი, არც მადლიერება ღმერთის მიმართ, რაც რწმენის ნაკლებობა-განუვითარებლობას უნდა მივანეროთ...

გ) ბრალი უძლები შვილისა

უძლები შვილის იგავი არის მარადიული სიტყვა უფლისა და გზავნილია ნებისმიერი საზოგადოებისათვის, – საერთოდ კაცობრიობისათვის და თანაბრად ეხება ნებისმიერ ეპოქას. ის ასახავს ადამიანურ ურთიერთობებს – პირველ რიგში ღვთისა და ადამიანის ურთიერთობას. იგავური აზრი – შინაარსი ეხება ვნებებით, მათ შორის ბრალით აღძრულ ადამიანს – უძლებ შვილს, რომელშიც ნებისმიერმა უნდა მოვიაზროთ საკუთარი თავი. უძლებობა, – ამ შემთხვევაში ბრალი, დაიწყო ადამიდან. ყოვლად კმაყოფილებისათვის დაბადებული ადამი, რომელსაც ჰქონდა ყველაფერი ფიზიკური თუ სულიერი არსებობისათვის, ბრალს აღძრავს ედემში – უფლის წინაშე. პირველი უძლები შვილი ადამიანებს შორის სწორედ ადამია. მან, რომელმაც იცის, რომ უფალი ყოვლისმფლობელი და ყოვლისშემძლეა, აღძრავს ბრალს მის მიმართ და განემორება მას. საერთოდაც, ყველაფერი აქედან იწყება... შეგვეძლო ეს წიგნიც ამ თავდაპირველი ბრალის განხილვით დაგვეწყო...

მამამ იცის თავისი შვილის ვნებიანობის შესახებ. შვილს მოთხოვნისთანავე მისცა თავისი კუთვნილი წილი. იგავში არსად ჩანს, რომ მამამ ამის გამო წარმოშვა ბრალი შვილის მიმართ. მამას შვილის მოთხოვნა და მოქმედება თავის შინაგანში დაშვებულად რომ არ მიაჩნდეს, აუცილებლად გამოიკვეთებოდა მისი უკუბრალი, მაგრამ აქ ეს არ არის... აქვე შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ჭეშმარიტი სიყვარული ბრალს არ წარმოშობს. უფალი (მამა) ზედმინევნით აკეთებს იმას, რაც შვილს სჭირდება (ფართო გაგებით)... შვილნი, როგორც უძლებნი, ყოველთვის რალაცას დაეძებენ – არ ჯერდებიან მოცემულობას (სამოთხის შემთხვევაშიც კი), ეძებენ, გარბიან, გადიან მამის მოცემული სისტემიდან. ასე ვართ ჩვენ ყველანი და ეს უფალმა (მამამ)

იცის... იცის და უშვებს აღვირს იმიტომ, რომ სხვანაირად არაფერი გამოვა... შინ დარჩენილი შვილი ვერაფერს ისწავლის, ვერ შეაფასებს, ვერ დააფასებს, ვერ იგრძნობს, ვერ შეიმეცნებს მთავარ არსს, კაცობრულ სიტბოს, უფლის დიდ განზომილებას და სიყვარულს, სანამ არ განიხიბლება სამოთხისაგან და კვლავ არ მოიხიბლება მისით. მართლაც, მას შემდეგ, რაც უძღებმა შვილმა ყოველივე განაბნია და დაკარგა, რაც მამისგან ჰქონდა და ბოძებული, გამოსცადა შიმშილი, ტანჯვა და დამცირება – უბრუნდება საკუთარ მშობელს. მამა უკან მობრუნებულ შვილს პირვანდელ მდგომარეობაში აღადგენს, – მოსავს სამოსელით, ანიჭებს სასუფეველს, ადებს ბეჭედს – საღვთო ნიშანს და წამოაცმევს ხამლს, რათა იაროს საღვთო სიტყვით. რაც შეეხება უფროსი ძმის ბრალს, ის უმცროსისას არ ჩამოუვარდება. თუკი უმცროსი ჭკუანასწავლი და გამოცდილებით ბრუნდება, უფროსს ეს ჯერ კიდევ არ აქვს. უძღები შვილის იგავში უფროს ძმაში, როგორც წმინდა მამები განმარტავენ, იგულისხმება იუდეველნი, რომელნიც უფლის სიტყვას – საღვთო წიაღში მიეღოთ არა-იუდეველნიც – ვერ გებულობდნენ და მათთვის ეს მიუღებელი იყო. არადა, იუდეველებს ნიშანი მიცემული ჰქონდათ (პეტრე მოციქულს ჰქონდა გამოცხადება), რომ ღვთის წინაშე ნებისმიერ ადამიანს შეეძლო მისვლა, რომ არის მხოლოდ ერთი ღმერთი და მას უნდა შეუდგეს ყველა. სამწუხაროდ, ძმის მიმართ ბრალი ადამის დროიდან მომდინარეობს. მხოლოდ კეთილგონიერ ძმას შეუძლია მამის წიაღში მყოფი სისხლისმიერი ძმა უფლის სიყვარულით შეიყვაროს და არანაირი მატერიალური ღირებულებების ან სხვა მერკანტილური მოსაზრების გამო მის მიმართ ბრალი არ აღძრას, რაც, საუბედუროდ, უფრო იშვიათი და გამონაკლისია...

დ) კაენის ბრალი

ღვთის მადლმოსილებას განშორებულმა ადამმა, მართალია, ედემი დაკარგა, მაგრამ მინიერი უფლება მაინც შეინარჩუნა. მისი ლუკმა იყო ტანჯვით მოსაპოვებელი, მისი შთამომავლობა გამზადებული იყო მრავალი განსაცდელისათვის. ადამის პირველსავე შთამომავლობაში იჩინა თავი ვნებიანობამ. ცოდვა-ბრალი თანდათან მრავლდებოდა, იზრდებოდა და მრავალფეროვანდებოდა. აქ მოკლედ შევეხებით ადამიანის პირველ ბრალს და დანაშაულს – ძმის ბრალს ძმის მიმართ. ბიბლიის ამ ნაწილის შინაარსი ყველას მოეხსენება. წინარე განხილული მასალიდან ვიცით, რომ ბრალის აღძვრის უამრავი მოტივი შეიძლება გააჩნდეს ადამიანს და რა გასაკვირია, ცოდვით დაცემულ პირველ ადამიანს ჰქონოდა ბრალი, თუნდაც საკუთარი ძმის მიმართ. აქ საუბარი იმაზე კი არ არის, თუ, კერძოდ, რამ გამოიწვია აღნიშნული ბრალი, არამედ იმაზე, რომ უფლის სახლიდან – მისი განზომილებიდან გასულ ადამიანს ნებისმიერი მიზეზით შეეძლო აღედრა ბრალი... ბევრი განმარტავს, რომ კაენმა ეჭვიანობის, შურის, იმედგაცრუების და ა. შ. მიზეზებით ჩაიდინა ძმის მკვლელობა. ის უკვე ცოდვილია და რით, როგორ, რა პირობებში ან რა დოზით ჩაიდენს დანაშაულს ამის გაზომვას აზრი არ აქვს. აქ უსათუოდ არის დაშვებული, რომ ის აღძრავს ბრალს სხვების მიმართ და ჩაიდენს დანაშაულს ყოველთვის. კაენის ბრალი არის, ზოგადად, „ბრალიანობის“ ტენდენცია, რომლითაც დასწებოვნებულია ადამის და ევას შთამომავლობა. ეს „ვირუსმატარებლობა“ იტოტება მის გენიალოგიაში, რის გამოც ნებისმიერ ადამიანს აქვს ბრალი და მიდრეკილება ცოდვებისადმი.

ე) იონას ბრალი

უნდა ვთქვათ, რომ იონას ბრალი დღევანდელი საზოგადოებისათვისაც ნიმანდობლივია; ეს არის „უფლის მისაკუთრებულობის“ ბრალი ერთი კონფესიისა, რომელსაც წარმოუდგენია, რომ სხვა რელიგიის აღმსარებლების მიმართ უფალი მოწყალე არ არის. გავიხსენოთ იონას ბიბლიური იგავი: უფლის გადაწყვეტილებით იონა იუდეველთა მოძულე სახელმწიფოს ყველაზე დიდ ქალაქში იგზავნება; ღვთის სიტყვა ებრაელთა არაერთგზის ამაოხრებელ ასურელებს უნდა უქადაგოს და გადაარჩინოს ისინი უფლის რისხვისაგან. იონას ეშინოდა, რომ ქადაგებისას, წინეველთა მხრიდან სინანულის გამოვლინების შემთხვევაში, უზენაესს იუდეველი ერი არ დაეტევებინა და სხვა ერის მფარველი არ გამხდარიყო. იონამ იმავე სულით, რითაც წინასწარმეტყველად დადგინდა, უწყოდა, რომ რაჟამს წარმართნი ირწმუნებდნენ, სწორედ მაშინ განუდგებოდა ღმერთს ისრაელის სახლი და ფიქრობდა, მის დროს არ აღსრულებულიყო ის, რაც მომავალში განხორციელდა.

იონა ღვთისმცნებათა უარმყოფელი ადამიანის მდგომარეობას განასახიერებს. მის წინააღმდეგობას და გაქცევას უფლისაგან ბრალს ვერ დავარქმევთ. მას ებრაელთა არაერთგზის ამაოხრებელი ასურიელების მიმართ აქვს ბრალი და ვერ ეგუება აზრს, თვით უფლის მოწოდების შემთხვევაშიც კი, გადაარჩინოს ისინი. ამ შემთხვევაში გვერდს ვერ ავუვლით წმინდანთა აზრს ძველი აღთქმის ამ მეტად მნიშვნელოვან პერსონაჟზე. ნეტარი იერონიმე განმარტავს: „იონა წარმართებთან იუდეველთა განკითხვის მიზეზით იგზავნება, რადგან წინასწარმეტყველისთვის ტომნი უკეთურებაში გაკერპებულან, ხოლო წინეველნი სინანულის საოცარ მაგალითს იძლევიან“. იონა იუდაური საზოგადოების წევრია. მასაც, როგორც თვისტომთ, მიაჩნია, რომ გარდა იუდეველებისა, სხვა ხალხები ღვთისრისხვას იმსახურებენ (ეთნოკულტურების ურთიერთბრალი). ამგვარ აზრს ძველი

აღთქმის რჯულში წარმოდგენილი კანონებიც განამტკიცებდა, უკრძალავდა რა რჩეული ერის წარმომადგენლებს ურთიერთობას უცხო ტომელებთან. საღვთო მოწოდებამ წინასწარმეტყველის სულში ძლიერი ორთაბრძოლა აღძრა. იონას საკუთარ თავში სიყრმიდან ფესვგადგმული რელიგიური შეხედულებები უნდა დაეთრგუნა და მისთვის სრულიად ახალი რეალობა გაეცნობიერებინა: რომ უზენაესი არსი საღვთო მზრუნველობას ყველას მიმართ იჩენს. სანამ იონა სულის სიღრმეში აღძრული მღელვარების მიზეზებში გამორკვეულა, უარს ამბობს წინევეში გამგზავრებასა და ქადაგებაზე. წინასწარმეტყველი, უზენაესის თვალსაჩინო მოწმობის გარეშე, საკუთარ თავს ვერ ერევა, შინაგან ჭიდილში კვლავ ძველი კაცი იმარჯვებს და იონა გარბის. იუდაური წარმოდგენების თანახმად, მხოლოდ აღთქმული მინა მიიჩნეოდა ღვთის განსაკუთრებული მყოფობისა და გამოცხადების ადგილად, ხოლო წარმართული სახელმწიფოები ასეთ სიკეთეს მოკლებული იყვნენ. იონაც მსგავსი შეხედულებებით ხელმძღვანელობს და მიემართება თარშში, რომელიც იმ დროისთვის დასავლეთით, ქვეყნიერების დასასრულად მიიჩნეოდა, იგი ფიქრობდა, რომ მასში აღძრული საღვთო სიტყვა შორეულ თარშში შეწყვეტდა მოქმედებას.

უფლის პირისაგან გაქცეული იონა რჩეული ერის ურჩობასა და უგრძნობლობას განასახიერებს. წინასწარმეტყველის თავს თევზის სახით მოვლენილი სასჯელიც იუდეველთათვის განკუთვნილი საღვთო რისხვის წინასახეა, თუმცა იონა უვნებელი გადარჩება, რითიც იმავე ერისადმი შემოქმედის უზომო სიყვარული და მზრუნველობა დასტურდება. უფლისგან დანდობილი იონა წინევეში მიდის, როგორც ეს უბრძანა უფალმა. „იარა იონამ ერთი დღე ქალაქში, ქადაგებდა და ამბობდა: კიდევ ორმოცი დღე და დაიქცევა წინევე. ინამეს წინეველებმა ღმერთი, გამოაცხადეს მარხვა და დიდიან-პატარიანად ჯვალთი შეიმოსნენ... შეხედა ღმერთმა მათ საქციელს, რომ დააგდეს ბოროტების გზა

და შეინანა ღმერთმა, ბოროტის ყოფას რომ უპირებდა მათ, და აღარ უყო“ (იონ. 3: 4,5, 10)

ნინეველთა მონანიებიდან ორმოცი დღის გასვლის შემდეგ ქალაქი ნინევე დაუსჯელი რჩება, რამაც იონა ძლიერ გაანანყენა. იგი სასონარკვეთილებში ვარდება. რომ „უზენაესი არსი საღვთო მზრუნველობას ყველას მიმართ იჩენს“ იონა ვერ ეგუება ამ აზრს და აღძრავს ბრალს... ამ ბრალით იონა გაჟღენთილია და, გარკვეულწილად, საკუთარი ერის ეგოისტური განწყობის გავლენის ქვეშაა მოქცეული ნინევეს გადარჩენის შემდეგაც, რის გამოც უფალს სულის ამოხდას სთხოვს. ამ ვნებებით და ბრალით შეპყრობილი იონა, რომელიც ჯერ კიდევ ფიქრობს, რომ უფალმა ნინეველები შეიძლება დასაჯოს, ქალაქიდან უდაბნოში გადის. უდაბნოში გასულ იონას, საჩრდილობლად, უფლის მიერ ერთ ღამეში აღმოცენებული აყირო დიდ სიამოვნებას ანიჭებს, მაგრამ იგი უფლის ნებითვე მალევე ხმება. ამით უფალი მიანიშნებს თავის რჩეულს, რომ უნდა გათავისუფლდეს ვნებისგან, რათა დარწმუნდეს, რომ წარმართნიც მისი მფარველობის ქვეშ იმყოფებიან. „უთხრა ღმერთმა იონას: მაგრად გამწარდი ამ აყიროს გამო? მიუგო: მაგრად გავმწარდი, ლამის მოგკვდე. უთხრა უფალმა: შენ ერთი აყირო დაგენანა, თუმცა შენ არ დაგირგავს და არც გაგიზრდია. ერთი ღამის შვილი იყო და ერთ ღამეში გახმა. აბა, მე როგორ არ დამენანოს დიდი ქალაქი ნინევი, სადაც ას ოცი ათასზე მეტი კაცია, ერთმანეთისგან რომ ვერ გაურჩევია მარჯვენა და მარცხენა, და სადაც უთვალავი პირუტყვია?“ (იონ.4:9,10,11).

იონას ბრალი ნინეველების მიმართ, ასევე უფლისმიერი შეგონება, უაღრესად ნიშნეულია დღევანდელი საზოგადოებების, ეთნიკური და რელიგიური თემების, სახელმწიფოების ერთმანეთთან დაპირისპირებულობის ბრალში გასარკვევად და გასაცნობიერებლად. ამ ბრალის შინაარსი საკაცობრიო პრობლემის შინაარსია დღესდღეობითაც, და რომ, უფლის შეგონება, იონას მსგავსად, ამ საზოგადოებებს, ჯერ კიდევ, განსახორციელებელი აქვთ...

კულტივირებული ბრალი

ა) რელიგიურ, ეთნიკურ, რასობრივ ნიადაგზე აღმოცენებული მტრობა და ბრალი

მსოფლიოს ისტორიაში არაერთხელ მომხდარა დაპირისპირება რელიგიურ, ეთნიკურ და რასობრივ ნიადაგზე. განსხვავებულობა ბადებს გაუგებრობას, ეჭვს, უნდობლობას, ერთმანეთის მიუღებლობას და, აქედან გამომდინარე – ბრალს. ამ საზოგადოებების შიგნით, სხვადასხვა ფაქტორების ზეგავლენით, ხდება ნეგატიური ენერგიების (ბრალის) მოკრება-კულტივირება და ერთმანეთის წინააღმდეგ მიმართვა. განსხვავებული რელიგიის, ეთნოსისა და რასის მიკუთვნებულობა ბევრჯერ გამხდარა მტრობის, წინააღმდეგობა-ჭიდილისა და ომების მიზეზი. ის, რომ წინააღმდეგობები ბუნებრივად არსებობს განსხვავებული კონფესიის, ეთნოსისა და რასების წარმომადგენლებს შორის, ხშირად ხდება შუღლის გაღვივებით დაინტერესებული ძალებისათვის მანიპულირების იარაღი და საშუალება. ნაძქეზებელი ძალები შეიძლება იყოს როგორც ამ საზოგადოებების შიგნით მყოფი ერთეული ლიდერები, მასები ან პოლიტიკური ორგანიზაციები, ასევე, ამ საზოგადოებების გარეთ მყოფი დაინტერესებული მესამე ძალა, რომელიც თავისი მიზნის განსახორციელებლად ახერხებს წინააღმდეგობის ჩასახვას და ბრალის კულტივირებას იმდაგვარად, რომ ვითარება დაიძაბოს და მოხდეს კონფრონტაცია. ეს ძალები იყენებენ ისეთ ამორალურ მეთოდებს, როგორიცაა ცილისწამება, ტყუილი, ნაქეზება, ისტორიული ფაქტების გაყალბება და სხვა; ასევე, ამარაგებენ მათ მიერ ნაქეზებულებს იარაღით და ჯარით; პირდებიან და უწევენ სხვადასხვა დახმარებას.

წარმოდგენებისა და შეხედულებების განსხვავებულობამ, არათუ რელიგიებს შორის, თვით ერთი რელიგიის შიგნითაც

წარმოშვა ბრალი და გამოიწვია წინააღმდეგობა. ამის გამო, უძველესი რელიგიებიც კი დაიყო სხვადასხვა მიმდინარეობად და განშტოებულ, რომელთა წარმომადგენლები ბრალითა და სიძულვილით არიან ერთმანეთისადმი განწყობილი. რეფორმაციის სახელწოდებით ცნობილი რელიგიური ომები, რომლებიც კათოლიკური ეკლესიის წიაღში წარმოიშვა, ას ნელზე მეტხანს გაგრძელდა ევროპაში, თუმცა, უნდა ითქვას, რომ ეს ომები არ იყო წმინდა რელიგიური წინააღმდეგობებით გამოწვეული. აქ იყო ეკლესიის, ხელისუფლების, სახელმწიფოს სხვადასხვა ფენების წარმომადგენელთა მერკანტილურ მოტივსა და შინაარსზე აგებული მიზნები და აქედან გამომდინარე ბრალი. სარგებლის მოლოდინში ამ ომში ჩართული ბევრი მონაწილე თავისი მრწამსის საპირისპირო მხარესაც კი დგებოდა და მისი თანამოაზრე ხდებოდა. რელიგიურმა ომებმა მრავალი ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა და ზოგიერთი სახელმწიფო დაშლის პირას მიიყვანა. განსხვავებული შეხედულებების გამო, ბრალით განმსჭვალულები ერთმანეთს სასტიკად უსწორდებოდნენ; მაგალითად, ცნობილი ფრანგი პროტესტანტი ჟან კალვინი დიდხანს სდევნიდა ესპანელ ანაბაბტისტს მიგელ სერვეტს და იმდენი რამ იღონა, რომ ის საბოლოოდ კოცონზე დააწვევინა. ამ საქმის აღსრულებით ის ამაცობდა კიდევაც და ამბობდა: „უნდა განადგურდეს ესენი (ანაბაბტისტები) ისე, როგორც ესპანელი სერვეტი გავანადგურე...“

მესამე ძალის მიერ ბრალის კულტივირების მაგალითია ოსებისა და აფხაზების დაპირისპირებულობა და ომი ქართველ ხალხთან. კავკასიაზე გავლენის შენარჩუნების მიზნით, რუსეთმა გააძლიერა სეპარატისტულად განწყობილი ძალები ოსეთსა და აფხაზეთში, რითაც ხელი შეუწყო კონფლიქტის ესკალაციას. ამას მოჰყვა ომი და დაუსრულებელი კონფლიქტები. საუბედუროდ, რუსეთის ნაქეზებით და ხელშეწყობით, დაძაბულობა

კვლავ გრძელდება და სეპარატისტები საქართველოს საზღვრებისაკენ იწევენ.

წარმოდგენათა და შეხედულებების ფუნდამენტური განსხვავებულობის გამო, რელიგიური, ეთნიკური და რასობრივი საზოგადოებები ბრალის კულტივირებისათვის საკმაოდ ნოყიერ ნიადაგს წარმოადგენენ. ბრალის, შურის და შუღლის მარცვალი აქ ადვილი გასალავივებელია. შიდა და გარე ავანტიურისტების ჯგუფები კი გამუდმებულად იჩეკებიან. ისინი თავიანთი მიზნების მისაღწევად კარგად იყენებენ ამ საზოგადოებებს; ხელსაყრელ მომენტებს ხელიდან არ უშვებენ მათ დასაპირისპირებლად; შედეგად, ეს საზოგადოებები ზარალდებიან ან საერთოდ ნადგურდებიან, ომის გამჩალებლები კი ხელს ითბობენ..

ბ) ძალაუფლების კულტივირება რელიგიაში – ინკვიზიციის ბრალი

ძალაუფლების ერთ შემზარავ ბრალს განეკუთვნება ინკვიზიციის ბრალი – „კუდიანებზე ნადირობა“, რომელიც კათოლიკური ეკლესიის ტრიბუნალმა შექმნა ერესთან საბრძოლველად მე-13 საუკუნეში, სინამდვილეში კი სახელმწიფოს და რელიგიის ძალაუფლების შესანარჩუნებლად და განსამტკიცებლად გამოიგონა. ინკვიზიციის აბსურდული ბრალდებები – დანაშაულის დამტკიცების გარეშე დასჯა (Crimen Exceptum) და დასჯის საშინელი ფორმები იყო ძალის დემონსტრირება, რომელიც ემსახურებოდა მხოლოდ და მხოლოდ ძალაუფლების შენარჩუნებას. მას არანაირი კავშირი არ ჰქონდა სამართლიანობასთან და რწმენასთან. ეს იყო ბრალი ადამიანების და თავად უფლის წინაშე. თუ ვინმე შეეცდებოდა, ოდესმე, ინკვიზიციას რაიმე დადებითი როლი მიაკუთვნოს რწმენის შენარჩუნების ან მაშინდელი სახელმწიფოს გაძლიერებისათვის საჭირო და აუცილებელი ღონისძიებების გატარების თვალსაზრისით, ის

შეეცდება უფლის მიერ დაარსებული საზოგადოებების „ძალადობის“ გამართლებას, რაც აბსურდამდე დადის (შეგახსენებთ, რომ რინო კამილერის წიგნი – „ინკვიზიციის ქეშმარიტი ისტორია“, მოყვანილი ფაქტებით და არგუმენტაციებით, ინკვიზიციის გამართლების მცდელობაა). ინკვიზიციის მძვინვარების პერიოდში, ხალხში ჩანერგილი შიშისა და ტერორის გამო, მაშინდელ საზოგადოებაში არსებობდა ერთი ასეთი ჩვევა: მამები თავიანთ ქალიშვილებს განზრახ ასახიჩრებდნენ, რათა ინკვიზიციას ისინი „კუდიანებად“ არ შეერაცხა და ბრალი არ დაედო. ასეთი სამარცხვინო ისტორიები ინკვიზიციის ბრალით მაღალ დონეზე გაჟღენთილობას მოწმობენ და მათ საპირწონედ და გასამართლებლად არგუმენტების მოყვანა ნაკლებად სარწმუნოა დღევანდელი საზოგადოებისთვის.

გ) ადამიანის მსხვერპლშენიშვნის ტრადიცია და ბრალი

ადამიანის მსხვერპლშენიშვნის ტრადიციას ვხვდებით როგორც პრეისტორიულ, ასევე, ანტიკურ და შუასაუკუნეების თითქმის ყველა წარმართულ კულტში – ევროპის, აზიის, აფრიკის, ამერიკის და ავსტრალიის ხალხებს შორის. ამჟამად ის შემორჩენილია მხოლოდ ზოგიერთ არაცივილიზებულ ტომში.

როგორც არქეოლოგიური გათხრები, ასევე იმ ეპოქებში მოღვაწე ცნობილი ადამიანების გადმოცემები ადასტურებენ მსხვერპლშენიშვნის ამაზრზენი ფორმების არსებობას. მსხვერპლშენიშვნას ჰქონდა დღესასწაულის სახე და მოიცავდა სხვადასხვა რიტუალს. ამ რიტუალებში თითქმის ყველგან იყო განსაკუთრებული სისასტიკით ადამიანების წამება, დასახიჩრება, აჩეხვა-დაკუნვა, დანაწევრება, დანვა და ა. შ. ბევრგან იყო ქალებისა და ბავშვების მსხვერპლშენიშვნის წესიც.

მაია-აცტეკების მეზოამერიკულ კულტურებში, სპეციალურად მოწყობილ სამსხვერპლოებზე – პირამიდულ ტაძრებზე,

ათასობით ადამიანს წირავდნენ მსხვერპლად. ამ ტრადიციებთან ახლოს დგას, სხვადასხვა ხალხში არსებული წეს-ჩვეულება – მეფეების, იმპერატორების და დიდებულების გარდაცვალებისას მათი მონა-მსახურების ან ახლობელი ადამიანების მსხვერპლშენიშვნა, ასევე, მათი ცოცხლად ჩაყოლება სამარხებში. შენობის სიმყარისა და მედეგობის შენარჩუნების მიზნით, წინა საუკუნეებში იყო ტრადიცია საძირკველში და კედლებში ცოცხალი ადამიანების ჩაყოლებისა. საქართველოში ამ ტრადიციის არსებობას ადასტურებს სურამის ციხის და ხონის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის საძირკველში ადამიანის ცოცხლად ჩამარხვის თქმულებები. საინტერესოა, მსხვერპლშენიშვნის შინაარსების გაცნობა. ზოგჯერ ეს რიტუალი შეიცავდა ბრალისმართლებისდაგვარ შინაარსსაც, რაც მდგომარეობდა მსხვერპლშენიშვნის ობიექტის „დანდობაში და პატივისცემაში“ – მას მსხვერპლშენიშვნის წინ კარგად კვებავდნენ და უვლიდნენ... სხვა შემთხვევაში, მაგ. მიწათმოქმედ საზოგადოებებში მსხვერპლს წარმოსახავდნენ მეფე-ქურუმად, რომელიც განასახიერებდა ნაყოფიერების ღმერთს და გარკვეული პერიოდის შემდეგ წირავდნენ მსხვერპლად, რაც მსხვერპლშენიშვნის „პატივად“ იყო მიჩნეული... ამ ტრადიციის და „ასეთი რწმენის“ სიმყარის სასარგებლოდ უნდა აღინიშნოს, რომ მაიას ქალაქში მეფეები, ასევე აცტეკი იმპერატორები ხშირად საკუთარ სისხლს სთავაზობდნენ ღმერთს საჩუქრად.

საინტერესოა, ასევე, ადამიანის მსხვერპლშენიშვნის რიტუალის ახსნა თავად ამ ტრადიციის მატარებელი ხალხების მხრიდან. აცტეკების წარმოდგენით ღმერთმა თავი გასწირა ადამიანების და სამყაროს შესაქმნელად – ერთ-ერთი ღმერთი აალებულ კოცონში შევიდა და მზედ გადაიქცა. თუ ღმერთმა გაიღო მსხვერპლი, ადამიანებმაც უნდა გაიღონ მსხვერპლი და ამით უნდა ასიამოვნონ ღმერთებს. მათი აზრით, რიტუალების

დროს დაღვრილი სისხლი ღმერთებს აძლიერებდა და საშუალებას აძლევდა სამყარო გადაერჩინათ. ვიკინგები 9 წელიწადში ერთხელ იკრიბებოდნენ და 99 ადამიანს სწირავდნენ მსხვერპლად. მათ მიაჩნდათ, რომ მსხვერპლად შეწირულები მკვდართა სამეფოში მათგან ჩადენილ ცოდვებს გამოისყიდდნენ.

უნდა ვიფიქროთ, რომ მსხვერპლშენიშვნის ძირითადი შინაარსი იყო უკვდავი ღმერთების მომადლიერება ადამიანების სისხლით – რომ შეწირული მსხვერპლი ხალხთა კეთილდღეობის გარანტორი უნდა ყოფილიყო...

ძნელია, დღევანდელი ეპოქიდან და აზროვნებიდან ვისაუბროთ, ვიმსჯელოთ და ანალიზი გავაკეთოთ ველური და ნახევრად ველური საზოგადოებების პირქუშ წესებსა და ადათებზე. მსხვერპლშენიშვნის ვნება და ბრალი მაინც ადამიანური არსის – როგორც ფენომენის, ძირის-ძირების, ქვეუცვანწყობილებების, მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებების ნაირგვარი შინაარსების და ფორმების კვლევა-ძიებასთან მიგვიყვანს. ბრალის ანალიზში აღვნიშნეთ, რომ ადამიანი ბრალს ხშირად მიმართავს საკუთარი კეთილდღეობის, გულდამშვიდების, თავისი უდანაშაულობის განცდის განსამტკიცებლად, შინაგანი ენერჯის ბალანსის შესანარჩუნებლად, უარყოფითი ენერჯიების განსამუხტავ-გასაწმენკებლად, ჭარბი ენერჯის გარეთ გამოსატანად... იგივე მსჯელობები შეიძლება აქაც გამოგვდგომოდა და ამას შეიძლება გარკვეული შვება მოეცა ჩვენთვის, მარტო ამით რომ აიხსნებოდეს ადამიანის მსხვერპლშენიშვნის ვნებიანობა წარსულ კულტურებში. უნდა ვთქვათ, რომ, ჯერ კიდევ, ცხადსა და სიზმარეულ-გაბუნდოვანებულ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანები არ შეიძლება ღმერთის წინაშე „სახდელით“ ყოფილიყვნენ დავალებულელები. ის, რაც ამ საზოგადოებებს გულდამშვიდების, კმაყოფილების, დაიმედებულად ყოფნის განცდას აძლევდა ადამიანის ენით აღუწერელი ტანჯვისა და დამცირების სანაცვლოდ,

არ შეიძლება ყოფილიყო უფალი. ეს შეიძლებოდა ყოფილიყო მხოლოდ სისხლისმსმელი სატანა და მისი ბრალი უფლისა და ადამიანების წინაშე. მსხვერპლად შეწირული ადამიანები იყვნენ ეშმაკის „წილი“... არ არის გამორიცხული სატანას თავისი წილი ჩვენს დროშიც მიჰქონდეს, ოღონდ, სხვა ფორმით. ამის გააზრება დღევანდელობაში თავისუფლად შეიძლება იმ უბედურებებისა და კატასტროფების გაცნობიერებისას, რასაც პრესა და ტელევიზია გვამცნობს ყოველდღიურად.

განსაკუთრებული სისასტიკით ჩადენილი მსხვერპლშეწირვა, თითქოს ადამიანების საკეთილდღეოდ, თანაც ღმერთის სახელით, რომ შეეძლო გამოეგონებინა მხოლოდ სატანას და თავს მოეხვია მათთვის, იმ საზოგადოებებს, იმ დროს, გააზრებული ვერ ექნებოდათ... რასაკვირველია, ამ თემას ასეთი მსჯელობებით, ვერ ამოვწურავთ. ეს თემები მუდამ დარჩება საფიქრელ-სააზროვნოდ და ყოველთვის წარმოშობს დილემას ადამიანის არსის, აზრის და ყოფიერების ახსნაში.

დ) სისხლის ალების ტრადიცია და ბრალი

სისხლის ალება არის, გარკვეული ეთნოსის მიერ, შურისძიების – სამაგიეროს მიზღვევის მიზნით აღძრული კულტივირებული ბრალი. ვერ ვიტყვით, სისხლის ალების ტრადიცია სამართლიანობაზე იყო თუ არა დაფუძნებული, მაგრამ თვლადობა-ანგარიშზე ნამდვილად იყო ფოკუსირებული. აქ მოქმედებდა პრინციპი კაცი – კაცის წილ. მოგვიანებით, კლასობრივ საზოგადოებაში სისხლის ალებას შეენაცვლა კომპოზიციის წესი, რაც „დამნაშავის“ მხრიდან გარკვეულ მატერიალურ ანაზღაურებაში გამოიხატებოდა. ამ ბრალის განხილვისას ჩვენ გვაინტერესებს მოტივები და შინაარსები უფრო, ვიდრე თვლადობა.

სისხლის ალებით, შურისძიების ბრალში უამრავი ქვეგანწყობა შეიძლება მოვიძიოთ. ამ განწყობილებებს აუცილებლად მი-

ყავართ კმაყოფილების განცდასთან რევანშის გზით, რითაც შურისმაძიებელი გარკვეულ სიმშვიდეს პოულობდა. ადამიანმა, ბიოლოგიური არსიდან და მისი ვნებითი ფანტაზიებიდან გამომდინარე, არათუ მტრის, უდანაშაულო ადამიანების გასანადგურებლად მრავალი ამაზრზენი ფორმა-საშუალება გამოიგონა და რა გასაკვირია, მონინაალმდევე მტრის მიმართ ბრალის ისეთი ფორმა მოექცენა, როგორიც სისხლის აღება იყო. მტრის დასასჯელად, კიდევ უფრო საშინელი ბრალის ფორმები ამჟამადაც არსებობს. აფრიკის ზოგიერთი ტომები შურისმაძიების მიზნით, მტრულად განწყობილი ტომის ადამიანებს ჭამენ. ეს „სისხლის აღების“ ერთგვარი რიტუალია მათთვის. თავისუფლად შეიძლება ვთქვათ, რომ ბრალის ამ ფორმაში კვების ინსტინქტი მონანილეობს. ამ ინსტინქტიდან ნაწარმოები კმაყოფილებითი წარმოსახვები შეფვარებულია ზოგადი კმაყოფილების, თუნდაც, რევანშით აღძრულ, წარმოსახვებთან... მათთვის ეს ტრადიცია ორმაგად სარგებლიანია – კვებითი მოთხოვნილებებისა და რევანშისტული განწყობლებების დასაკმაყოფილებლად(ეს თემა ასახვის თეორიაშიც მაქვს განხილული).

ე) „შენ, არათუ, ჩემზე უკეთესი – ჩემზე უარესიც ხარ“ – ბრალი

არის ცნობილი კინოფილმი, რომლის სიუჟეტი ასეთია: პრესტიჟული რესტორნის დარბაზი სავსეა ხალხით. ერთ-ერთი მაგიდიდან დგება ყმანვილი და ყურადღების მისაქცევად იატაკზე მოისროლის შამპანურის ფუჟერს. ხალხი ხმაურს და საუბარს წყვეტს. ყმანვილი ამის შემდეგ იწყებს გამოთქმით ლექსის წაკითხვას. დარბაზი მოწონებას გამოხატავს, – ჩანს კმაყოფილი სახეები. ლექსის დასრულებისას ისმის ტაში და ოვაციები... ოვაციების დასრულების შემდეგ, ყმანვილი დარბაზს მიმართავს: ვინც გამოიცნობს, თუ ვინ არის ლექსის ავტორი, მიიღებს ჯილდოს. ყმანვილი დგას და ელოდება პასუხს. თუმცა,

ლექსი საკმაოდ ცნობილია, დარბაზი დუმს... ბოლოს, დარბაზის ერთი კუთხიდან, სადაც ახალგაზრდები სხედან, წამოდგება გოგონა, რომელიც დაასახელებს ავტორს. ყოჩაღ! – შესძახებს ყმაწვილი, თქვენ გამოიცანით, ვინ არის ლექსის ავტორი და დაიმსახურეთ ჯილდო!.. და დარჩებით ადგილზე უვნებლად... მოულოდნელად, ორატორის მაგიდის წევრები წამოდგებიან ხელში იარაღებით. ორატორი აგრძელებს: თქვენ, რომლებიც ჭამთ, სვამთ, ერთობით, იღებთ ყოველგვარ სიკეთეს და სიამოვნებას ცხოვრებისაგან, არ გადარდებთ გაჭირვებულები, არ გაინტერესებთ ხელოვნება – პოეზია და სხვა, ამისათვის დაისჯებით!.. არ გაინძრეთ, დარჩით ადგილზე, არ გაბედოთ დარბაზის დატოვება. ამოალაგეთ ჯიბეებიდან თუ რამ ფული გაქვთ, მოიხსენით სამკაულები და დაალაგეთ მაგიდაზე!... მოქეიფეები საფულეებიდან იღებენ ფულს, იხსნიან სამკაულებს და ალაგებენ მაგიდაზე. მძარცველები აგროვებენ ფულს და ოქროულს და სწრაფად უჩინარდებიან რესტორნიდან.

დაყაჩაღება სარკაზმით? რომელშიც „თითქოს“ მორალია გარეული. სხვა რა შეიძლება ვუნოდოთ ამ მოვლენას. ყველაზე საინტერესოა, რომ ამ ბრალით დამყაჩაღებელი გამართლებას, სტიმულს და კმაყოფილებას პოულობს...

90-იან წლებში აღწერილია, მთელი რიგი შემთხვევები, როცა კრიმინალები წინასწარ მიდიოდნენ ბიზნესმენებთან და ითხოვდნენ ფულს დახმარების სახით, და თუ არ მიიღებდნენ, ქურდავდნენ, აყაჩაღებდნენ ან იტაცებდნენ გამოსასყიდის მიღების მიზნით (ამ ბრალს თან ახლდა სარკაზმი, სადიზმი – დასჯა და წამება...). ამ ბრალით მოქმედებდა ბევრი ხელისუფალი, როგორც წარსულ, ასევე უახლოეს ისტორიაში... წარსულში ბევრი იმპერია, სახელმწიფოები, ასევე, კრიმინალური დაჯგუფებები, მაფიოზები იყენებდნენ ამ მეთოდს. ეკონომიური კრიზისების, ომების, შიმშილის დროს სახელმწიფო ფულს იღებდა მდიდრე-

ბისგან. არათუ ართმევედნენ, არამედ წვაკდნენ, ხოცავდნენ, ანადგურებდნენ მათ ოჯახებს. ასევე იქცეოდნენ მაფიოზური დაჯგუფებებიც, რომლებიც ხოცავდნენ მონინაალმდეგე დაჯგუფების მამრობით შთამომავლობას, რათა თავიდან აეცილებინათ შესაძლო რევანში... (ამ ხერხს მრავალჯერ მიმართეს რომის იმპერიაში კეისრებმა).

მოგონილი ბრალდებებით სააკაშვილის ხელისუფლება აყაჩაღებდა და აშანტაჟებდა ბიზნესმენებს, ართმევდა სახლებს, პრივატიზირებულ ქონებებს. წინააღმდეგობის განწევისთვის ან არასასურველი ჩვენების მიცემისათვის აწამებდა და ასახიჩრებდა ხალხს, როგორც ფიზიკურად, ასევე სულიერად, – სწორედაც, ცინიზმით. აგროვებდა კომპრომატებს, რის შედეგადაც „ავერბოვკებდა“ უახლოეს გარემოცვის წევრებსაც. „დავერბოვკებულთ“ აწინაურებდა თანამდებობებზე; ამ ნიშნით ირჩევდა თანაპარტიელებს, თანამზრახველებს და აყენებდა თავის სამსახურში... (აღსანიშნავია, რომ ეს ბრალი, „თითქოსდა,“ უწყინარი ფორმით ცირკულირებს საზოგადოების წევრებს შორის: ოჯახში, ბიზნესში, პოლიტიკაში, ორგანიზაციებში და ყოველგვარ ურთიერთობაში...).

შეუბრალებლად, სისასტიკით, ცინიკურად, ნიშნისმოგებით ადამიანების ხოცვა და განადგურება... საოცარია და, მართლაც, ძნელი ასახსნელია. ადამიანის სისასტიკეს, ავაზაკობას, ქურდობას, ყაჩაღობას, ხოცვა-ჟლეტას სჭირდებოდა ეს ბრალი, – ვილაცის ან რაღაცის, უფრო დიდის და კანონზომიერის წინაშე თავის სამართლებლად?.. საინტერესოა, ამ ბრალის ქვეშინაარსების გაანალიზება. ცხადია, ამ ბრალში დამნაშავეს მიერ, ქვეცნობიერად, ხდება ვილაცის წინაშე თავის მართლების სქემის აგება (და ეს შეიძლება იყოს ღმერთი?..) მიიღებს თუ არა „ასეთ სიმართლეს“ ღმერთი, თუ ეს ყველაფერი არის რაღაც, კანონზომიერებითი „დაშვებულობა“ – უფრო დიდი სამსჯავ-

რო?.. თუმცა, ეს ფენომენი იყო და იარსებებს კაცობრიობის არსებობის ყველა პერიოდში, რადგან ადამიანი დასაბამიდან გა-
ჟღენთილია ამ ბრალით...

ვ) ტერორიზმის ბრალი

აქ მოკლედ შევეხებით კაცობრიობის დღევანდელ სენს – ტერორიზმს და ბრალს, რომელმაც ის წარმოშვა. ადამიანთა მასების გაჟღეტიის ჟინი და ბრალი კაცობრიობის ხსოვნაში მრავლადაა შემონახული. ვერ ვიტყვით, რომ ტერორიზმი მხოლოდ ძალაუფლების ხელში ჩაგდების, სახელმწიფო ან სხვა ინსტიტუტებზე ზემოქმედების, მასებში შიშის დანერგვის ან რაიმე პროცესების სასურველი მიმართულებით შეცვლის მცდელობაა. ის განსაკუთრებული ფენომენი – ბრალია, მასში მრავალი ელემენტია გამოსაყოფი და შესასწავლი. აქვე უნდა ვთქვათ, რომ ტერორიზმის შესახებ ადამიანებმა ილუზია არ უნდა მოიხვიონ თავზე; როდესაც მსჯელობენ მის წარმომშობ მიზეზებზე და, ზოგადად, მის ფენომენზე, უნდა გავითვალისწინოთ, ვინ განმარტავს მას – სუსტი, უუფლებო თუ ძლიერი. მიმაჩნია, რომ ტერორიზმის ფენომენი არასწორადაა ახსნილი, ხოლო მისი შედეგები სრულიად შეუფასებელია. იმედია, დადგება დრო, კაცობრიობისადმი მიყენებული ზიანისა და მასშტაბების მიხედვით, სწორი შეფასება მიეცემა მას და თავ-თავისი სახელი დაერქმევა ავანტიურისტთა ჯგუფების, სახელმწიფოების, სახელმწიფო ლიდერების, ასევე პიროვნებების მიერ სხვადასხვა დროს ჩადენილ დანაშაულს, რამაც საფრთხე შეუქმნა არა მარტო ადამიანთა ჯგუფებს ან სახელმწიფოებს, არამედ, საფრთხეში ჩააყენა ზოგადად, „სიცოცხლე“ დედამიწაზე.

ადამიანი, დღიდან მისი არსებობისა, ხვენდა ძალადობის მეთოდებს. ის ყოველთვის მიმართავდა დაშინებას და ტერორს იმ საშუალებებით, რაც მას გააჩნდა. ტერორიზმის ბრალს ვერ მივანერთ მხოლოდ ჩაგრულების და უუფლებოების ბრალს, ამბოხს და ექსტრემს, როგორც ამას განმარტავენ ოფიციალ-

ური წრეები. როგორც ჩანს, იგი, როგორც სამართავ-სამა-ნიპულაციო, მაიდეოლოგიზირებელი, ზეგავლენის მომხდენი მანქანა, სხვადასხვა მიზნების მისაღწევად გამოყენებული იქნა, როგორც ავანტიურისტ დაჯგუფებათა, ასევე ძლიერ სახელმწიფოთა მიერ... ტერორიზმი უნდა წარმოვიდგინოთ როგორც იარაღი და ამის შემდეგ დავაყენოთ საკითხი, თუ ვინ იყენებს მას – სახელმწიფო მანქანა, ავანტიურისტი ლიდერები თუ ე. წ. დაჩაგრულები და უუფლებოები. ერთი მხრივ, ტერორიზმი ეს არის სახელმწიფოთა, ასევე სახელმწიფო ლიდერთა მიერ განხორციელებული დანაშაული და ბრალი, რომელიც სახეზეა... მეორეს მხრივ, შეგვიძლია ვთქვათ, დღევანდელი ადამიანის აზროვნების და განწყობილების ღრმა შინაარსებიდან გამომდინარე, ტერორიზმი ძლიერ სახელმწიფოთა და მათ ავანტიურისტ ლიდერთა მიერ განხორციელებული, ადამიანის მეხსიერებაში ახლო წარსულიდან ჩანერგილი და შემონახული შიშისა და ტერორის ნიადაგზე აღმოცენებული, ადამიანის ფუნდამენტური უფლებების, მათ შორის, მშვიდობის, სიცოცხლის, რელიგიური აღმსარებლობის და ა. შ. შეზღუდვის წინააღმდეგ მიმართული გლობალური შინაარსის შემცველი უკუბრალია...

არავინ იცის, ბრალითი ფანტაზიის ნყალობით ძლიერ სახელმწიფოთა ან, თუნდაც, სუსტების და დაჩაგრულებისა მიზნებში როგორ აისახება და რა სახეს მიიღებს ტერორიზმი მომავალში. სავარაუდოა, რომ მის „შესაძლებლობებს“ მთლიანად ამოწურავს „ბოროტებისადმი მიდრეკილი“ ადამიანი. დასანანია, ძალადობის კიდევ ერთი ბრალი და მისგან ნაშობი ტერორიზმი დამოკლეს მახვილივით რომ ჰკიდია მშვიდობიანი ადამიანების თავზე.

ზ) კამიკაძეთა ბრალი

მართალია, თითოეული კამიკაძის ბრალს აქვს თავისი მიზეზი და მოტივი, მაგრამ მისი დახასიათებისას ყოველთვის თვალწინ წარმოგვიდგება იდეოლოგიური მანქანა, რომელიც

აგროვებს განსაკუთრებული ფსიქოტიპის ადამიანებს, რომლებსაც ამუშავებს თავის სასარგებლოდ. აქ თავს იყრის ცხოვრების საზრისგამოცლილი, სტრესებში, შიშში, დამცირებაში გამოვლილი და ა. შ. სხვადასხვა ბრალით შეპყრობილი ადამიანები. ბევრ მათგანს თვალწინ ამოუწყვიტეს შვილები, ოჯახის წევრები, ახლობლები; არც გასაკვირია, გაბოროტებულნი, უმოქმედობასა და უუნარობაში რომ სდებენ ბრალს მსოფლიოს. ისინი, ბევრჯერ, სტიქიურად ერთვებიან და ექცევიან დამახინჯებული იდეოლოგიის მარყუჟებში. იდეოლოგიურ მანქანას აქვს მრავალი მეთოდი თავის რიგებში კამიკაძეთა მოსაზიდად და დასარაზმავად. ის თავისი მანქანის ამუშავებას ვერ შეძლებდა განსაკუთრებულ დასაყრდენს რომ არ პოულობდეს ადამიანების ხასიათში. საუბედუროდ, ის ყოველთვის პოულობს ნოყიერ ნიადაგს თავისი იდეოლოგიის შესაბამისი უნარების გამოსამუშავებლად.

კამიკაძეთა ბრალში მუშაობს როგორც შურისძიების ბრალი, ასევე რელიგიური ფანატიზმი და სხვა მოტივები. თვითმკვლელობის შთაგონება ადამიანის ძირითად საბაზისო ემოციურ-რელიგიურ გრძნობებზე მანიპულირების გზით, ტერორისტული ორგანიზაციების კარგად დამუშავებული და ნაცადი ხერხია.

მაინც რა არის კამიკაძეთა თავგანწირვის და ტერორისტული ორგანიზაციების დღევანდელი მიზანი? სავარაუდოდ, ტერორისტული ორგანიზაციის მამამთავრები უახლოესი წარსულის ტრაგიკული გამოცდილების ფონზე, სამშობლოს, ოჯახის, ახლობლების დაკარგვის განცდებთან რელიგიური გრძნობების შერწყმა-შეკავშირებას და ჰიბრიდიზაციას ახდენენ; ამ „ჰიბრიდული პროდუქტის“ ადამიანებზე ზემოქმედებით კი კამიკაძეთა რაზმებს ჩეკავენ, რითაც მტრის ხატის, მიუღებელი წესრიგის და იდეოლოგიის სტანდარტ-ტროპოზების – ძლიერ სახელმწიფოთა უძღვევლობის სახე-მითების დარღვევას ცდილობენ...

ოჯახური დაპირისპირებულმა და ბრალი

ა) ბრალი ოჯახის წევრებს შორის

უფლის მიერ ცოლ-ქმრის „ერთ ხორც და ერთ სულ“ შექმნას ოჯახური ურთიერთობები მოჰყვა. ოჯახი მისი წევრების გამუდმებულ ჭიდილსა და წინააღმდეგობებში ყალიბდებოდა. განსხვავებული გემოვნებისა და შეხედულების მქონე ოჯახის თითოეული წევრი საკუთარი თავის დამკვიდრებისათვის იბრძოდა. ყოველ მათგანს ჰქონდა გარკვეული მოთხოვნა და ბრალი ოჯახის სხვა წევრების მიმართ. აქ იყო ქალსა და მამაკაცს შორის ფუნქციონირების, უპირატესი მდგომარეობის მოპოვების, გასაყოფი საგნების და განსხვავებული ტრადიციების გამო წარმოშობილი, თაობათა შორის დაპირისპირებულობის და ა. შ. ბრალი. განსაკუთრებულ სახეს იძენდა დაპირისპირობულობა და ბრალი სამეფო დინასტიის ოჯახის წევრებს შორის. მათ განსაკუთრებული რამ ჰქონდათ გასაყოფი – ხელისუფლება და დიდი ქონება. მათი ბრალი ერთმანეთის მიმართ და საშინელი ტრაგედიების მაგალითები ისტორიას კარგად აქვს შემონახული.

არათუ წარსულში, არათუ სამეფო დინასტიებში, დღევანდელ ოჯახებშიც არსებობს გამუდმებული ბრალი ოჯახის წევრებს შორის, – ზოგან, ჩახვეულ-ჩაპრესილ – მიჩქმალულ, ზოგან, აშკარად მანიფესტირებულ მდგომარეობაში. ზოგჯერ, ცოლ-ქმრის, დედამამიშვილების, რძლების, რძალ-დედამთილის და ა.შ. ბრალი სრულიად განუხჯელ ფორმას იღებს, უფრო მეტიც, ისინი ნამდვილ „ომს“ აჩაღებენ და ისეთ ბრალში ხვევენ ერთმანეთს, რომ მტყუან-მართლის გარჩევა შეუძლებელი ხდება. უსამართლო ბრალდებებით ზიანს აყენებენ ერთმანეთის ფსიქიკას, ჯანმრთელობას და, რაც მთავარია, უპერსპექტივოდ ტოვებენ მომავალს. სამწუხაროა, დღევანდელი კინონდუსტრია ოჯახური დრამების და ტრაგედიების მაგალითებით ხშირად ადგენს და

ავსებს კინოსცენარებს. ეს ყველაფერი მონაწილეს ბრალით გა-
ჟღერების არქტივულ მდგომარეობაზე, მისი გადალახვის
და დაძლევის სიძნელეზე თანამერდოვე ადამიანებშიც.

ზნემაღალი და კულტურული ადამიანები ეხმარებიან და პა-
ტივის სცემენ ოჯახის წევრებს, ზრუნავენ დედამამიშვილებზე,
მათი მხრიდან ბრალის წარმოშობის, უმადურობის, არაკეთილ-
განწყობის და არაკეთილგანსჯის შემთხვევებშიც, რადგან ამ
ადამიანებში უფლისგან ნაბოძები სიყვარული და მოვალეო-
ბის გრძნობა გაცილებით მეტია, ვიდრე დადანაშაულებით და
უგუნური განსჯით გამონვეული უკმაყოფილება.

ბ) ანტაგონისტური წყვილების ბრალი ოჯახში

ეს ბრალი გვხვდება დაპირისპირებულ ფენებსა და კლასებს შო-
რის, ასევე ანტაგონისტურად განწყობილ წყვილებში, როგორცაა
რძალ-დედამთილი, რძალ-მული, რძლები, სიძე-სიდედრი და ა.შ.

დაპირისპირებულ კლასებსა და სოციალურ ჯგუფებს შორის
ბრალს განაპირობებს სოციალური უთანასწორობა და მენტა-
ლური განსხვავებულობა. ოჯახურ ანტაგონისტურ წყვილთა
ბრალში არის სრულიად სხვა სახის მოტივები და შინაარსები.
აქ შეიძლება ვიმსჯელოთ ქვეცნობიერ, არქტივულ განწყო-
ბილებებზე, ანალოგია მოვიყვანოთ ბუნებაში არსებულ სხვა
ანტაგონისტურ, შეურიგებელ წყვილებთან, როგორცაა ძაღლი
და კატა, კატა და თაგვი და ა.შ. აქ მუშაობს ქვეცნობიერებაში
მყოფი სიძულვილის ხსოვნა-განწყობილება; ასევე, პირობათა
შეუსრულებლობის მოლოდინი; ბრალის მიზეზისათვის არსე-
ბული საერთო სადავო საგნები; ტრადიციათა შეუთავსებლობა
და ეგოიზმი; სადავების ხელში ჩაგდების, ასევე, ხელიდან არ
გაშვების მოტივები; ძველსა და ახალს შორის შეუთავსებლობა
და სხვა ფენომენები. ეს მიზეზები, რომლებიც აქ არის ჩამოთ-
ვლილი სავსებით საკმარისია, ერთმანეთთან დაპირისპირებუ-
ლობისა და ბრალის აღძვრისათვის.

გ) ბრალი გარდაცვლილი მშობლებისა და ახლობლების მიმართ

ძალიან ხშირია ბრალი გარდაცვლილი მშობლებისა და ახლო ნათესავების მიმართ, ასევე, თვითბრალი და თვითდადანაშაულება მათი სიცოცხლის გაუფრთხილებლობის გამო. ზოგჯერ, ადამიანი ფიქრობს: ცოტა რამ კიდევ რომ გამეკეთებინა ჩემი მშობლისათვის; ყურადღება გამომეჩინა და თავი მეტად შემენუხებინა; უფრო მეტად მეზრუნა მასზე; წამალი თავის დროზე მიმეცა; ექიმი დროზე მომეყვანა; საავადმყოფოში დროზე წამეყვანა – ასე რომ მექნა, ისე რომ მექნა... ჩემი ბრალია, თორემ კიდევ იცოცხლებდა და ა.შ. ზოგჯერ, შვილი მშობლის სიკვდილში საკუთარ თავს პირდაპირ ბრალს დებს და მთელი ცხოვრება სტანჯავს ეს აზრი. ზოგიერთი შვილი თავის უვარგისობას, სიზარმაცეს, უუნარობას, წარუმატებლობას მშობლებს აბრალებს, – რომ არ გაყო სწორად სამკვიდრო ქონება, რომ არ გაიღო მეტი მისთვის, თავის დროზე სათანადოდ არ იზრუნა, არ ასწავლა და ა. შ. საყვედურობს არამარტო ცოცხალ, არამედ გარდაცვლილ მშობლებსაც.

დ) ბრალი არ მოვლენილი შვილის მიმართ

თუ არა ბრალი, ჯერ არ მოვლენილი შვილის მიმართ, სხვას რას დავარქმევთ, როდესაც მშობლები უარს ამბობენ ბევრი შვილის გაჩენაზე, ან, უარეს შემთხვევაში, თავიდან იშორებენ უკვე ჩასახულ ნაყოფს. ამ ბრალის შინაარსი, მიზეზი, შედეგი და შეფასება საზოგადოებრივი ყოფისა და აზროვნების მრავალ ასპექტშია განსახილველი, რომელიც ამ შემთხვევაში ჩვენი მიზანი არ არის. ჩვენ, ჩვენი კუთხიდან შეგვიძლია ვთქვათ, რომ აქ აუცილებლად არის ორი ბრალი; ერთი, „ნაგულისხმევი ბრალი“, მოსავლინებელი ბავშვისა მშობლის მიმართ და მეორე უკუბრალი ბავშვისგან თავდახსნისა მშობლისა მხრიდან. (ეს თემა განხილულია „ასახვის თეორიაშიც“).

სხვადასხვა მოტივსა და შინაარსზე აგებული ბრალის ფორმები (არასისტემატიზირებული)

ძალაუფლების ბრალი

„საუკეთესო ადამიანებიც კი განწირულნი არიან გახრწნი-სათვის მას შემდეგ, რაც შეუზღუდავ ძალაუფლებას აღწევენ“ (ჰეროდოტი); იგივე აზრს ანვითარებს ინგლისელი მოაზროვნე ლორდი ექტონი: „ძალაუფლება რყვნის, ხოლო აბსოლუტური ძალაუფლება რყვნის აბსოლუტურად“.

ძალაუფლება ყველა დროში და საზოგადოებაში წარმოჩნ-დებოდა სისასტიკითა და ბრალით. ძალაუფლების წყურვილი ადამიანის ერთ-ერთი ვნებათაგანია. თუ ბრალწარმოება, ზედ-მეტ-ნაკლებად, ყველა ადამიანისთვისაა დამახასიათებელი, ძალაუფლებისადმი ლტოლვა გამოხატულია განსაკუთრებული ფსიქოტიპის ინდივიდებში.

ძალაუფლების დახასიათება შეუძლებელია საზოგადოე-ბრივი აზროვნების ფორმისა და მისი დამახასიათებელი წყო-ბის შემანარჩუნებელი ძალის ურთიერთსახვაში წარმოდგენის გარეშე; ძალაუფლება ჩანასახშივე საზოგადოების ფორმა-ში-ნაარსების შენარჩუნებისათვის საჭირო ძალის დაკვეთა იყო თავად ამ საზოგადოების მხრიდან. ისევე, როგორც მრავალი მოვლენა, ძალაუფლების ფორმირება ბუნების კანონებს ექვე-მდებარებოდა და ამ კანონებით იმართებოდა. იგი თავისი ძა-ლის შესანარჩუნებლად ნირსა და სახეს იცვლიდა – ენერგიებს იკრებდა, სტილსა და მეთოდებს თანდათან ხვეწდა... დედამი-ნაზე არ ყოფილა სახელმწიფო, რომელსაც უსამართლო ბრა-

ლი არ აღეძრას როგორც საკუთარი მოსახლეობის, ასევე სხვა სახელმწიფოების მიმართ და ასე გრძელდება დღემდე...

აქ ჩვენ შეგვეძლო განგვეხილა ძალადობაზე დამყარებული სხვადასხვა მენტალური დაჯგუფებების – ქურდულ-მაფიოზური, ტერორისტული და ა.შ. ბრალი, მაგრამ ამ დაჯგუფებებშიც ვნებათა სანამყენე ძირი და ბრალი ძალადობაა. მართალია ამ საზოგადოების ბრალის მიზეზი და მოტივაცია (თითქოს, ჩანაფიქრში) – ძალადობა – ძალადობის წილაა, მაგრამ ის, ყველა შემთხვევაში, ბრალი და ძალმომრეობაა...

ძალაუფლების სრული კონცენტრაცია, დღეს, ძლიერმა სახელმწიფოებმა მოახდინეს, რომელთა ხელშია, არათუ, ცალკეული ადამიანის ან სახელმწიფოს ბედი, არამედ ჩვენი პლანეტის ბედიც.

ძალადობამ თავის „მუტაციებსა“ და მეტამორფოზებში გაცილებით საშინელი სახე მიიღო, ვიდრე ეს ჩვენ წარმოგვიდგენია. განუსაზღვრელმა შეიარაღებამ და ძალთა დემონსტრირებამ, ასევე, ძალის გამოყენებით დამდგარმა კატასტროფულმა შედეგებმა, დღევანდელი მსოფლიო ადამიანის ფსიქიკაში შესაბამისი ასახვა პოვა. არათუ, ძალადობრივად ცალკეული ადამიანის, ადამიანთა ჯგუფების, ცალკეული სახელმწიფოების განადგურების საშიშროებამ, არამედ, ზოგადად, სიცოცხლის მოსპობის საშიშროებამ დედამიწაზე წარმოშვა სინდრომი, რომელსაც გარკვეული სახე, ჯერ კიდევ, ჩამოყალიბებული არ აქვს... ამ სინდრომს შეიძლება დავარქვათ უკუბრალი გადაჭარბებული ძალადობის წინააღმდეგ, რომელმაც შეიძლება ისეთივე საშიში სახე მიიღოს, როგორც სახელმწიფოთა განუსაზღვრელმა შეიარაღებამ და ძალადობამ. მკვეთრად გა-

მოხატულმა ძალთა არატოლფარდოვნებამ წინააღმდეგობის განევის სრულიად ახალი – უცნაური საშუალებები წარმოშვა, როგორცაა თვითმკვლელი კამიკაძეები, სხვადასხვა მოტივაციაზე დაფუძნებული ტერორისტული დაჯგუფებები და მსგავსი გაერთიანებები. მსოფლიო დამშვიდებული ვერ იქნება იმის მოლოდინში, აღმოფხვრის თუ არა გიგანტური სახელმწიფოები ტერორიზმის საფრთხეს, მით უფრო, როცა ამ სახელმწიფოების შიგნითაც არსებობენ მენტალური ჯგუფები, რომლებიც გადამეტებულ შეიარაღებას, ძალადობას ადამიანისა და ბუნების წინაშე ეწინააღმდეგებიან. მომავალში სავარაუდოა „განუსაზღვრელი ძალაუფლების“ წინააღმდეგ მომართული ძალის ტრანსფორმაცია და პათოლოგიური აფეთქება, რაც დამატებით საფრთხეს შეუქმნის მსოფლიოს...

ბრალი ასკეზისა

ეს არის ბრალი ადამიანისა ადამიანის მიმართ, რომელიც მოეკლენა ქვეყნიერებას, გაიაზრა, განიცადა სიღრმე ვერაგობისა, გაუტანლობისა, ამაოებისა. მას არ სურს, შეერთოს საზოგადო ცხოვრებას; უარყოფს ადამიანურ ყოფას – რუტინას, საზრისს; გაურბის ადამიანის ნაკვალევს. ეს გააზრება იმდენად ღრმა და შთამბეჭდავია მასში (უნდა ვიფიქროთ რომ ესაა უფლის დაშვება ამ ადამიანებში), რომ ის მზადაა დაგმოს ადამიანური ყოფის ყველა წვრილმანი და ნიუანსი, განიცადოს ტანჯვა კაცთა მოდგმის ცოდვების გამო, წამებული და წვალეული შეერთოს უფალს, რადგან მისთვის ხსნის სხვა საშუალება არ არსებობს. ცხადია, ამ ადამიანს არ აქვს ბრალი უფლის მიმართ, ვინაიდან ის არის მისთვის უბიწო. მას აქვს ბრალი მხოლოდ ადამიანთა ცხოვრების წესის გამო, რომლის შეცვლა მას არ შეუძლია. მას ურჩევნია, დატოვოს ეს საზოგადოება, ჩაიკეტოს და განმარტოვდეს იქ, სადაც ხმა და დრტივნვა ცხოვრებისა არ აღწევს. ბერული ცხოვრება და ასკეზისი ამ ბრალის დადასტურებაა; სწორედ ადამიანური ბრალის გააზრებით მივიდნენ ასკეზისამდე. მათ, თავიანთ არსებაში ნაწილად მყოფი დიდი ძალა ღვთაებრიობისა, აძლევთ საშუალებას, მთელი სისრულით გაიაზრონ სამძიმო საკაცობრიო ცოდვები; აიღონ ისინი თავის თავზე; მისცენ საკუთარი გული, სხეული, სიცოცხლე, რათა ერთხელდასამუდამოდ წარიხოცოს ადამიანის შუბლიდან ბრალისა და დანაშაულის მისკვალნი. ესენი არიან საზოგადოების სეგმენტური სფეროს სხივოსნური ფრთის წარმომადგენლები – განმწმენდ-განმანათლებელი ძალები, რომლებიც გამუდმებულად ახლავან კაცობრულ ცხოვრებას. ისინი თავისი ზეკაცო-

ბრული, ზოგჯერ ადამიანის გონებისათვის მიუწვდომელი არსებობის წესით, უფლის გზას კვალავენ, მაგალითს იძლევიან, ამართლებენ ადამიანად ყოფნის აზრს და კაცში ღვთაებრივი ბუნების არსებობას ადასტურებენ.

ჩვეულებრივი ადამიანის დაუსრულებელი ბრალი იღებს სხვადასხვა ფორმას, რომელიც უმთავრესად გაუცნობიერებლობის შედეგია, და თვით გაცნობიერების შემთხვევაშიც კი, ის არაა თანახმა იცხოვროს ბრალის გარეშე, რადგან ვნებათაგან დაშრეტილი და გამოფიტული ვერ აგრძელებს დაუნდობელ სამყაროსთან ურთიერთობას (მისი ბიოლოგიური არსი არ აძლევს საშუალებას, შეცვალოს ზოგადი განწყობილება და დამოკიდებულება თავის მსგავსებთან). მათგან განსხვავებით, ბერებისა და წმინდა ადამიანების გარეგნობაც, მათი ცხოვრებაც და მოღვაწეობაც გვაფიქრებინებს, რომ ისინი ადამიანთა მოდგმის წმინდა ხაზები არიან და ყველა დროში, რაღაც კანონზომიერებით, საზოგადოების განსაზღვრული სექტორს იკავებენ. დაშვებულია წმინდაც და არაწმინდაც, – გასაგებია, მაგრამ სადავოა, ადამიანის ბუნების მქონე, არაწმინდა გენეტიკური ხაზის მატარებელ ადამიანს, რამდენად შეუძლია დაძლიოს ვნება ბრალისა – გაუცნობიერებლად თუ გაცნობიერებულად.

ბრალით შეზღუდულობა – რელიგიური ფანატიზმი

ამ ბრალის განხილვისას დაისმის კითხვა: სწორად გაიაზრა თუ არა ადამიანმა თავისი არსება სამყაროს მიმართებაში; სამყაროს შემოსვლა მასში; ადამიანის ფორმაცვალება მის მიმართ; ხორცშესხმა, სულის ჩაბერვა, ცოდვა-დაცემის სიმძიმე, მისი ტარება; ისტორიული (ფილოგენეზური) გრადაციები; ერთი და იგივე ადამიანის შინაარსის ფორმა-ცვალება (ონტოგენეზი): ყრმობა, ახალგაზრდობა, მოწიფულობა, ხანდაზმულობა, სიბერე-გარდაცვალება; ამ მიწიერ ტანჯვაში – მიწიერ საზრუნავებში აზროვნებით თავისებურებებში უფლის გამოსახვა, – ცნობა-ალიარება. სწორედ, ამ საკითხებზე წარმოსახვა-წარმოდგენების მოუმწიფებლობის გამო, ფანატიკოსებმა განსხვავებული ინტერპრეტაციები ბრალის საგნად და მიზეზად წარმოადგინეს. სიცოცხლის მომნიჭებელი წყაროს ერთიანობის მიუხედავად, ბრალით შეზღუდულობამ და ეგოცენტრულობამ ვერ დააშვებინა ამ ადამიანებს, რომ უფალი საყოველთაოა... აი-გივებს რა, ფანატიკოსი საკუთარ თავს ჭეშმარიტებასთან, მისი აზრით, „სხვა დანარჩენი“ არ შეიძლება იყოს ჭეშმარიტების მატარებელი – გამოდის ბრალით მათ მიმართ, ქმნის მათგან მტრის ხატს, რომელსაც, თავისი აზრით, უნდა ებრძოლოს...

ბრალი, როგორც ადამიანის დაცემული გუნების გამოვლინება, რასაც მოჰყვება ადამიანის გამოქვეყნება სამოთხიდან

ედემში მოარულ ადამიანს უჩნდება – აკრძალულის საპირისპირო დაშვება ანუ „არას“ სანინაალმდეგო ბრალი, რომელიც მის სულიერ დაცემაში გადაიზარდა. ეს არის მუდმივი პროცესი, რომელიც იყო, არის და იქნება. თუ სულიერი სამოთხის მქონე ადამში „დაიშვა“ ბრალი, წარმოვიდგინოთ, რა ხდება ვნებათაგან შეპყრობილ ადამიანებში, რომლებიც ბრალის ოკეანეში ცურავენ... აღმოჩენა იმისა, რომ ადამმა დაკარგა სამოთხე – ჩაიღინა ცოდვა, არის გამუდმებული განცდა, რაც აძლევს ადამიანს მუდმივი ანალიზის საშუალებას და უნარს, ინტოპოდეს საკუთარ თავთან ბრძოლაში.

„ცნობადი ხის“ ნაცოფის დაგემოვნების დაშვებამ, ადამიანის არსი საბოლოოდ გაყო უფლისმიერ და მინიერ არსად. გაორებული ადამიანი დაეშვა დედამინაზე, როგორც მფლობელი და განმკარგავი ბოძებული „სიმდიდრისა“, თვისტომთა და უცხოტომთა მიმართ ბრალით შეპყრობილი, რომელიც მისი ქმედების, მოღვაწეობის საფუძველთა საფუძველია; სწორედ ეს „მინიერი“ აზროვნება აღძრავს მას სამოქმედოდ...

„ცნობადი ხის“ ნაცოფის დაგემოვნება იყო არჩევანი სამარადისო, ადამიანურობის განმსაზღვრელი და მინიჭებული შანსი – აირჩიოს უფლის სამყოფი თუ განიდევნოს იქედან. ხოლო ბრალი – სისინი გველისა, არსაიდან არ მომდინარეობს – არამედ, არის ბუნება და ხასიათი გველურისა ადამიანში, რომელიც ყოველთვის წამოყოფს თავს სხვათა დადანაშაულებისა და

„განძარცვის“ მცდელობისას, (აქ უნდა გავითვალისწინოთ, რომ წინა-შემდგომი დრო უფლის განზომილებაში შესაძლოა სრულიად „სხვაგვარადაა“, ვიდრე ადამიანს ეს ჰგონია...).

ის, რომ იშვა შთამომავალი კაენი – ბრალით შეპყრობილი ძმისა და ქვეყნიერების წინაშე, ხოლო დაშვება იმისა, რომ მას ჰყავს ძმა თვინიერ და მოშიში უფლისა, ადასტურებს კაცობრულ არსში ღვთაებრივის დაშვებასაც – და რომ, ეს ორი ბუნება, როგორც დაიყო, ისევე, კვლავ ღვთაებრივ არსში გამთლიანდება.

ბრალი მითოლოგიაში

წარმოსახვა-წარმოდგენები, რომლებმაც მითოლოგიური პერსონაჟები შობეს, მოჰყვა ბრალს ღმერთის, ადამიანების, საზოგადოებების, ბუნების სტიქიონების წინაშე. დაუცველ-დაუკმაყოფილებელ, სტრესულ და, რაც მთავარია, გაუცნობიერებელ მდგომარეობაში მყოფ ადამიანებში შთაგონებადობა მეტი იყო. ფანტაზიას უკიდევანო საშუალება ჰქონდა, თავისი წარმოსახვები გაეშალა. საზოგადოებრივი მორალი და ზნეობა, ჯერ კიდევ, ჩარჩოებში მოქცეული არ იყო. გაუცნობიერებელი თუ გაცნობიერებული ბრალით, მითოლოგიურ ხანაში, დაუკმაყოფილებელი სურვილების კომპენსაცია ხდებოდა... ადამიანის დედამიწაზე „დაშვების“ მომენტიდან მისმა ფანტაზიამ – წარმოსახვამ ყველა შესაძლო მოვლენის: ბუნების, სამყაროს, საზოგადოებრივი ურთიერთობის მისეული სინთეზი – მათ შორის დასაშვებიც და არადასაშვებიც მოახდინა (თუმცა ამ უკანასკნელის დასაშვებლობა სადავოა). ამ აზროვნებამ შექმნა მითოლოგიური ერა, ვიტყოდი – კაცობრიობის „ცხელი აზროვნების“ ერა. ამ მოვლენამ დასაბამი მისცა კულტურას, ხელოვნებას, მხატვრობას, პოეზიას. მითოლოგიურ ერაში ფანტაზიების შეჯვარება-გადაჯვარედინებას საზღვარი არ გააჩნდა... ამ თავისუფალ, შეუზღუდავ და ბევრჯერ აბსურდულ აზროვნებაში ყალიბდებოდა ადამიანებსა და საზოგადოებრივ ჯგუფებს შორის ურთიერთობები... გარე სამყაროსთან დამოკიდებულებაში წარმოშობილი, უამრავ გაურკვევლობასთან და გადაულახავ სიძნელებებთან ქიდილში და ამ ურთიერთობებისგან ნაწარმოებ-აგლუტინირე-

ბულ, გაუფილტრავ ფანტაზიებში წარმოიშვა უამრავი ბრალი. ბრალი – განსხვავებული ფანტაზიებში, წარმოსახვებში, აზროვნებაში, გახდა კიდეც, ბუნებაში არ არსებული – ჰიბრიდული და აგრავირებული პერსონაჟების შექმნის მიზეზი.

წარმოსახვათა შეფუთვა-ჰიბრიდიზაცია დღესაც ინტენსიურად მიმდინარეობს, შეიძლება ითქვას, რომ საზღვარი არ არსებობს მის შესაკავებლად. ამ ფანტაზიებმა წარმოშვეს კიდეც დღევანდელი ცივილიზაცია თავისი ტექნოლოგიებით და მიღწევებით, მაგრამ დაბეჯითებით ვერ ვიტყვით, იქნება თუ არა ეს ეგრეთ წოდებული „ცივილიზაცია“ კაცობრიობის უკეთესი მომავლის გარანტორი.

თაობათა შორის დაპირისპირება და ბრალი

„ჩვენი ახალგაზრდობა გამოირჩევა უდარდებლობით, უფროსების მიმართ უპატივცემულობით, ტრადიციების უგულვებელყოფით, თავაშვებულობითა და ლოტობით...“ – ეს წარწერა აღმოჩენილი იქნა შუამდინარეთში გათხრების დროს, ეკუთვნის შუმერების ცივილიზაციას და ის 5000 წლის წინაა შესრულებული. სხვადასხვა დროსა და საზოგადოებაში ახალგაზრდებისადმი დამოკიდებულება და შესაბამისად, შეფასებებიც განსხვავებული იყო. ჩემი მხრიდან ვიტყვოდი: ახალი თაობა ასპარეზზე ახალი მისიით გამოდის. ძველის გადაფასების მცდელობისას იმართება ჭიდილი, რომელიც კანონზომიერია. ამ დროს ორთავემ უნდა დაინახოს: ერთმა – გზა, რომელიც ღირსეულად უნდა გააგრძელოს, მეორემ – გზა, რომელიც სულგრძელად უნდა დათმოს.

თაობათა შორის დაპირისპირებულობით აღძრული ბრალი ოდითგანვე არსებობდა. ბრძოლას ამომავალსა და ჩამავალს შორის ყველა დროში და საზოგადოებებში თავისი ნიშანი და დალი ჰქონდა დასმული. დაპირისპირებულობა იდეური და ტრადიციული წინააღმდეგობებით, ასევე, თავად ადამიანის ონტოგენეზური განვითარების დონიდან გამომდინარე, სხვადასხვა მენტალობით და მათი ერთმანეთთან შეუსაბამობებით იყო განპირობებული.

ახალი იდეები ყოველთვის ხდება ძველის მსხვრევის მიზეზი – საკმაოდ მკვეთრი, დაუნდობელი, ძალადობრივი და ბარბაროსული მეთოდებითაც კი. სწორედ, ახალი სისხლი და იდეები ინვევდნენ ფორმაციების სახეცვლილებას. ხშირად ეს იდეები თან მიიყოლებდა არათუ დრომოჭმულ საზოგადოებას, არამედ დაუნდობლად ანადგურებდა „ძველის“ მიერ შექმნილ მატერიალურ-კულტურულ ძეგლებს, ღირებულებებს და მათ „ნან-

გრევებზე“ დიდი ენთუზიაზმით აშენებდა „ახალს“.

ძველსა და ახალს შორის იდეური დაპირისპირებულობისა ქარიშხალი შეიძლება ძალიან სწრაფად ამოვარდეს და თავისი დამანგრეველი ძალა უმოკლეს დროში განახორციელოს, თუმცა, ტრადიციების მყარ, ძირძველ, ფესვმაგარ სისტემას იდეური ქარიშხალი ადვილად ვერ არყევს. არათუ ერთი თაობა, მრავალი თაობაა საჭირო ტრადიციების საფუძვლიანი რყევისათვის. არის შემთხვევები, თითქოს ამოძირკვეული ტრადიცია ხელახლა ფესვიანდება და იტოტება...

სად არის ბრალი ძველისა და ახლის დაპირისპირებულობაში? იდეური, თუნდაც, ტრადიციული დაპირისპირებულობა ახალ და ძველ თაობას შორის წარმოშობს არაერთ კულტივირებულ, არაკულტივირებულ და საფეხურიან „ბრალეებს“ თავისი მრავალსახეობებით, რომლებსაც დაემატება ძალაუფლების მოპოვების, შენარჩუნების და ძალის დემონსტრირების კიდევ მრავალი ბრალი, რომლებიც განხილულია წინა თავებში.

თაობათა შორის ბრალს უმთავრესად განაპირობებს ადამიანის ონტოგენეზური განვითარების სხვადასხვა დონე, თავისი განსხვავებული ენერგიებით და შესაბამისი მოთხოვნილებებით, რომლებიც სრულიად განსხვავებულ განწყობილებებს და შესაბამისად, სხვადასხვა ბრალს წარმოშობს.

აქ შევეხებით ონტოგენეზური განვითარების ორ გარდამტეხ და მნიშვნელოვან პერიოდს, რომლებიც ხასიათობრივია ბრალის წარმოებაში. წინა მსჯელობებში აღვნიშნეთ, რომ ბრალი ჩანასახოვან ფორმაში იმყოფება ახალდაბადებულებშიც, რომელიც მის ზრდასთან ერთად ყალიბდება. გარდატეხის პუბერტულ პერიოდში იგი გამოკვეთილ სახეს იღებს. ე.წ. „დამჯერი“ ასაკის (7-10 წ.-წ.) შემდეგ მოზარდში იწყება „ბრალის ამბოხი“. ამ დროს მოზარდში ქარიშხალივით შემოჭრილი ენერგიები მის ფიზიონომია-ფსიქიკას და შესაბამისად აზროვნებას ელვისებურად ცვ-

ლის. ამ ენერგიებით მოზარდი საზოგადოებრივი ცხოვრების შინაარსებში იჭრება და იწყება საზოგადოებრივი ადათ-ნესჩვეულებების, სკოლის, ოჯახის და მისი ტრადიციების რევიზია მისი მხრიდან; პარალელურად, ყველა მოზარდში ზედმეტ-ნაკლებად ყალიბდება საკუთარი მსოფლმხედველობა, რაც ართულებს არსებულ საზოგადოებრივ მანკიერებასთან მოზარდის ადაპტაციას. ამ ასაკისათვის დამახასიათებელი მაქსიმალიზმი, კატეგორიულობა, სულსწრაფობა, ზოგჯერ სისასტიკე, სიხისტე, პირადი გაუნონასწორებულობა იწვევს ამბოხს და, რასაკვირველია, ბრალს, რომელიც ინდივიდუალური ხასიათისაა. ამ დროს ხშირად წარმოიშობა ბრალი მშობლების მიმართ სხვადასხვა მიზეზით, – ხელმოკლეობით, სიდუხჭირით, სხვადასხვა მოთხოვნილებების დაუკმაყოფილებლობით, ფიზიკური ნაკლით – თუკი ის არსებობს და ა. შ. ბრალი მოზარდებში, ასევე, წარმოიშობა იდეურ და ტრადიციულ ნიადაგზე; ზოგჯერ, მოზარდი უპირისპირდება სკოლას, ოჯახს, საზოგადოებას, გარბის სახლიდან, ხშირია დევნიაციური ქცევები, ასევე, კრიმინალურ და საექვო დაჯგუფებებთან კავშირი და მათთან შერთვა... საზოგადოებისა და ოჯახის სწორი მიდგომების შემთხვევაში ყველაფერი დარეგულირებით მთავრდება, – მოზარდი „ასე თუ ისე“ ყალიბდება, ადაპტირდება და ერწყმის საზოგადოებას.

პუბერტული „ბრალის ამბოხის“ საპირისპიროდ განვიხილავ ადამიანის ონტოგენეზური განვითარების ინვოლუციურ პერიოდს – ხანდაზმულობას, რომელიც 50 წლის ასაკიდან იწყება და ღრმა სიბერემდე გრძელდება. კლიმაქსის პერიოდი ისეთივე გარდამტეხი და მტკივნეულია ადამიანისთვის, როგორც ქარიშხლისებურად ჰორმონების შემოჭრა პუბერტულ პერიოდში (მხოლოდ უპერსპექტივოდ!). სხვადასხვა ადამიანი ამ ასაკს სხვადასხვანაირად განიცდის, აღიქვამს და აფასებს; ეს დამოკიდებულია მის პიროვნებაზე. აქტიური, მოუსვენარი

ცხოვრების წესის შემდეგ, ხანდაზმულებში ხშირია უფუნქციო-ბით აღძრული ბრალი; საკუთარი პიროვნების მნიშვნელობის შემცირებით გამოწვეული ბრალი; ასევე, თვითბრალი იმის გამო, რომ ვერ შეძლეს შესაბამისი რეალიზება განვლილ ცხოვრებაში; გახდნენ შვილების სარჩენი და მოსავლელი, „ამძიმებენ დედამიწას“ და ა.შ.

ბრალი ხანდაზმულისა – საფუძვლით თუ უსაფუძვლოდ, მრავალ ასპექტშია საძიებელი. მხიარულების, ზარ-ზეიმის, ამაღლებული გუნება-განწყობილების მაფრთიანებელი ელექსირი მასში თანდათან იწურება, რის გამოც ის ხშირად, ცნობით თუ უცნობრად, დეპრესიაშია. ამას ემატება სხვადასხვა პათოლოგიები და დაავადებები, რომლებიც ასაკში წამოყოფენ თავს. ჩვენს სინამდვილეში, ასევე, ემატება საზოგადოებრივი აპათია, სიდუხჭირე და ზოგადი დეპრესია.

ამ გადმოსახედიდან, საპირისპიროდ ზოგიერთი მოსაზრებისა, ხანდაზმულთა გასამხნეებლად ვიტყვოდი: სავსებით შესაძლებლად მიმაჩნია ხანდაზმულებში უარყოფითი ენერგიების სუბლიმაცია და ენერგიების დეფიციტის შევსება საკაცობრიო იდეალებით და თემებით; ასევე, კოსმიური ენერგიებით, რაც გამოიხატება ჩვენს ირგვლივ არსებულ სამყაროსთან კავშირის გამყარებაში; რეალური არსისა და მიზნების კვლევა-ძიებაში, მის აღმოჩენაში და მასთან დამოკიდებულების გაღრმავებაში. მისასალმებელია, რომ არსებობენ ხანდაზმული ადამიანები, რომლებიც ჰორმონული „დეფიციტის“ პირობებში სასიცოცხლო ენერგიას იკრებენ და ინარჩუნებენ; ნეგატიურ ენერგიებს განდევნიან და ბრალს არ აღძრავენ ოჯახის, ახლობლების, საზოგადოებისა და, რაც მთავარია, ახალგაზრდების მიმართ.

**სხვათა უბედურების თავსდატახვის ჟინი და
ბრალი, ამისგან კმაყოფილების მიღება და
საკუთარი სარგებლის პოვნის მოლოდინი,
მხოლოდ, სხვისი ხელებით (ფანოქანი)**

არინ ადამიანები, თავად არააქტიური ცხოვრების წესით ცხოვრობენ და არც ასპარეზს ეძიებენ, მაგრამ მუდამ ელოდებიან, რომ ჰორიზონტზე გამოჩნდება გმირი, რომელიც მათ სასურველ ყოფას და ცხოვრებას მოუტანს; არიან ადამიანები, რომლებიც აღმერთებენ კრიმინალებს, დესპოტებს, სადისტებს, კაცთმოძულე მიზანტროპებს, ფაშისტებს და ა.შ. რომლებმაც „სხვა“ ხალხები და ქვეყნები დალაშქრეს, დაარბიეს და მიწასთან გაასწორეს; მილიონები ტანჯეს და აწამეს და ამით „ბედნიერება“ მოიპოვეს. თუმცა, თავად „ამ მომლოდინე ადამიანებს“, ჯერ კიდევ, არაფერი სიკეთე არ მიუღიათ; შიმშილი, სიცივე, სიღუბნით მათი ცხოვრების თანამგზავრია. მათთვის საკმარისია, მხოლოდ მოლოდინი, რომ ეს დესპოტი სხვას წაგლეჯს, წალეკავს, წარღვნის – ძეხორციელს მიწასთან გაასწორებს... რასთან გვაქვს საქმე? სისხლის წყურვილით, ღვარძლით, შურით, ბრალით ძალასთან იდენტიფიცირებასთან და ამით დაკმაყოფილებასთან, თუ მოლოდინთან, რომ ამ იდენტიფიცირებით, ერთ მშვენიერ დღეს, ცხოვრება გაუუმჯობესდება? სხვა რა დაერქმევა გასულ საუკუნეში გერმანელი საზოგადოების მოლოდინს, რომ მათი „გმირი“ წარღვნა – იავარქმნიდა მსოფლიოს და ისინი ამით იდეალურ საზოგადოებას დააარსებდნენ?..

რალა შორს წავიდეთ, საკუთარ უბეში ჩავიხედოთ. რატომ ეთაყვანებოდა და ახლაც ელოდება სააკაშვილის დაბრუნე-

ბას საზოგადოების ნაწილი საქართველოში? არც სააკაშვილის დროს (იქ მხოლოდ ილუზია მოქმედებდა), და არც მისი ხელისუფლების შეცვლის შემდეგ, მათი მდგომარეობა ერთი ნაბიჯით წინ არ წაწეულა, მაგრამ იმედი – მოლოდინი იმისა, რომ სააკაშვილი ვილაცას დასჯის, აწამებს, ბიზნესმენებს ფულს წაართმევს, შეძლებულებს გაყვლევს, საუბედუროდ, კმაყოფილების განცდას ბადებს ასეთი ფსიქიკის ადამიანებში... შესაძლოა, კი? – ამით რაიმე სარგებელიც მიიღონ?.. არა! მოლოდინი და „ბრალი“ სხვა ადამიანების „ორთხში“ ამოღებისა, კვებავს და ასულდგმულებს „ამ საზოგადოებას“, თუნდაც, თვითონ სიმწუხარეში ამოხდეთ სული... ეს ბრალიცაა და ფენომენიც, რომელიც განსაკუთრებულ შესწავლას მოითხოვს!

ბრალი კეთილგონიერთა და კეთილისმყოფელთა მიმართ „რატომ უფრო მეტი არა“ – ბრალი

ზოგჯერ, ადამიანები ეძებენ ბინიერებას თვით კეთილგონიერ და კეთილისმყოფელ ადამიანებშიც და აღძრავენ ბრალს მათ მიმართ. მალე ავიწყდებათ ან წყინდებათ მათ მიერ გაკეთებული სიკეთეები; გულის სიღრმეში იწყებენ ჩიჩქნას (ისევ, მათი გაფუჭებულობიდან გამომდინარე), რომ ეს სიკეთე ჩადენილი იყო რაღაც ქვეგრძნობებით, ანგარებით, გათვლებით და ა. შ. ამ ბრალს განეკუთვნება „რატომ უფრო მეტი არა“ – ბრალი.

ზოგიერთი ადამიანი ამჟღავნებს პარადოქსალურ დამოკიდებულებას საკუთარი მოკეთის მიმართ. იგი აღძრავს ბრალს მოკეთეზე, რომელიც წლების მანძილზე ეხმარება, დოვლათით ავსებს მის ოჯახს, – უზრუნველყოფს მისი და მისი შვილების მომავალს. ამ უკეთურ ადამიანს მოსდის ასეთი ფიქრები: შეეძლო უფრო მეტად დამხმარებოდა, რად უნდა „ამდენი“ ქონება, რატომ არ არის უფრო მეტად ხელგაშლილი და ა.შ. თუკი ხელშეშლის ან სხვა მიზეზის გამო, მოკეთეს ფეხი წაუცდა და მას აღრინდებურად ვერ დაეხმარა, მადლიერების ნაცვლად თავს იჩენს დიდი უკმაყოფილება და უმადურობა, ზოგჯერ, სიძულვილიც კი ამ მოკეთის მიმართ, საიდანაც წარმოიშობა ათასნაირი ბრალი... ასეთი ბრალით გაჟღენთილი ადამიანები ხშირად წარმოშობენ ბრალს ოჯახის წევრების, ახლობლების და სხვათა მიმართ. აქ ბრალის გარდა, შურის ვნებაც დიდ როლს თამაშობს; თან სიკეთეს იღებს, თანაც შურს... აქ მართლდება წმინდა ბასილის სიტყვები: „შური მწუხარებაი არს მოყვასისა სიკეთესა ზედა“.

შურის ბრალი

შურს წმინდა ბასილი კესარიელი ამდაგვარად განმარტავდა:

„ვნებად, უძვრესი შურისა, არღარა აღმოეცენების სხუად სულსა შინა კაცთასა... ვითარცა გესლი რკინასა, ეგრეცა შური სულსა მას, რომელსა თანა იყოს, განჰლევს. და უფროდსად, ვითარცა იქედნეთათჳს იტყჳან, ვითარმედ მშობელთა მათთა საშოსა შეშქამენ და ესრეთ გამოვლენ, ეგრეთვე შური სულსა მას, რომელმან იგი მუცლად-ილოს, განჰლევს. რამეთუ შური მწუხარებად არს მოყუისისა კეთილთათჳს, ამისთჳსცა მოშურნესა არა ოდეს დააკლდების მწუხარებად და ჭირი... შურიცა და კაცისკლვადაცა – მოძმენი ესე ურჩულოებისანი... მოშურნესა კეთილი ყოველივე უმეტესად აღაგზნებს; და რადზომცა ფრიად პატივ-სცეს, უმეტესად შურს და უმძიმეს და უმწუხარეს არს, რამეთუ ქველისმოქმედსა მას უმეტესად ეშურების, ვიდრეღა მადლიერ არს... ჯერ-არს მოშურნეთა ზიარებისა და უბნობისაგან სივლტოლად, რადთა გარეგან ისართა მათ შურისათა ვიქმნეთ“.

შურით განმსჭვალულობა ბრალის ნაირსახეობას განეკუთვნება. შური სხვა ვნებებთან ერთად აღიძვრის და ხშირია შურის ბრალითი მიმართება სხვა ადამიანების მიმართ. სხვათა გაფურჩქვნა რატომ არის ზოგისთვის შემზღუდველი, სხვათა სიკარგე რატომ აღიზიანებს ადამიანს? სრბოლა სინათლისაკენ მცენარისა, ზოგჯერ, ზღუდავს სხვა მცენარის სრბოლას და საბოლოოდ განვითარებას. ეს ხდება ახლო მდგომ მცენარეებში. ასევეა ადამიანებში. შური შედარებით ახლომდგომ ადამიანებს შორის აღიძვრის, ვიდრე დისტანციურად მყოფ ადამიანებს შორის. ახლო მყოფი ადამიანების წარმატება და სიკეთე შესაძლოა

არაფერს გვიშავებს, პირიქით, შეიძლება სარგებელსაც ვიღებთ მისი სიკეთეებით, მაგრამ... ვილაცის უპირატესობა ხომ გვიკარგავს პირველობის შანსს?.. რა, განა, ეს არ კმარა, რომ ადამიანი შურით და ღვარძლით განენწყოს თუნდაც წარმატებული მოკეთის მიმართ? მსგავსად მცენარეებისა, ჩვენში კონკურენციის, სწრაფვის იდეა იღვიძებს და აქვე იბადება შურის ბრალიც. არ ვამბობ, ყველა ადამიანში, მაგრამ სხვათა უპირატესობის განცდა ზოგიერთ ადამიანში ბადებს შურს, რომელიც, სწორედ რომ, გასაცნობიერებელი და დასაგმობია. თუმცა, თუ არა შეჯიბრებითობა და კონკურენცია, განვითარებაც ვერ მოხდებოდა. ეს მასტიმულირებელად მოქმედებს ძალიან ბევრ ადამიანზე. კონკურენციაში ყოფნა ჯანსაღ სასიცოცხლო ტენდენციაში ყოფნას ნიშნავს. მიზნებისა და სწრაფვების გარეშე ყოფნა ასტენიური მდგომარეობაა. ეს პიროვნების რღვევის ნიშანია, რაც პათოლოგიაა და არა ნორმა. აღმოცენებისა და განვითარებისათვის აუცილებელია სწრაფვა. სინათლის გზაზე ჩრდილები ყოველთვის არის დაბრკოლება. ბრძოლა „სინათლისათვის“ გარდაუვალია. სიცოცხლისა და განვითარების იმპულსი – სასიცოცხლო ტენდენცია წარმოდგენილია ბრძოლის საშუალებებით – ვნებებით და მათ შორის შურის ბრალით. ადამიანს არ შეუძლია ვნებათაგან განცალკევება. მხოლოდ, მას შეუძლია უმაღლეს ხარისხში აიყვანოს თავისი „ადამიანი“ ღვთის სახედ და ხატად ქმნილი, რომელსაც შეუძლია მართოს ვნებები. ამას სჭირდება კავშირი უფალთან და უდიდესი ძალისხმევა...

ცილისწამების ბრალი

ცილისწამება წმინდანთა მიერ განმარტებული და შეფასებულია, როგორც ეშმაკისეული ბოროტება, რომელიც ადამიანის გონებას და აზრს სიძულვილით ავსებს. ეს სიძულვილი კი, ავის ჩადენისაკენ მოუხმობს და საბოლოოდ ღუპავს ადამიანს. ძველი და ახალი აღთქმა საუბრობს ცილისწამების ცოდვის ვნებიანობაზე და აფრთხილებს მომაკვდავთ – არ ჩაიდინონ ეს ცოდვა. ცილისწამების მსხვერპლთ კი მაცხოვარი ასე ანუგეშებს: „ნეტარ იყვნეთ თქვენ, რაჟამს სთქვან ყოველი სიტყვა ბოროტი თქვენზედა, გიხაროდენ და მხიარული იყვნეთ, რამეთუ სასყიდელი თქვენი ფრიად არს ცათა შინა“.

არასწორად მიმართული ყოველგვარი ბრალი არაკეთილგონიერებით არის ნაწარმოები; მათში შეიძლება ვეძებოთ დაბნეულობა, საკითხის არ ცოდნა, განსჯის ნაკლებობა, აფექტურობა და სხვა შინაარსები, მაგრამ ცილისწამების ბრალი სრულიად გარკვეული სახის ბოროტებაა, რომელსაც გასასამართლებელი მოტივები არ გააჩნია. ტყუილი და ცილისწამება შეამხანაგებულად ანგრევენ კეთილგონიერ ადამიანთა მიერ რუდუნებით შექმნილ კაცთმოყვარეობის საყოველთაო იდეას და მიმართული არიან უფლის კანონზომიერების საწინააღმდეგოდ. ცილისწამების ბრალს უამრავი ბოროტება მოუტანია და მრავალი ადამიანი დაუღუპავს, როგორც გარდასულ დროთა მდინარეებში, ასევე ჩვენი ცხოვრების უახლოეს წარსულში (ამ მაგალითების მოყვანა შორს წაგვიყვანს). დღესაც, „ბოროტების მანქანა“ გამალებული მუშაობს ადამიანის რწმენის, კეთილგონიერების და კაცთმოყვარეობის შესარყევად, მეტიც, ადამიანის ფიზიკური და გონებრივი გადაგვარების მისაღწევად, რაც კაცობრიობის წინაშე ჩადენილ დანაშაულად უნდა შეფასდეს.

სულიერ და მატერიალურ მოთხოვნილებათა დაუკმაყოფილებლობის ბრალი შემოქმედებაში

ადამიანის გონებას თუ რამ ოდესმე შეუქმნია, არის ბრალის მონაწილეობით შექმნილი – ბრალსა და უკუბრალს შორის წინააღმდეგობაში ნაშობი. ისევე, როგორც წარსულში, თანამედროვე ხელოვნებაშიც – მწერალთა, მხატვართა, პოეზიის მსახურთა შემოქმედება სულიერ და სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების და შევსების წყურვილითაა აღძრული. ფსიქიკური ბირთვი სისტემაა, რომელიც თავისი სრულყოფის, აღდგენის ტენდენციითაა აღჭურვილი; როდესაც დეფიციტია მატერიალურ შევსებაში, ორგანიზმი მიმართულია მისი აღდგენისაკენ. ასევეა სულიერი დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში, ის მიისწრაფვის შევსებისაკენ – დაკმაყოფილებისაკენ. ხელოვანთა მოღვაწეობა აუცილებელი კანონზომიერებითაა ნაკარნახევი. მათ შემოქმედებაში ყველგან არის უკმაყოფილება და ბრალი. „შემოქმედებით“ სფეროებში მოღვაწეების მოტივაციურ შინაარსებში არის კატეგორიები, რომლებიც შეიძლება დიფერენცირდნენ შემდეგნაირად:

ა) წმინდა სულიერი – უკეთესობისაკენ, საზოგადოების სულიერი გაჯანსაღების სურვილით ნაკარნახევი.

ბ) ბიოლოგიური არსის (გენის) დარღვევის გამო ან ფსიქომატრავმირებელი ზემოქმედების შემდგომი ფსიქიკური დეფორმაციების შევსების მოთხოვნილებით ნაკარნახევი.

გ) მატერიალურ-მერკანტილური (განსაკუთრებით ჟურნალისტის სფერო).

დ) საზოგადოების მიმართ რევანშისტულად განწყობილთა

და „მოსყიდულთა“ ხელოვნება (მამა-შვილი ბუღაძეები, დეი-საძე, ქარუმიძე და სხვები). მათი რევანშისტული განწყობილებები, არასრულფასოვნებაში – მთავარი ბიოლოგიური არსის დარღვევა-დეფორმაციებში ან სხვა პათოლოგიურ გადახრებში უნდა ვეძებოთ. ასეთ შემოქმედებას, ამდაგვარი მოთხოვნილებებიდან გამომდინარე, ადევს შესაბამისი დაღი; მიჰყვება ხაზი, რომლითაც ნათელი ხდება, თუ რა მოტივაციური შინაარსები და ქვეშინაარსები ამოძრავებს მათ ბრალს...

ადამიანური სამყაროს გონება-მოაზროვნება და მათი ბრალი

ადამიანური სამყაროს გონება-მოაზროვნები არსებული ყოფიდან, ურთიერთობებიდან, ხილული თუ უხილავი სამყაროს თავისებური გააზრებიდან და ამით შექმნილი წარმოსახვებიდან, ლოგიკურ-აზროვნებითი მონაცემებიდან გამომდინარე, ანალიზისა და სინთეზის გზით, ახდენენ განზოგადებებს. მიუხედავად უდიდეს კანონზომიერებათა აღიარებისა, მათით გამსჭვალულობისა, ისინი, უმთავრეს შემთხვევაში, გამოდიან ბრალით ადამიანური ყოფისა და წეს-ჩვეულებების წინააღმდეგ. ადამიანის გარსში მყოფნი, ვერ ეგუებიან არსებულ სინამდვილეს; გმობენ ადამიანური ყოფის უსუსურობას, უძლურებას, ზოგად უმეცრებას, ადამიანურ შეზღუდულობას, უუნარობას, შეუგრძნებლობა-შეუმეცნებლობას. ამ ფონზე ქმნიან და ტოვებენ მეცნიერული, კულტურული აზროვნების გამორჩეულ, თვალსაჩინო ღირებულებების მქონე აზროვნებით პროდუქტებს, რომლებსაც მემკვიდრეობად – სააზროვნოდ, საზრდოდ და საკვებად უტოვებენ კაცობრიობას. ადამიანის მოთხოვნილება და უნარი, გარდაქმნას ბუნება, სამყარო, საზოგადოებრივი ცნობიერება, არ წარმოიშობა ბრალის მონაწილეობის გარეშე. რომელ სწავლულს, მოაზროვნეს, გენიოსს მოსწონდა არსებული საზოგადოება, მისი წყობა და შინაარსი? მთელი მათი მოღვაწეობა და შემოქმედება იყო წინააღმდეგობა არსებულთან. გამოდიოდნენ რა ბრალით თანამედროვეთა ყოფისა და აზროვნების წინააღმდეგ, ძველთან ჭიდილში მისწრაფვოდნენ გარდაესახათ იგი და მიეღოთ ახალი, უკეთესი ღირებულებათა სისტემა. სწორედ ამ მისწრაფებით – გარდასახვის უნარით და სურვილით ყალიბდებოდა ახალი შეხედულებები, იქმნებოდა

ხელოვნების ნაწარმოებები. დაარღვიოს – დაამსხვრიოს არსებული საზღვრები და ჩარჩოები, თავსმოხვეული შეხედულებები, – ეს არის ბრალი. ძველი, არსებული საზოგადოებრივი წყობის, ღირებულებების, მენტალობის შეცვლის მიზნით მასში საკუთარი შტრიხებისა და შეხედულებების შეტანა, ეს იყო პროგრესი. თავის დროზე არისტრახიმ უარყო მითები და დედამიწაზე, მზეზე, მთვარეზე, პლანეტებზე სწორი ვარაუდი გამოთქვა... ეს იყო ბრალი აბსურდული აზროვნების წინააღმდეგ, რღვევის უდიდესი სტიმულებით. მაშინდელი საზოგადოებრივი აზრის და შეხედულებების პირობებში პროგრესულად მოაზროვნეთა მოღვაწეობა ხშირად ტრაგიკულად მთავრდებოდა. სიკვდილით დასაჯეს სოკრატე, ჯორდანო ბრუნო. ძველის ნგრევისა და ახლის შენების პროცესში „პროგრესული იდეები“ და ბრალი ხშირად იქცეოდა დაპირისპირებისა და ომების მიზეზად. ბრალი, რომელიც მარტინ ლუთერმა 1517 წლის 31 ოქტომბერს კათოლიკურ ეკლესიას წაუყენა კრიტიკის შემცველი 95 თეზისის სახით, მიჩნეულია რეფორმაციად წოდებული მოძრაობის დასაწყისად, რომელსაც შემდგომ მოჰყვა რეფორმაციის ომები, რომლებიც ერთ საუკუნეზე მეტხანს გაგრძელდა ევროპაში.

უნდა ითქვას, რომ სამყაროს გონება-მოაზროვნეების ბრალი მშვიდობისმყოფელ იდეებს ყოველთვის არ შეიცავდნენ. ხშირად, მათი რევოლუციური იდეები დიდი განხეთქილების მიზეზი ხდებოდა... ერთი მხრივ, საზოგადოებრივ-ეკონომიური ფორმაციების ცვლილებას თუ ინვევდა, მეორე მხრივ, საზოგადოებრივ განვითარებას წლობით აფერხებდა. ამის მაგალითები კი კაცობრიობის ისტორიაში მრავლად მოიპოვება.

ნაციონალური განსაკუთრებულობის და რასობრივი დისკრიმინაციის ბრალი

ნაციონალური განსაკუთრებულობის კომპლექსი – ბრალი უდა მოვიძიოთ გერმანელი, ბერძენი, და არა მარტო ამ ხალხის ფსიქოლოგიაში, რომლებიც ბრალით გამოდიოდნენ მსოფლიოს დანარჩენი ხალხების მიმართ; სამართლიანად მიაჩნდათ სხვა ხალხების „გაქრობა“ და მათ ადგილას „მართლზომიერად“ თავიანთი საზოგადოების ჩანაცვლება. ჰიტლერის მიერ წამოყენებული „ავანგარდობის თეორია“ განსაკუთრებით ნაყოფიერი აღმოჩნდა გერმანელი ხალხის დასარაზმავად დანარჩენი მსოფლიოს წინააღმდეგ. ბრალი – ამბიცია განსაკუთრებულობისა და გაზვიადებული წარმოდგენები რომ არ ყოფილიყო გერმანელი ხალხის ფსიქოლოგიაში (თუმცა, საუბედუროდ ამ „უნარების“ გამომუშავება შეიძლება სხვა საზოგადოებებშიც, სხვა დროს და სხვა ადგილას, მაგრამ ეს სხვა თემაა...), მარტო ერთი ჰიტლერი ვერ მოახერხებდა ისეთი ძლიერი მუხტის გაღვივებას, რომელმაც უდიდესი კატასტროფა გამოიწვია მეორე მსოფლიო ომის სახით. უნდა ვთქვათ ისიც, რომ, გარკვეულწილად, იმ დროის, იმ საზოგადოების, თუნდაც იმ მსოფლიოს დაკვეთა იყო „ჰიტლერი“ (ამაზე მსჯელობა შორს წაგვიყვანს...).

რასობრივი დისკრიმინაცია სხვადასხვა სახით გამოვლინდება. ამ ბრალს განეკუთვნება აპართეიდი. სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში 1948-1990 წლებში ევროპიდან ჩასახლებული მოსახლეობის მხრიდან ადგილი ჰქონდა ადგილობრივი ფერადკანიანი მოსახლეობის ექსპლოატაციას და არაადამიანურ მოპყრობას; იზოლაციაში მოქცეულ, განცალკევებით მცხოვრებ ადგილობრივ მოსახლეობას სრულად ჩამორთმეული ჰქონდა პოლიტიკურ-ეკონომიკური და სოციალურ-კულტურული უფლებები, მათ შორის, არჩევნებში ხმის მიცემის უფლება.

ადამიანის, ადამიანთა ჯგუფების გამოსვლა ბრალით სხვა ადამიანების და საზოგადოებრივი ჯგუფების ღირებულებების თუ რელიგიური შეხედულებების წინააღმდეგ, რასობრივი ნიშნით მათი უფლებების ხელყოფა და სხვა არაადამიანური მოპყრობა, ფანატიკური განწყობილებებითაა ნაშობი, რომლებიც ზოგადკანონზომიერებით სამართლიანობას და რწმენით ღირებულებებს არ შეიცავს; ის დესტრუქციული რღვევის ინსტინქტით შეპყრობილი საზოგადოების ნიშანია, რომელიც, საბოლოოდ, ამ საზოგადოებისვე კრახით მთავრდება. საინტერესოა, განიცადა თუ არა გერმანელმა ერმა თავისი „ნამონყება“, დანარჩენი მსოფლიოს მიმართ, როგორც ბრალი და დანაშაული, როგორც კრახი და აბსურდი?.. იყო თუ არა გულწრფელი გერმანელი ხალხის „მონანიება“?.. თუმცა დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ „ამ ქაოსში“ გერმანიაშიც იყო ჯანსაღი აზროვნება, რომელსაც საზოგადოების მოზღვავებული ვნების ჩახშობა, გაკონტროლება და მასზე ზემოქმედება არ შეეძლო...

ბრალი – სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა განხორციელების კრიზისისას (შეზღუდვისას)

სასიცოცხლო – მოთხოვნილებათა იმპულსები, ბიოლოგიური განწყობის და მოთხოვნილების შესაბამისად, სოციალურ-დეტერმინირებული შინაარსებით პირობადებული, თავსმოხვეული ნებელობითი ქცევების საპასუხოდ, შეიცავენ ბრალს... იქ, სადაც ნებელობითი ქცევა – თითქოს მოწესრიგებულობაა. თუმცა თანხმობაშია, ნებელობა ვალშია სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა იმპულსებთან. ნებელობითი ქცევის დაშვებული მექანიზმი – მასზე აწყობილი ქცევების მიზანშეწონილობის საკითხი, სუბიექტისთვის, მანამ დგას დღის წესრიგში, ვიდრე სხვა გადანყვეტილებით, სხვა მიზანშეწონილობით არ შეიცვლება. სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა განხორციელების კრიზისისას (სტრესი, სტიქიები, ომები, შიმშილი, სხვადასხვა იძულებითი მდგომარეობები) სოციალური შინაარსები ირღვევა და სიცოცხლის გადარჩენის მექანიზმები ირთვება (გარკვეულ დონემდე), ან ამოქმედებას იწყებს თვითგანადგურების ინსტინქტი. ერთი და მეორეც, სოციალური მოთხოვნილების – სოციალურად დეტერმინირებული ქცევების საწინააღმდეგოდ მიმართული „იძულებითი“ ბრალია, ბუნების მიერ შემონახული მექანიზმია, რომელიც სოც. წესრიგს, მის აზროვნებას აღარ ემორჩილება. აქ შეიძლება მოვიყვანოთ მაგალითები: 1933 წ. შიმშილი უკრაინაში, რასაც მოჰყვა მასობრივი ფსიქიკური აშლილობა, კანიბალიზმი, თვითმკვლელობები და ა.შ; იძულებითი კანიბალიზმი არგენტინაში – ანდების მთებში თვითმფრინავის კატასტროფისას და ა. შ.

საზოგადოებრივ მანკიერებასთან შეურიგებელთა ბრალი

ადამიანური ღირებულებების – მორალისა და ზნეობის დამცველნი: მორალისტები, ჰუმანისტები, სალოსები, სარწმუნოების წარმომადგენლები, განდეგილნი, შემოქმედებითი სფეროს მუშაკები, სხვადასხვა სულისკვეთებით, რიტორიკით, პროტესტის სხვადასხვა ფორმით გადმოგვცემენ, აღწერენ და აპროტესტებენ ადამიანის ნაკლულოვან ბუნებას და ხასიათს; ისინი მრავალგზის ადასტურებენ შეურიგებლობას უზნეო ცხოვრებასა და წესებთან. მათ მიერ სხვადასხვა ფორმა-საშუალებებით პროტესტის გამოხატვა, სხვა არაფერია, თუ არა ბრალი, ადამიანისა და საზოგადოების უზნეო ყოფა-ცხოვრებისკენ მიმართული.

სისასტიკით შეპყრობილნი და მათი ბრალი (კაცთმოქულეობის ბრალი)

ეს არის სხვა ადამიანების, როგორც მორალური, ისე ფიზიკური განადგურების, გადათელვის, დამცირების, მათი გრძნობების სრული იგნორირების, სისასტიკის დაუოკებელი ნყურვილით და ლტოლვებით აღძრული ბრალი. ასეთი ბრალის აღმძვრელი ადამიანები ძალზე ხშირად არიან საკმაოდ ნიჭიერი და დაოსტატებულნიც; ზიზლით და ცინიზმით შეპყრობილნი. თითქოს, მათი ფანტომური ორეული არ აძლევთ მათ საშუალებას, სადმე ხასიათში, რაიმე ადამიანური, სენტიმენტალური მოიძებნონ და აღმოაჩინონ, რაც მათ სისასტიკეს ოდნავ მაინც შეარბილებდა. ბრალი ყოველგვარი ადამიანურის – ჰუმანურის წარხოცვისა, რომელიც შეურყეველი და უდრეკი ხელით ხორციელდება და რომელიც რისხვად ევლინება კაცობრიობას – დესპოტიზმის მრავალსახეობრივი ფორმებით და სისასტიკის განუმეორებელი ფანტაზიებით – იმსახურებს „შეპყრობილთა“, გნებავთ, სატანურ-ავადმყოფური ბრალით მონათვლას. ამერიკელი მოაზროვნე მენდელ ბერლინგერი ამბობს: „ზოგჯერ ადამიანები აღვირახსნილ ეგოისტებად – მტაცებლებად იქცევიან, რომელთაც თავიანთ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება ისე არა სწამთ, თუ სხვები არ გაანადგურეს; ყოველმა ადამიანმა, პირადი ვნებები კალაპოტში უნდა ჩააყენოს, რათა სხვას არაფერი ავნოს“. დღესდღეობით, სწორი შეფასება ამ ბრალით შეპყრობილთა და მათ მიერ ჩადენილ ქმედებათა შესახებ კაცობრიობას არ მოეპოვება... ისტორიის სახეში ასეთი შეპყრობილების აღმოჩენა ძნელი არ არის. ისინი ჩვენს ირგვლივ, თანამედროვეთა შორისაც მრავლად მოიპოვებიან, თუმცა მათ-

თვის სახელების დარქმევა, ხელაღებით, რატომღაც გვიჭირს... პიროვნული ხასიათის ჩარჩოებს თავისი სიცოცხლისა და „მოღვაწეობის“ განმავლობაში ისინი თავს ვერ აღწევენ: შეუვალი სისასტიკით გარკვეულ მასას იკრებენ და სარგებლობენ კიდევაც მათი თანადგომით, შედეგად, ისტორიულ პიროვნებებად გვევლინებიან. ეს ყოველივე გვაფიქრებინებს მათ „კანონზომიერ როლზე“ ზოგადგანსაზღვრულობაში, რომლის აღნიშვნა ამ ანალიზში, ვფიქრობ, ჩასათვლელია...

პათოლოგიურად შეჯვარებული ენერგიების ბრალი

ეს ბრალი არასრულფასოვანთა და ფსიქიკური დეფორმაციების მქონე პირთა ბრალს განეკუთვნება. ძირითად სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა დაუკმაყოფილებლობა – შეუესებელი, დაუსრულებელი – არასწორად დახარჯული ენერგიები, როგორც ზემოთაც ვთქვით, ადამიანის ფსიქიკაზე უარყოფითად აისახება. ძირითადი სასიცოცხლო ინსტინქტები და მათი ენერგიები, როგორიცაა სექსუალური ლტოლვის და კვების ენერგია, ზოგჯერ ასპარეზზე (რაგინდ დაუჯერებელიც იყოს) „შეამხანაგებული“ – შეჯვარებული სახით გამოდიან. ამ ჰიბრიდული ინსტინქტებიდან ნაწარმოები დაუკმაყოფილებელი – დაუხარჯავი ენერგიები (დაუხარჯავი იმიტომ, რომ საზოგადოებრივი ცენზურა მათი სურვილისდამიხედვით დახარჯვის საშუალებას არ იძლევა...), ბევრჯერ, სახიფათოდ თავს ატყდება ადამიანებს, საზოგადოებებს, სახელმწიფოებს, კაცობრიობას. ეს „ინსტინქტები“, ამ სახით გამოვლინებული, სუფთა ინსტინქტები არ არიან, როგორც ეს ცხოველებშია... სექსუალური ლტოლვისა და კვებითი დაკმაყოფილების შეჯვარებული ინსტინქტი შესაბამის ჰიბრიდულ ფანტაზიებს, აზროვნებას და მოტივებს წარმოშობს. ამ ორი დიდი ენერგიის პათოლოგიური გადაჯაჭვვა ერთმანეთში და მათი დაუოკებლობა ნებელობითი სფეროების მხრიდან, წარმოშობს სადიზმს, ვამპირიზმს, სექსუალურ აღრევა-ძალადობას და სხვას, რაც ამაზრზენ დანაშაულებებად იქცევა და არაერთხელ დაფიქსირდა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. დაურეგულირებელი ენერგიები და თანდართული ფანტაზიები წარმოშობს ბრალს ადამიანების, ბუნების, საზოგადოების მიმართ. დაუკმაყოფილებლობის იდეებით შეპყრობილი სახელმწიფო მმართველები ყოველთვის წარმოშობენ ბრალს სხვა სახელმწი-

ფოების მიმართ. ასეთი ბრალი და დაუკმაყოფილებლობა რომ არ ყოფილიყო, ადამიანთა დათრგუნვას, დამცირებას, დასჯას, წამების ამაზრზენ ფორმებს და საშუალებებს ვინ გამოიყენებდა? დაპყრობით ომებს ვინ აწარმოებდა, – მილიონებს ვინ გაჟლეტდა? ამ გამანადგურებელი ენერგიების გარსში ცურავდნენ და თავს დაცულად გრძნობდნენ წარსული საზოგადოებები. იგივე დაუკმაყოფილებლობით და ბრალით შეპყრობილი ადამიანები და საზოგადოებები დღესაც აგრძელებენ ადამიანების დათრგუნვა-დამონებას, ჩაგვრას, წამებას, აკრძალულ ზემოქმედებებს; განადგურების მოხერხებული საშუალებების შექმნა-დახვეწა-გამოყენებას. ვაი, რომ ამ ჟინით შეპყრობილნი დღესაც სხედან სახელმწიფო დაწესებულებებში, პარლამენტში, მთავრობაში, სასამართლოებში; უფრო მეტიც, ამ პათოლოგიური ბრალით შეპყრობილი მეცნიერები, დიდი ხალისითა და ენთუზიაზმით, გამალებული ხვეწენ და ავითარებენ ადამიანისა და კაცობრიობის მოსპობის, გადაგვარება-გადაკეთების და განადგურების საშუალებებს თანამედროვე ლაბორატორიებში.

თვითბრალი

თვითდადანაშაულება – თვითბრალი მრავალ ასპექტში იჩენს თავს. ზოგი ადამიანი ზედმეტად იღებს პასუხისმგებლობას თავისი თავის, შვილების, მშობლების, ახლობლების და საზოგადოების წინაშე. ამის გამო, ასეთი ადამიანები მეტსა და მეტს თხოვენ საკუთარ თავს. ესენი არიან საზოგადოების აქტიური წევრები, საქმისთვის თავდადებული ადამიანები, გმირები, შეწირულები. სწორედ, საკუთარი თავის მიმართ ზედმეტი ბრალით და დადანაშაულებით უზრუნველყოფენ ისინი ერთგულებას ოჯახის, საზოგადოებისა და სამშობლოს წინაშე, რასაც ბევრ ადამიანზე ვერ ვიტყვით...

ზოგჯერ, ადამიანი, მიზეზით თუ უმიზეზოდ, სრულიად გაუცნობიერებლად ატარებს ბრალს საკუთარი თავის მიმართ. არის შემთხვევა, ადამიანი ჩაიდენს ამორალურ საქციელს ან ისეთ საქციელს, რომელსაც საკუთარ თავს ვერ პატიობს. ამის გამო, ქვეცნობიერად მიმართულია თავისი თავის დასასჯელად. ასეთი ადამიანები მიმართავენ კარჩაკეტილ ცხოვრებას, უკვეთავენ საკუთარ თავს გარკვეული სახის სიამოვნებას, მიდიან განდევნილობაში და ა.შ. ამ თემის გასავრცელებლად მოვიყვანოთ ორ მაგალითს.

ერთხელ, ერთ ჩემს ახლობელს, უკვე ხანდაზმულს, რომელსაც წლების განმავლობაში დიდი თანამდებობები ეკავა და საზოგადოებისათვის კარგად ცნობილი პიროვნება იყო, შევეკითხე: შენ იყავი ძალიან წარმატებული, წარმოსადეგი პიროვნება, მუდამ ყურადღების ცენტრში მყოფი ლამაზი ქალბატონების მხრიდან, როგორ მოხდა, რომ არ დაოჯახდიო. სრულიად გულახდილად, მან ასეთი რამ მითხრა: ახალგაზრდობაში დავუშვი დიდი შეცდომა, შეიძლება ითქვას, რომ ჩავიდინე ცოდვა. ჩემს შეყვარებულს, რომელიც სამი თვის ფეხმძიმე იყო, ჩემმა ოჯახმა არ დართო

ნება, ჩემი მეუღლე გამხდარიყო. მე ის ძალიან მიყვარდა, მაგრამ არ მეყო გამბედაობა, წინ აღვდგომოდი ოჯახს და ტრადიციებს, – მათი წინააღმდეგობის მიუხედავად ის ცოლად მომეყვანა. შემდეგ ცუდი რამ მოხდა; მას ჩემგან შვილი ეყოლა, გააშვილა, თვითონ კი გათხოვდა და მშვენიერი ოჯახი შექმნა... ეს ფაქტი ჩემი ცხოვრების ბორკილად გადაიქცა. ვცდილობდი წარსული დამევენეყებინა, შემექმნა ოჯახი, მაგრამ წლები გადიოდა და მძიმე ტვირთი მხრებიდან ვერ ჩამოვიხსენი. თითქმის გადაწყვეტილ საქმეს ბოლო მომენტში ვშლიდი. ბოლოს გავაცნობიერე და მივხვდი, რომ, ჩემდაუნებურად, ჩემი თავი დავსაჯე...

მართლაცდა, ვინ გაასამართლებდა და ვინ ნაუყენებდა ბრალს ამ ადამიანს იმაზე მეტად, ვიდრე თვითონ ნაუყენა საკუთარ თავს.

იყო მეორე შემთხვევა. ჩემი ახლობელი სიბერეში მძიმე ნევროზით დაავადდა. ხშირად დავდიოდი მასთან მოსანახულებლად. ერთხელ, დამიმარტოხელა და მითხრა: ერთი სათხოვარი მაქვს და უნდა შემისრულო, ოღონდ ეს არავინ უნდა გაიგოსო. წლებია, ეს ამბავი მტანჯავს. ახალგაზრდობაში ერთი გოგონა მიყვარდა და მასაც ვუყვარდი. გადავწყვიტეთ დავქორწინებულიყავით... მოხდა ისე, რომ, ჩემი მიზეზით, ეს ქორწინება ჩაიშალა... მე სხვა ქალი შევირთე... ეს ფაქტი ჩემი ყოფილი საცოლისთვის ძალიან მტკივნეული აღმოჩნდა. სწავლა ვერ გააგრძელა და ინსტიტუტიდან გარიცხეს. მისი ტრაგედიის მიზეზი, რა თქმა უნდა, მე ვიყავი... ამ ცოდვის გამო, დღეს, ხედავ, როგორ ვიტანჯები. ვიცი, ის სადაც ცხოვრობს. თუ ცოცხალია, იქნებ გამეგზავნო მასთან; შეევედრე, სთხოვე, მაპატიოს, რომ როგორმე ჩადენილი ცოდვა გამოვისყიდოო...

ცხადია, ამ ადამიანს სინდისი ქეჯნიდა და ბრალი აღძრა საკუთარი თავის წინაშე წლების წინ ჩადენილი შეცდომის გამო, და რომ, სწორედ, ეს თვითბრალი გახდა მისი დეპრესიის და ნევროზის მიზეზი.

პათოლოგიური თვითბრალი

აქ განსახილველ თვითბრალში არ იგულისხმება ფსიქიკური დაავადებებით გამონვეული თვითდანაშაულება და თვითბრალი, თუმცა, ამ დაავადების საზღვრებთან ახლო მდგომ, პიროვნული აშლილობით გამონვეულ თვითბრალად მაინც უნდა მივიჩნიოთ. პათოლოგიური თვითბრალით შეპყრობილი ადამიანები გადაჭარბებული დოზით რეაგირებენ მოვლენებზე, განიცდიან მათ იმდაგვარად, რომ ბრალის ვექტორს უმთავრესად საკუთარი პერსონისაკენ ხრიან. როდესაც ქცევანებელობას არ ექვემდებარება, ანდა თავად ნებელობის მარეგულირებელი მექანიზმები მოშლილია, ძნელია ვისაუბროთ ბრალის გაანალიზებაზე ან მის დარეგულირებაზე... პათოლოგიური თვითბრალით შეპყრობილ ადამიანებს უძნელდებათ სოციალურ ინტეგრაცია; ქმნიან ნეგატიურ და დეპრესიულ განწყობას, როგორც საკუთარი პერსონის, ასევე, ოჯახის და ახლობლების მიმართ.

დამნაშავეთა „ყოლის და საჭიროების“ ბრალი

ჩვენს ირგვლივ ყოველთვის არიან ადამიანები, რომლებმაც სხვადასხვა დანაშაული ჩაიდინეს. ცოდვის გზაზე დამდგარ ამ ადამიანებს, ღმერთი სიცოცხლის ბოლომდე აძლევს შანსს, რომ ცოდვები მოინანიონ. დავუსვით საკუთარ თავს შეკითხვა: გულწრფელად გვსურს თუ არა, რომ ისინი გამოსწორდნენ? ვაძლევთ თუ არა მათ რეალურ შანსს? იქნებ გვირჩევნია, გვესაჭიროება, გამუდმებით მოგვეპოვებოდნენ ისინი ჩვენივე ცოდვების, ვნებების (ბრალის) შესამსუბუქებლად და განსატყევებლად.

დაშვებულობა საზოგადოებრივი აზრისა, რომ დამნაშავეები გამოსწორდებიან, ნაკლებია, არა გამოცდილებიდან გამომდინარე – რომ დამნაშავის, ცოდვილის გამოსწორება შეუძლებელია, არამედ თვით ადამიანის ქვებუდებული ბრალიდან გამომდინარე... მას რალაცნაირად „ანყობს“ (ეს მისი შელავათია, რატომღაც!), რომ მის ირგვლივ არსებობდნენ (ეგულებოდეს) მასზე უარესი ადამიანები, რომლებიც მასზე მეტად ცოდვილნი არიან.

უფალი გვეუბნება: „შეიყვარე მტერი შენი“ ანუ შეიყვარე ისე, როგორც მშობელს უყვარს შვილი, უფალს – ადამიანი. მიუხედავად იმისა, რომ მშობელი კარგად ანალიზებს საკუთარი შვილის შეცდომებს, არასოდეს ტოვებს მას, არ მოიხსენებს ნიშნისმოგებით და არ დასცინის; არ ეგუება მის ავადმყოფობას, შეცდომებს, წარუმატებლობას; ყველა ნორმალური მშობელი ცდილობს, გვერდით დაუდგეს, გამოასწოროს, მოეხმაროს გზასაცდენილს; მშობელს ყველაზე მძიმე დანაშაულის ჩამდენი შვილიც კი ებრალება და აქვს სინანული მისი „დალუპვის“ გამო. თუ ჩვენ ანალოგიური დამოკიდებულება გვექნება სხვა ადამიანების შეცდომებთან, მაშინ შეგვეცოდება ისინი და გვექნე-

ბა სინანული – სიყვარულით; თუ არ ვიზრუნებთ, ვისურვებთ მაინც მათ გამოსწორებას; არ დავცინებთ, არ დავამცირებთ და არ მოვიხსენებთ აუგად. საზოგადოებამ ბრალი კი არ უნდა აღძრას უსაქციელო ადამიანების მიმართ, პირიქით, კარგად უნდა გაიაზროს და პასუხისმგებლობა იგრძნოს მისი უზნეობის გამო. გარდა იმისა, რომ ადამიანს, შესაძლებელია გენეტიკური მიდრეკილება ჰქონდეს ბოროტებისადმი, მისი დანაშაული შეიძლება ზოგადი დეპრესიიდან და საზოგადოებრივი აზროვნების დეფექტებიდანაც მომდინარეობდეს, რაზედაც, უპირველესად, თავად საზოგადოებამ უნდა აგოს პასუხი.

მსოფლიოს ახლებურად მოწყობის ბრალი

არსებობს კონსპირაციული თეორიები, რომლებიც ტირანული მსოფლიო მმართველობის დამყარებას წინასწარმეტყველებენ. კონსპიროლოგები ვარაუდობენ, რომ დღევანდელი მსოფლიო თანდათან ემზადება ტირანული მმართველობისათვის, სადაც სუვერენულ სახელმწიფოთა უფლებები შეზღუდული იქნება ან მინიმუმამდე იქნება დაყვანილი. არის მოსაზრებები, რომ ეს მოხდება მასათა იდეალური გაკონტროლების და თვალთვალის, ასევე მსოფლიო მოქალაქის ტიპის ხელოვნური მოდელირების გზით... თუ ეს თეორია ყალბია, მაშინ ის დიდი ბრალია იმ სახელმწიფოთა მიმართ, რომლებიც ახალი მსოფლიო წესრიგის შემქმნელებად მოიაზრებიან; თუ ეს წინასწარმეტყველება გამართლდება, მაშინ ეს კიდევ უფრო დიდი ბრალი იქნება, ასეთი წესრიგის დამყარებელთა მხრიდან, სუვერენული სახელმწიფოების და მსოფლიოს მოქალაქეების მიმართ...

თუ წარსულს გადავხედავთ, საზღვრების გაფართოებას და იქ წესრიგის დამყარებას ყველა ძლიერი იმპერია გეგმავდა. როგორ ახორციელებდნენ ისინი წესრიგს, – ითვალისწინებდნენ თუ არა დაპყრობილთა სურვილებს, მოთხოვნილებებსა და უფლებებს? – გადაჭრით შეიძლება ვთქვათ, რომ არა! პირიქით, დამპყრობლები ბრალით, აგრესიით, სისასტიკით, უმთავრეს შემთხვევაში, ცინიზმით და დამცირებით ამყარებდნენ თავის წესრიგს; არად აგდებდნენ ადგილობრივი მოსახლეობის აღმსარებლობას; მახვილითა და ცეცხლით აიძულებდნენ მრწამსის შეცვლას; თავს ახვევდნენ საკუთარ იდეოლოგიას, როგორც არ უნდა ყოფილიყო ის. ასე გრძელდება დღემდე...

გლობალიზაციის თავისთავადმა პროცესმა (მეცნიერთა დიდი ნაწილი მას საზოგადოებრივ ურთიერთობათა ჩასახვიდანვე მომდინარე პროცესად მიიჩნევს) მსოფლიოს ხალხები დააახლოვა;

გარდაუვალი გახადა მათი სოციალურ-კულტურული, ეკონომიურ-ფინანსური, სამეურნეო და საბანკო ურთიერთობები; თანდათან წარმოშვა ამ ურთიერთობების კიდევ უფრო მეტად დახვეწის და შერწყმის აუცილებლობა. გლობალიზაციის გარდაუვალ პროცესს მოჰყვა „იდებები“ ახლებურად მსოფლიო მონყობის შესახებ. ბრალის თემის მიზანს არ წარმოადგენს შეთქმულების თეორიის და მის მომხრეთა, ასევე, მის მოწინააღმდეგე სკეპტიკოსთა პოზიციების დაფიქსირება ახალი მსოფლიო წესრიგის შესახებ, თუმცა, უნდა ითქვას, რომ ორივე ეს პოზიცია დღევანდელი მსოფლიო საზოგადოების აზროვნების ქრილში წარმოადგენს მწვავე დისკუსიის და ბრალის წარმოშობის დიდ მიზეზს. ყოველ ადამიანს, რომელიც დღევანდელ მსოფლიოში დაიბადება და თვალს გაახელს, აუცილებლად დაინტერესებს საკითხი: რას მოუტანს გლობალიზაცია კაცობრიობას და რას მოიცავს ახლებურად მსოფლიო მონყობის გეგმები. ჩვენ რომ შეგვეძლოს შორეული მომავლიდან შევაფასოთ ეს საკითხი, ზუსტად შევძლებდით გლობალიზაციის განსაზღვრებას და მისთვის ზუსტი ტერმინის მორგებას, მაგრამ, დღეს, ჩვენ ეს არ შეგვიძლია, ვინაიდან არ ვიცით მისი ჭეშმარიტი შინაარსი. ამიტომაც სხვადასხვა შეხედულებები გავრცელებული გლობალიზაციის შესახებ და არ არსებობს კონკრეტული განმარტება...

თუ კაცობრიობის ისტორიაში ძლიერი იმპერიების მიერ მსოფლიოს ახლებურად მონყობის გეგმებში „კეთილშობილური“ მიზნები თითქმის არ ყოფილა, რა გასაკვირია – ადამიანის ბრალითი ფანტაზიებისა და ბრალეული გარდასახვების დიდი უნარებიდან გამომდინარე, – ვინმეს რომ ეჭვი შეეპაროს მსოფლიოს ახლებურად მონყობის გეგმების კეთილგონივრულობასა და კეთილგანზრახულობაში.

შეძლებენ თუ არა დღევანდელი ცივილიზებული სუპერსახელმწიფოები თავისი წესრიგის გავრცელებას მთელს

დედამინაზე და შეინარჩუნებენ თუ არა ამას, ეს სრულიად უცნობია, ამავე დედამინაზე „ადამიანის მოღვაწეობისაგან“ სრულიად პარარელურად მიმდინარე ზოგადკანონზომიერებითი მოვლენებიდან გამომდინარე... მსოფლიოს სხვა ქვეყნებისა და საზოგადოებების მიზნებისა და სწრაფვების გაუთვალისწინებლად, მსოფლიოს ერთ ჩარჩოში მოქცევის იდეა, სრულიად განუხორციელებელი შეიძლება აღმოჩნდეს, არა მარტო ამ იდეის უვარგისობის ან კეთილგანზრახულობის არქონის გამო, არამედ თავად ზესახელმწიფოების კულტურალური კრიზისის გამო, რომლებიც არ ზრუნავენ ადამიანში ჭეშმარიტი ღირებულებების გამომუშავებისათვის. ამის სანინააღმდეგოდ, ადამიანისათვის არსობრივად არაბუნებრივი და გამოგონებული უფლებების დაცვით, ადამიანს გადაგვარებისათვის, ხოლო მათ მიერ შექმნილ საზოგადოებებს კრახისათვის ამზადებენ... და თუ ზესახელმწიფოები თავიანთ წესრიგს მაინც დაამყარებენ მთელს დედამინაზე, ეს იქნება ამ სახელმწიფოების არჩევანი და „მსოფლიოს არჩევანიც“ – თუნდაც იძულებითად.

უაღრესად „ადამიანური“ სულისკვეთებით კი შეიძლება ეს ითქვას: ყველაზე ღირებული და საყოველთაო მნიშვნელობის ადამიანის სულის მონყობაა, რომელიც გაცილებით მეტ მასშტაბებს მოიცავს, ვიდრე ეს დედამინაა ან ახლებურად მსოფლიოს მონყობის ბრალით გაჟღენთილ „დანესებულებებს“ და „ზესახელმწიფოებს“ ეს წარმოუდგენიათ.

„განტევევის ვაცის“ ფენომენი და ბრალი

„განტევევის ვაცის“ მოძიება და ყოლა ადამიანის არქეტიპული აზროვნებიდან მოდის. ეს მოვლენა სხვადასხვა რაკურსით გააზრებას მოითხოვს. როგორც ბრალის ანალიზში განვიხილეთ, ადამიანს აქვს მოთხოვნილება ნეგატიური ენერგიებისაგან საკუთარი პერსონის პერიოდული გათავისუფლებისა. ამას ემსახურება საკუთარი ბრალის გადატანა სხვა პერსონაზე, ცხოველზე ან საგანზე. არსებობს ძველისძველი ტრადიცია: წარმართები, წელიწადში ერთხელ, მსხვერპლად წირავდნენ თხას, რომელსაც მათ მიერ ჩადენილ ყველა დანაშაულს, შეცდომებს, ცოდვებს გადააბრალებდნენ ხოლმე. ცხადია, ამით ისინი ახდენდნენ ნეგატიური ენერგიებისაგან და ვნებებისაგან პერიოდულ განტვირთვას და ეძლეოდნენ თვითკმაყოფილებას.

ხშირად, ადამიანი უმნიშვნელო ბრალდებებით ან სრულიად უმიზეზოდ თავს ესხმის ოჯახის წევრს, ასაკობრივად და თანამდებობრივად მასზე უმცროსს და ცდილობს თავისი აგრესიული განწყობა თავს მოახვიოს მათ. ასეთი მრისხანება ხშირია ადამიანის ნეგატიური განწყობილებებისას ან ისეთ შემთხვევაში, როდესაც, მოკლე ხნის წინ, ეს ადამიანი თავად იყო აგრესიული თავდასხმის ობიექტი ისეთი ჯგუფების მხრიდან, რომელზედაც საპასუხო რეაგირება ვერ მოახდინა და დაგროვილი უარყოფითი ენერგიების ბრალის სახით გადატანას ანუ „განტევევას“ მასზე სუსტებზე ახდენს.

ნიშანდობლივია ბრალის გადატანა მესამე პირზე, როცა ორი დაპირისპირებული ან უბრად მყოფნი შესარიგებლად ერთმანეთისაკენ მისასვლელ გზებს ეძებენ. ამისთვის ყოველთვის მოიძებნება ვინმე „განტევევის ვაცი“, ამრევი „ბოროტი“, რომელიც, თითქოსდა, ამ ორ დაპირისპირებულს შორის მგრობას აღვივებს; დაპირისპირებულნი ახერხებენ ბრალის გადატანას

ნას მესამე პირზე და ამ „განტევეებით“ ერთმანეთში არსებულ გაუგებრობას აგვარებენ.

განტევეების ვაცს ხშირად ეძიებდნენ და პოულობდნენ სამეფო ინტრიგებში ჩახლართული სამეფო ოჯახის წევრები, რომლებიც, სამეფო ტახტის ხელში ჩაგდების მიზნით, პერიოდულად ერთიანდებოდნენ საერთო მტრის წინააღმდეგ; სხვა გარემოებებში იშლებოდნენ; მერე ისევ ერთიანდებოდნენ ახალი მტრის წინააღმდეგ და ა. შ. ამ ბრალთან გვაქვს საქმე, როცა მოკავშირე სახელმწიფოები არასასურველ ურთიერთობებს შლიან და ახალ ურთიერთობებს ამყარებენ სხვა სახელმწიფოებთან. ისინი, ახალ მოკეთებთან ერთად, პირველ მოკავშირეებს პირობათა შეუსრულებლობას ან სხვა ქმედება-უმოქმედობაში დებენ ბრალს.

როცა მოტივაციის საგანი იცვლება და საჭირო ხდება „ძველ მტერთან“ მისასვლელების გაკაფვა, მაშინ ბრალის გადატანა-გადმოტანა და „განტევეების ვაცის“ გამოძებნა არც გაქნილ პოლიტიკოსებს უჭირთ. ამის მაგალითია, პოლიტიკოსების ნინო ბურჯანაძის, ვალერი გელბახიანის, გუბაზ სანიკიძის და სხვათა მიერ ბიძინა ივანიშვილის „განტევეების ვაცად“ შერაცხვა და ნაციონალური მოძრაობის მრავალგზისი დაგმობის მიუხედავად, მათ ლიდერთან საერთო ენის გამონახვა. რამ გააერთიანა მტრები? – „კეთილმა სურვილებმა“ თუ უფრო დიდმა ბოლმამ და ბრალმა, ამას ისტორია დანერს და იტყვის... სავალალოა, ბრალის გატანა-გამოტანით და „განტევეების ვაცის“ ძიებით ზოგიერთი პოლიტიკოსი მთელი თავისი „მოღვაწეობის“ განმავლობაში რომ არის დაკავებული და ვერც კი ამჩნევს, საზოგადოება როგორ რიყავს და იშორებს მას როგორც „შავ ქირს“...

სოციალური უპირატესობის განცდის ბრალი

ზოგჯერ, წარმატებული ადამიანი ხდება ზედმეტად ამბიციური. მას აქვს განცდა, რომ იგი საზოგადოების გამორჩეული წევრია, რის გამოც მას ეკუთვნის უპირატესობების მინიჭება; თხოულობს განსაკუთრებულ პატივისცემას და პრივილეგიებს ოჯახისაგან, საზოგადოებისაგან და სახელმწიფოსაგან. მედიდურობა და ამპარტავნობა ბრალის ფორმას იღებს ისეთ შემთხვევებში, როდესაც ადამიანი თავის უპირატესობას გამოხატავს ზედმეტი მოთხოვნილებების წამოყენებისას, სხვათა დამცირების ან უფლებების შელახვის ფონზე. ზოგჯერ ადამიანი სოციალურ უპირატესობას ამჟღავნებს ოჯახური წარმომავლობის, სამეგობრო წრის, დაბადების ადგილის და სხვა ნიშნის მიხედვითაც. უპირატესობის განცდა ადგილწარმომავლობის, ოჯახური წრის, სამეგობროს ან სხვა ნიშნით, ამ ადამიანის გაუნათლებლობაზე, უზნეობასა და არაკეთილგონივრულობაზე მეტყველებს, რისგანაც იწარმოება ხოლმე ყველაზე ხშირად ბრალი...

ზოგჯერ, სახელმწიფოს მაღალ ეშელონებში მოკალათებული იურიდიული ცოდნით აღჭურვილი კასტა – „მეიზმით“ და საკუთარი განსაკუთრებული უპირატესობის განცდით, გამალებული იწყებს თავისი და თავისი წრის შემოსაზღვრას და „შეფუთვა-კაფსულირებას“. მათი ამბიცია-პრეტენზიები თანდათანობით ფართოვდება და იღებს ბრალის ფორმა-შინაარსებს. ისინი მოითხოვენ და იღებენ კიდევაც ხელშეუხებლობას და იმუნიტეტს. გარდა ამისა, მონაწილეობენ და ერევიან სხვადასხვა ბიზნესების საქმიანობაში; ლობირებენ მათ; ახდენენ ფინანსურ გარიგებებს და იღებენ სარგებელს, რის შედეგადაც აგროვებენ დიდძალ ქონებას. ამის შემდეგ განუსაზღვრელი ძალაუფლებით ანხორციელებენ სახელმწიფო ძალადობას და ტერორს მანამ, სანამ საპირისპირო ძალა ზამბარისებურად უკან არ გაისვრის მოძალედე ბრალით აღჭურვილ ერთ მუჭა ავანტიურისტებს...

ადამიანის ნამება, მასზე ცდების ჩატარება, ტრეფიკინგი და სხვა აკრძალული ჯემოქმედება როგორც ბრალი

ბრალს, რომელსაც ამ თემაში განვიხილავ, თავისი მოტივე-
ბით და შინაარსებით, კაცობრიობის წინააღმდეგ ჩადენილი ბრა-
ლი და დანაშაული შეიძლება ვუნოდოთ. ამ ბრალის ფორმებია:
ადამიანის ნამების საშინელი იარაღების გამოგონება, დამზა-
დება და გამოყენება; ადამიანებზე ცდების ჩატარება (რასაც
ადგილი ჰქონდა გერმანიის საკონცენტრაციო ბანაკებში); ადა-
მიანებით ვაჭრობა; ადამიანებზე ატომური იარაღის გამოცდა
(ხიროსიმასა და ნაგასაკში); საერთოდ, ატომური კატასტრო-
ფით დამდგარი შედეგები მთელს მსოფლიოში. ამ უკანასკნელს
თავისი „დამანგრეველი შინაარსებით“ შეიძლება გაუტოლდეს,
სრულიად ახალი დარგის, გენური ინჟინერიის ტექნოლოგიებით
გამონვეული საფრთხეები და ამით დამდგარი შედეგები, მათი
გაუაზრებლად გამოყენების შემთხვევაში.

თავისი „მოღვაწეობის“ მანძილზე ადამიანმა უამრავი ამაზ-
რზენი საშუალება გამოიგონა და გამოიყენა სხვა ადამიანთა
სანამებლად. როდესაც თვალს გადავაავლებთ ამ იარაღებს და
დასჯის ფორმებს, დავრწმუნდებით, თუ რა მრავალფეროვანია
ბრალითი ფანტაზიები და რომ ეს ფანტაზიები ადამიანს არა-
სოდეს ელეოდა თანასისხლიერთა დასადანაშაულებლად და და-
სასჯელად.

სამწუხაროა, რომ ადამიანებზე ცდების ჩატარებას გერმანი-
ის საკონცენტრაციო ბანაკებში ყველაზე ჰუმანური დარგის
ყველაზე სამარცხვინო ექიმები: კარლ კლაუბერგი, არიბერტ
ჰეიმი – „სიკვდილის ექიმი“ და იოსეფ მენგელე – „სიკვდილის
ანგელოზი“ – ახორციელებდნენ. ისინი თავისი სასტიკი ექსპერ-
იმენტების შესახებ ჩანაწერებსაც აწარმოებდნენ, თითქოს რაიმე

სასარგებლოს უტოვებდნენ კაცობრიობას. მათი ბრალი და ჩადენილი სისასტიკე შეუძლებელია, ერთმა ან ორმა ადამიანმა გაიაზროს. მათი ეს დანაშაული, არათუ გერმანიამ, კაცობრიობამ „სირცხვილად“ უნდა ატაროს, რომ არასოდეს დაივიწყოს „ადამიანისაგან“ ადამიანის ასეთი დამცირება და სისასტიკე.

ადამიანის მიერ ადამიანის ჩაგვრისა და დამცირების კიდევ ერთ ბრალს განეკუთვნება ადამიანებით ვაჭრობა, რომელიც ოდითგანვე ხდებოდა მთელს მსოფლიოში. თუ არა ბრალითმა ფანტაზიამ, რამ უნდა დააშვებინოს „ღვთის ხატს“ – ადამიანს სასაქონლო საგნად სხვა ადამიანის გადაქცევა, იმ ფონზე, როცა ეს დედამინა საზრდოდ და საკვებად გამოყენებისათვის უამრავ საშუალებას გვთავაზობს... ამ საშინელი ცოდვით და ბრალით ჩვენი ქვეყნის ისტორიაც საკმარისადაა დამძიმებული. დასანანი, დღესაც კი, დღევანდელ მსოფლიოში, ამ დანაშაულით მილიონობით ადამიანის უფლებები რომ ირღვევა.

ერთ-ერთი დიდი ბრალი და დანაშაული, რაც მსოფლიოს მოსახლეობის წინაშე იქნა ჩადენილი, ეს იყო ატომური იარაღის დამზადება და მისი გამოყენება ადამიანების მასობრივი განადგურების მიზნით. დიდი ენთუზიაზმით ატომური ბომბის გამოგონებამ, გამოყენებამ და ამით დამდგარმა შედეგებმა მსოფლიო ჩიხში შეიყვანა; იმ კატასტროფებმა რაც ამ ენერჯის გამოყენებას მოჰყვა, მეცნიერებს თვალნათლივ დაანახვა ამ ენერჯის, არათუ, როგორც საომარ საშუალებად გამოყენების, არამედ, მისი როგორც ენერჯის წყაროდ გამოყენების საშიშროებაც.

ამ ბოლო დროს, გენური ინჟინერიის ტექნოლოგიები სახიფათოდ ეთამაშებიან ადამიანის გენომს. ისინი აცხადებენ, რომ ემბრიონის გენის რედაქტირება (ანუ ჩანასახის გენის შეცვლა) შესაძლებელია. ბიოტექნოლოგიები გენური ინჟინერიის ჯანმრთელობის სამსახურში ჩაყენებას გვპირდებიან იმ ფონზე, როცა

გენის გადაკეთების თეორიული შესაძლებლობები, სრულიად შეუთანხმებელია მისი პრაქტიკული განხორციელების შესაძლებლობებთან, გამოცდილებასთან და რისკებთან. ადამიანის გენის გადაკეთების ტექნოლოგია ადამიანის „სურვილისამებრ“ გადაკეთების შესაძლებლობას უშვებს, რასაც თან სდევს უამრავი კითხვა: ვის რატომ სურს ადამიანის გადაკეთება, ან თუ სურს, „როგორი“ ადამიანი სურს, რომ მიიღოს; ანუ თუ არა ასეთი ადამიანი მსოფლიოს; შეთანხმებულია ეს თუ არა მსოფლიო საზოგადოებასთან და ა.შ. არ იქნება გაზვიადებული, თუ ვიტყვით, რომ გენური ტექნოლოგიებით მოტანილი საფრთხეები ატომური იარაღის გამოცდით დამდგარ შედეგებს შეიძლება გაუტოლდეს. თავის დროზე ატომური ენერჯის ნარმოებით აღტკინებული მეცნიერ-ატომისტები საზოგადოებას „დაბეჯითებით“ არწმუნებდნენ, რომ შეიძლებდნენ ატომური ენერჯის კაცობრიობის სამსახურში წარმატებულად ჩაყენებას. მათ იმ დროისთვის წარმოდგენა არ ჰქონდათ ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა სხივური დაავადება, რადიაციის დიდი დოზებით ადამიანის გენის კატასტროფული და შეუქცევადი ცვლილებები, დამანგრეველი ეფექტები უსაფრთხოების წესების დარღვევის და მისი გაუკონტროლებლობის შემთხვევაში და ა.შ. შეიძლებენ თუ არა თანამედროვე გენური ინჟინერიის სპეციალისტები სასურველი ნიშან-თვისებების მქონე ადამიანის „დაპროექტებას“ და სერიულ წარმოებას ეს ჯერ კიდევ კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას, რადგან გენეტიკოსებისთვის ასეთი წარმოებისთვის ჯერ მწვანე შუქი არ აუნიათ... თუმცა, ეს არ გამოორიცხავს იმას, რომ შეიძლება ცდების ჩატარება დახურულ ლაბორატორიებში გაგრძელდეს... ამჟამად მსოფლიოს საზოგადოება შემფოთებულია ახალი ტიპის ვირუსების გამოჩენით. იმ აღიარების შემდეგ, რაც გენური ინჟინერიის სპეციალისტებმა გააკეთეს, სრული-

ად ბუნებრივია, საზოგადოებას გაუჩნდეს ეჭვი, რომ ახალი ვირუსები ახალი ტექნოლოგიებით არის შექმნილი; ბუნებრივია შეშფოთება იმის თაობაზეც, რომ დესტრუქციულ ძალთა მიერ მოხდება ამ ტექნოლოგიების მიზანმიმართულად გამოყენება ან გაუფრთხილებლობის შემთხვევაში ეს სიახლეები გამოიწვევს მსოფლიო მოსახლეობის კატასტროფას... ნიშანდობლივია, რომ მრავალმა ქვეყანამ უარი განაცხადა ბიოტექნოლოგიებით წარმოებული პროდუქტების თავის ქვეყანაში შეტანაზე (ევროპული ქვეყნების დიდმა ნაწილმა გენმოდიფიცირებულ პროდუქტებს დიდი ხანია კარი მიუხურა). ვინ, თუ არა ბიოტექნოლოგიის სპეციალისტებმა კარგად იციან, რა გამოუსწორებელი შედეგები შეიძლება მოყვეს ბიოსამყაროს გადაკეთების მცდელობას დედამიწაზე. გენური ინჟინერია დიდ რისკებთანაა დაკავშირებული, არა მარტო ამ დარგის გაუთვალისწინებელი შეცდომებიდან გამომდინარე, არამედ მსოფლიო პოლიტიკიდან და სახელმწიფოთა შორის დაძაბულ-დაპირისპირებული ურთიერთობიდან გამომდინარე. არავინ იცის, რომელი სახელმწიფო ან რეჟიმი როდის და როგორ გამოიყენებს, ბიოტექნოლოგიებით დანერგული სიახლეების ან ადამიანის გადაკეთების ამ შესანიშნავ შანსს სათავისოდ, თუნდაც, მსოფლიოს ახლებურად მოსაწყობად...

ადამიანებზე ზემოქმედება სხვადასხვა საშუალებებით და სხვადასხვა მიზნით მათი გამოყენება, ასევე, მასათა მართვის იდეოლოგიური ან ტექნიკური მანქანის გამოგონება-გამოყენება, არის უდიდესი ბრალი და დანაშაული ადამიანთა საზოგადოებების და, საერთოდ, კაცობრიობის წინაშე.

ბრალი მტრად ყოფნისა და მტრად მიჩნევისა

რწმენისა და რელიგიის, ჯერ კიდევ ჩანასახოვან მდგომარეობაში, ყველა შესაძლო – დაშვებული და დაუშვებელი მოვლენა იწყებს გასაგნობრივებას ადამიანის ფანტაზიებში. ადამიანური წარმოსახვის სივრცე ჩარჩოებს ვერ ეთავსებოდა; საბედისწერო მოვლენებიც კი, მოზღვავებულ ფანტაზიებს ვერ ახშობდა: ბევრჯერ, ფანტაზიები არანაირ ლოგიკას და ანალიზს არ ექვემდებარებოდა. მოზღვავებული ფანტაზიების მდინარებას დღევანდელი მსოფლიოც თავს ვერ ართმევს; დღესაც მსოფლიოს წარმოსახვები მართავს, ვიდრე რეალური მდგომარეობა. ფანტაზიები რეალობიდან ამომგდები ძალასავით მოქმედებს, რადგან ყოფიერებიდან გაქცევის ტკობას და ილუზიას განაპირობებს. წარმოსახვათა სივრცეში დიდი დოზით არის ბრალის ვნება და ფანატიზმი. მოჭარბებულმა ფანტაზიებმა და ბრალმა დათიშა, დააპირისპირა – მოსისხლე მტრებად აქცია თავად უფლის რწმენის მატარებელი საზოგადოებები, რომელთა „ჭკრეტის“ განსხვავებულობას თვით უფალმაც ვერ დაუდო ზღვარი... და აღიძვრის უამრავი ბრალი შეხედულებებში უმნიშვნელო ნიუანსური განსხვავებულობის, რელიგიურ წარმოდგენებში და რიტუალებში წვრილმანი გადახვევის გამო. ასეთი დაპირისპირებულობა, წვრილმანი დეტალების გამო, სწორედ რომ, უფლისმიერი არ შეიძლება იყოს... იგი ადამიანური ვნების – ბრალის ანარეკლია. თანშობილი ფანტაზიურობა და ჭარბი ფანატიზმი მოქმედებს ადამიანის პიროვნებაზე, ჯგუფებზე, მასებზე; აღძრავს ბრალს წინააღმდეგობრივად და ბოლოს – სამტროდ, მცირედ განსხვავებულ შეხედულებათა გამო. უფლის მრავლისმეტყველი შეგონება „შეიყვარე მტერი შენი“ გაუგებარი და დამაბნეველი აღმოჩნდა, არათუ, ჩვეულებრივი მოკვდავისთვის, არამედ თვით რელიგიური საზოგადოების ზოგიერთი წევრისთვისაც. არადა, უფლის შეგონება ხომ ეს უნდა იყოს: გიყვარდეს უფლის სახე ყველა ადამიანში, დასძლიე მტრობაში მიმოქცეული საკუთარი ფანტაზიები – საკუთარი ბრალი სხვა ადამიანების მიმართ!..

ალიზი საკუთარი ბრალისა

90-იან წლებში, იმ დროს, როდესაც ქურდობა და ყაჩაღობა ჩვეულებრივი მოვლენა იყო, ბიზნესმენები ყვებოდნენ ასეთ ამბავს: ჩვენი ობიექტების გაქურდვა საექვოდ ემთხვეოდა წინა დღეებში „ფულის შენერვაზე“ მოსული კრიმინალების გამოჩენას, რომლებსაც უარით ვისტუმრებდითო. ასეთი კაცის გამოჩენის შემდეგ ობიექტებზე დაცვას ვაძლიერებდითო. ნებით თუ არა ძალით წაღება (რაც მოგივათ თავს დააბრალეთო) – ეს ძალადობაა, მაგრამ ამის ახსნას თუ შევეცდებით, მივიღებთ ბრალის კიდევ ერთ განსაკუთრებულ ფორმას ანუ ბრალის საკუთარი პერსონიდან სხვა პერსონაზე გადატანის ერთგვარ მცდელობას. ერთი, რომ დანაშაული, მეორე, რომ საკუთარი თავის გაყვანა ბრალიდან (თავისმართლებისდაგვარი) არის ორმაგად დაზარალება გაქურდულისა (მატერიალურთან ერთად დააკისრო მორალური პასუხისმგებლობაც...). აქ ადგილი აქვს დამნაშავის „ერთგვარ“ თავის მართლებას ვილაცის წინაშე. სახეზეა „რალაცნაირი სინდისი“. ცხადია, ეს სინდისის „ნაგლეჯი“ ადამიანებზე არ არის გათვლილი, იგი უფლის მიმართ შიშზე უნდა იყოს დამყარებული და ეს ცუდი არ არის, მაგრამ, ბრალი ჩადენილი დანაშაულისა რომ სხვა ადამიანზე გადაიტანო, უფრო უპატიებელია, ვიდრე ქურდობა. უსამართლოდ დადანაშაულებით და სამაგიეროს მიზღვევით, აქ საქმე გვაქვს კაცთმოძულეობის კიდევ ერთ ბრალთან.

კუმულირებული ნეგატიური ენერგია და მისგან წარმოებული ზრალი

ზოგიერთი ადამიანი ნეგატიურ ენერგიებს შეძლებისდაგვარად ისხლიტავს, ზოგში ხდება ამ ენერგიების კუმულირება, რაც შემდგომში, პერიოდულად, სხვადასხვა ფორმით, სხვადასხვა ინტენსივობით, ზოგჯერ ვულკანისებურად, თავს ატყდება ახლობელ ადამიანებს, საზოგადოების წევრებს ან თავად მას (უკუბრალი). ადამიანი, რომელიც დღის განმავლობაში რამოდენიმეჯერ შეურაცხყვეს, ან ჰქონდა ერთი ან რამოდენიმე წარუმატებლობა – მისდაუნებურად, სახიფათო ენერგიებს აგროვებს. მისი ბიოენერგეტიკა ირღვევა. ის, რაც შემუშავებული და დარეგულირებული ჰქონდა – საკუთარი თავის ფლობის უნარი – ქვეითდება; ასეთი დარღვეული-დაუბალანსირებელი ენერგეტიკა სახიფათოა როგორც სხვებისთვის, ასევე თავისთვისაც. საკუთარი თავის ფლობის უნარის დაკარგვა – არაბუნებრივ გარსში გადანაცვლების ტოლფასია, რომელიც ადამიანს ამოძრავებს ქაოტურად, სტიქიურად. ჩვეულებრივ, ყოფაცხოვრებაში ადამიანი ამაზე არ ფიქრობს და არც ხელეწიფება გააკონტროლოს ის უამრავი უარყოფითი ენერგია, რომელიც მის ბიოენერგეტიკას ბლოკავს ან გადაყავს ავზნიანი ქმედების რეჟიმში...

ბრალის დაქლევის ტენდენცია თანამედროვე ადამიანში

დღევანდელი მსოფლიო ადამიანისათვის – რომელმაც თვალნათლივ იხილა ავანტურისტ „მეცნიერთა“ და „პოლიტიკოსთა“ ერთობლივი უპასუხისმგებლობით ატომური იარაღის შექმნა, მისი გამოცდა და გამოყენება ამაზრზენი, დაუშვებელი მეთოდებით; რომელმაც დაინახა გენური ინჟინერიის სპეციალისტების მიერ დანერგილი საშიში ტექნოლოგიები, რომლებიც სახიფათოდ შეეხენ „სიცოცხლის ზონას“, რომელზეც მანიპულირებამ შეიძლება დედამიწის მოსახლეობის ან თავად დედამიწის კატასტროფა გამოიწვიოს, – უფრო ნათელი გახდა უფლის გაფრთხილება „აკრძალული ხილის“ დაგემოვნების საშიშროებისა... უფლის განზომილებებზე და დროზე არასწორმა წარმოდგენამ უნდა დაგვაფიქროს იმაზეც, რომ დედამიწა – როგორც მიწიერი სამოთხე, უფალმა ადამიანს, გაუაზრებელი მოქმედებების გამო, შეიძლება დაატოვებინოს ან, გონების გაბუნდოვანების გამო, სრულიად სხვა მიმართულებით წარმართოს მისი აზროვნება... გარდამტეხი გრადაციები ადამიანის განვითარებაში – თავისი არსებობის ისტორიაში, აუცილებლად ხდება; ადამიანი „სამოთხის დაკარგვის“ საშიშროებას მრავალგზის განიცდის...

ეძიებდნენ თუ არა ადამიანები თავის თავში ბრალს და ვინ იყვნენ ის პირველი ადამიანები? ბიბლიის მიხედვით არსებობენ უფლის რჩეულები, რომელთაც ესმით უფლის ხმა, მიჰყვებიან მის დარიგებას, შეინანებენ ცოდვებს, გააზრებული აქვთ საკუთარი ცოდვა-ბრალიანობა. ამავედროულად, არსებობენ ადამიანები, რომელთაც მართალია ესმით უფლის ხმა – მისი გაფრთხილება, მაგრამ თავს ვერ აღწევენ ცოდვიანობას. კაენის უღირსად მირთმეული ძღვენი არ შეინირა უფალმა. ამის

გამო დამწუხრებული და განრისხებული კაენი აღძრავს ბრალს არამარტო ძმის, არამედ უფლის წინაშეც. უფალი, რომელიც გრძნობს კაენის შინაგან მდგომარეობას, აფრთხილებს მას: „თუ სიკეთის მქმნელი არა ხარ, ცოდვა ჩასაფრებულია კართან, შენ-სკენ აქვს ლტოლვა, შენ კი იბატონე მასზე“ (დაბ.4:7). მიუხედავად გაფრთხილებისა – კაენი მაინც ჩაიდენს ცოდვას.

ზოგი ადამიანი სრულიად უგრძნობელია უფლის მიმართ. არსებობენ ასეთივე საზოგადოებებიც, რომლებიც ერთობლივად ეფლობიან ცოდვის მორევში. მართალია, უფალს არ სურს თავის შექმნილ ადამიანს მოუტანოს ზიანი, მაგრამ გამოუვალ მდგომარეობებში მიმართავს „გამნმენდ“ ღონისძიებებს. როდესაც აბრაამი სოდომ-გომორის შესახებ ეკითხება ღმერთს: „არ დაინდობ მთელ ამ ადგილს ორმოცდაათი მართალის გამო, თუ იქნებიან მასში?“ (დაბ. 18: 24) – უფალი პირდება აბრაამს, რომ ათი მართლისათვის შეინწყნარებს ქალაქს. ის ათიც რომ არ აღმოჩნდება მართალი, ქალაქიდან გამოიყვანს თავის რჩეულს – ლოთის, თავისი სახლეულით და გაანადგურებს სოდომ-გომორს. „ანვიმა უფალმა ციდან გოგირდი და ცეცხლი, დაამხო ეს ქალაქები და მთელი მხარე, ამ ქალაქების მთელი მოსახლეობა და დედამიწის აღმონაცენი“ (დაბ.19: 24,25).

ადამიანები, რომლებსაც უფალი ცხადად ესაუბრებოდა, აფრთხილებდა, მაინც არ ემორჩილებოდნენ და ჩადიდნენ ცოდვებს. დღევანდელ დროში უფალი არ გვეცხადება, არ გვესაუბრება, – ჩვენი სმენა-შეგრძნებები დახშულია ამისათვის. ცხადია, მიდრეკილებები ბოროტებისადმი, ცოდვისა და ბრალისადმი გაზრდილია. შესწევს თუ არა დღევანდელ ადამიანს თავისი ბრალ-დამოკიდებულება გააანალიზოს, წინააღმდეგობა გაუწიოს საკუთარ ვნებებს, – აღმოფხვრას ის? უნდა ითქვას, რომ სხვა ვნებებთან ერთად, ტექნიკალიზაციის დღევანდელმა ტემპმა მსოფლიო მოხიბლა, გააბრუა და უგრძნობელი გახა-

და უფლის კანონზომიერებების მიმართ... ცივილიზაციის მიერ მოტანილი საფრთხეები და ამით დამდგარი კატასტროფების საფრთხე მსოფლიომ დროზე უნდა დაინახოს და შეაფასოს. საჭიროა, სწორი ანალიზი და ადეკვატურობა. ტექნოლოგიების მიერ მოტანილ „ფუფუნებასა“ და რეალურ არსს შორის სწორი დამოკიდებულების მიგნებით, ადამიანმა უნდა აირჩიოს „პროგრესის გზა“ და არა რეგრესია, რომელთანაც აუცილებლად მიგვიყვანს გაუცნობიერებლობა. უფალს აქვს საშუალებები, პერიოდულად განმინდოს ადამიანების გონება... გარდა ამისა ადამიანების ნაწილში უფლის ხაზი დაცულია, – მას ყოველთის ჰყავს რჩეულნი, პატრიარქები, რომლებიც იცავენ უფლის ქემმარიტებას; სიბრძნით და სიყვარულით მიუძღვებიან თავიანთ ერს.

მჯერა და მწამს, „მატერიალიზაციის“ აპოთეოზის შემდეგ, ადამიანი სულიერი გაჯანსაღების მდგომარეობას დაუბრუნდება, თავის ღირებულებებს უზენაესის ღირებულებებს შეუსაბამებს – სულიერ არსში და მის წიაღში იპოვის ხსნას.

ბრალის გაანალიზების პერსპექტივაში

ადამიანური ვნებები ასაზრდოებენ ბრალს. ადამიანი უნდა გაცდეს თავის ფიზიკურ სხეულს, ვნებებს, რომ გათავისუფლდეს ბრალისაგან. ამის შემდეგ იგი სულიერ განზომილებაში განიხილავს ადამიანურ არსებას სწორად. ბერებს თავიანთი ფიზიკური სხეული გაჰყავდათ განმარტოებაში. ამ გზით უფრო ადვილი იყო ღვთაებრივი სული გაეთავისუფლებინათ ვნებათა სამყოფელიდან – სხეულიდან, რასაც ადამიანთა საზოგადოებაში ვერ ახერხებდნენ.

ადამიანის გაფართოებადი შემეცნებითი ველი ზოგად კანონზომიერებებს, მათ წარმომშობ მიზეზებს თანდათანობით ხსნის. მისთვის მისანვდომია ფსიქიკურ პროცესთა ახსნა და პერსპექტივაში მისი სასიკეთო მართვა. ადამიანი აცნობიერებს ბრალსაც. ბრალის გაცნობიერება უმაღლესი კატეგორიის ადამიანისთვისაა დამახასიათებელი; აქედან გამომდინარეობს ბრალის კანონზომიერ ჩარჩოებში ჩაყენების შესაძლებლობაც.

ბრალისაგან გათავისუფლება, სულის გათავისუფლების, ბორკილებისაგან დახსნის – უფალთან შერთვის ტოლფასია.

ვფიქრობ, ბრალის სახეები და ფორმები, მათი შინაარსები და ანალიზი ამოუწურავი თემებია, რომლის განხილვა ერთი ავტორის მხრიდან მნიშვნელობითი, მოცულობითი, მომცველობითი და შეფასებითი თვალსაზრისით საკმარისი ვერ იქნება. იმედია, მომავალში კაცობრული აზროვნებით დაინტერესებული მეცნიერ-ავანგარდისტები გახსნიან ადამიანის ბიოლოგიურ არსთან შეჭიდულ ქვეცნობიერ და ზეცნობიერ წარმოსახვათა ურთულეს ხვეულებს.

დაბეჭდა მამუკა ფოფხაძის მიერ
მის.: ქ. ქუთაისი, აკ. წებეთლის ქ. 186
ტელ: 0431 23 45 54